

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Szezonnyitás.

Budapest, szeptember 6.

Az első hűvös őszi napok meghozták a politikai szezonnyitást. A forumon egyelőre még semmi sem történik, de a kulsizsák mögött már erősen folyik a készülődés. A belpolitika ezzel kezd ismét érdekes lenni, mert újra érdemesnek látszik az érdeklődés a kulisszatitkok iránt, a kulisszatitkok pedig alkalmasak kombinációk továbbfűzésére, találgatásokra, magyarázatásokra. A politikai szezon éledésének első jele mindenkor ez. Amikor még nincsenek események, csak csiráznak a holnap, holnapután politikai faktumok, az érdeklődés, a tudni akarás már ébred és kutat és fűrész és kombinál. Éledő és hamvadó reményeségek, rémhírek és rózsás álomlátások virágkora ez, amint hogy ma sincs ez másképpen a magyar politikában. A javithatatlan és törhetetlen esélyű bizakodókkal, akik azt hirdetik, hogy csak ki kell tartania a nemzetnek, hogy kivivjon minden eredményt, szemben állanak a kicsinyhítűek. Az első minden apró jelből a nemzeti ügy korai diadalát jósolják, míg a pesszimisták kellő fuvástól is megrebbernek, tulajdon árnyékuktól ijedeznek s hirdetik a magyar alkotmányosság gyászos veszedelmét, új abszolutisztikus kísérletek gyors közeledtét.

Ma még lehetetlen megállapítani, hogy a közel jövő a vérmes reményűek-

nek, vagy az aggodalmaskodóknak ad-e igazat? Eshetőségei mind a két szempontnak vannak. Ebben a bizonytalanságban csak egy bizonyos: rövid pár nap alatt tisztázódnia kell a helyzetnek annyira, hogy a legközelebbi fejleményeknek legalább a konturjait meglásuk. Nem a végleges megoldás közelségét jelenti ez. Csak azt, hogy immár nem nyújtható tovább a szituáció, lépni kell vagy jobbra, vagy balra. Vagy akad egy, minden politikai tényező számára elfogadható megoldás. És akkor pár napon belül azok, akiknek hivatásuk az irányítás, legalább jelezni fogják ezt. Vagy nem akad s akkor új bonyodalmak elé megyünk, de pár napon belül akkor is látni fogjuk, hogy milyenek lesznek ezek a bonyodalmak? Lukács László neve czéggjegyzie őket, vagy más a névtelenség, az elfeledettség homályában rejtőző férfiu. Homo novus, akinek nincsen vesztetni valója, amikor erre a nyaktörő kísérletre vállalkozik. Vagy éppen ellenkezőleg: valaki nagyon is régi ember, aki ezidőszertől élőhalott módjára eltemetve kriptában ül s minden eshetőséget jó szerencsének tart, mely feje felől elhengerithetné a zárókövet.

Az ország lélegzetét visszafojtva lesi a holnap, vagy holnapután megnyilatkozó jeleket. Az ország egészséges ösztönnel érzi, milyen nagy érdeke neki a munkálkodó béke. S aggodalmas szivszorongással lesi, nem kell-e ismét a

harczot fölvennie? Ha úgy fordul a szituáció, a magyar nemzet ismét megállja a helyét, mint ahogy megállta a lezajlott nemzeti küzdelemben is. De elfáradt energiával és fölgülemlett dolgozó vágygyal most nem keresi a harczt. Legfeljebb nem tér ki előle.

Ma óta Kossuth Ferencz itthon van s a nemzet többi vezére megkezdheti vele a személyes érintkezést. Amit az ország közvéleménye érez, az bizonyára az ő szivüktől sem idegen s ezért első sorban egy békés kibontakozás lehetőségét fogják keresni. A lehetőség pedig — a mai pártkeretek föntartásával — önként kínálkozik abban, hogy visszatérjenek az ősforráshoz, melyből a mai koalíció eredt, a paktumban foglalt program teljes megvalósításához. Ezt a paktumot annak idején elfogadta a korona. Ezt a paktumot annak idején szankcionálta a nemzet. A paktum programpontjai közül pedig már csak egyetlen egy várja a realizálást: az általános választói jog. Azt is lehetne mondani, hogy a kormányzó többségnek becsületbeli kötelessége az, hogy ezt az ígéretét beváltsa. Kötelessége a koronával szemben. Kötelessége a nemzettel szemben. A politikai békesség megóvásának egyetlen alkalmas eszközéül azért csakis ez kínálkozik. Az új parlament azután, az igazi népparlament, maga mögött az ország minden nagykoru férfi lakosának kifejezett akaratával, elég erős lesz ahhoz, amihez a mai, alapjában véve

Rabló pénz.

Irta: Hevesi József.

(Utánnomás tilos!)

I.

Gaston Lecomte, a finom, előkelő gavalér, életének legkritikusabb pillanatában rablóvá züllött. Az országuton, mikor már élete reményének minden sugara kialudt volt, öngyilkos akart lenni. A browningot már a szívéhez illesztette, mikor jó vagy rossz sorsa egy jókedvű danoló uriembert küldött az útjába. Ugyszólván a szíve és a browning csöve közé. És Gaston Lecomte-on egyszerre erőt vett az életösztön vadállata, a browningot, mely az imént a saját szívének volt irányítva, az idegen mellére szegezte és a másik pillanatban már a rablóvá züllött gavalér kezében ott volt annak az ismeretlen idegennek bankóktól duzzadó tárczája.

Futott, futott Gaston Lecomte az alkonyat lila félhomályában a hosszú, fehér, poros chas-sén végig, mely buja, husos kaktuszokkal volt szegélyezve.

Es a legelső fordulónál eldobta magától a browningot, mely ime meghosszabbította az életét, ahelyett, hogy azt — mint tervezte — kioltotta volna.

Egyenesen a tengerbe dobta, mert nagyon veszedelmes bűnjel lett volna nála ez a fegyver. Aztán a pénztárczát vizsgálta meg a mindent eltakaró szikla mögött. Gönyörű tartalma volt. 40.000 frank. És ezenfelül még néhány apró bankó is. A pénzt kivette és a tárczát a

benne levő összes irományokkal együtt szintén a tenger mélységes fenekére bizta a többi rettenetes titkok közé, melyek ott lappanganak a mystikus mélységben. Az irományok között több névjegy is volt Armand Duravier. Így hívták tehát az ő áldozatát.

Hogy aztán előbujt a szikla mögül, ismét az előkelő, elegáns, finom Gaston Lecomte-nak érezte magát. A nagyuri gavallérnak, aki egész életén át két kézzel szórta a pénzt, a hitvány, nyomorult pénzt.

Ment, ment, sietett vissza Monte-Carlóba, az aranyborju oltárához, a kaszinóba...

II.

Gaston Lecomte a nagy lelki emóciók közepette, melyeken az utolsó két-három órában keresztülment, nem is volt tudatában annak, hogy milyen rettenetes gonosz emberré aljasodott.

Bandita lett. Utonálló rabló.

Az egész büntett olyan simán, olyan könnyen, olyan gyorsan, szinte természetesen folyt le.

Meg akart halni, mert nem volt pénze. És ő pénz nélkül nem élhetne meg.

Es a Végzet, vagy kicsoda, a legutolsó pillanatban egy kissé kaptos, jókedvű, bepezs-gőzött atyafit küldött hozzá 40.000 és néhány száz frankkal.

A Végzet nagyon kedves volt hozzá és ő elvette a neki küldött lilaszínű bankókat.

Ugy rémlelt ugyan neki, hogy ennél a csendes lezajló kis ügyletnél a browningnak is volt valamelyes szerepe. De hisz az egész

csak egy jelenet volt. Egy rémregény fejezete. Nem is rémregényé. Egy kedélyes kis idyllé. Vér nem folyt. Dulakodás nem történt. A Végzet küldötte nem is ellenkezett. Olyan nyugodtan adta át neki a pénztárczáját, mint-ahogy a levélhordó kézbesít egy egyszerű levelet a címzettnek.

Gaston Lecomte, az előkelő világ e korrekt lovagja igazán tudatában sem volt annak, hogy ő ezelőtt néhány perczel egész közönséges utonálló rablóvá aljasodott.

Csak valami titokzatos ösztön sietette a lépteit sötét tettének színhelyéről és készítette arra, hogy megszabaduljon minden bűnjeltől, mely esetleg veszedelmet hozhatott volna a fejére.

Sietett vissza Monte-Carlóba ugyanazon az uton, melyen ezelőtt egy félórával — lelkében a legsötétebb szándékkal — bandukoló lépésekkel tántorgott.

Most főlemelt fejfel, büszkén, öntudatos előkelőséggel haladt előre.

Ki merné állítani, hogy Gaston Lecomte közönséges rabló lett?

III.

A bankba tartott, nem azért, hogy játszs-zék, hanem mert ezeket a fényes termeket a legbiztosabb menhelynek tekintette. Itt ugyan senkisé fogja keresni alig negyedórával a rablás elkövetése után a tettest. Hiszen rablott 40.000 frankkal a zsebében egy rabló sem fogja még külön is Fortunát kegyeiért ostromolni.

beteg parlamentárizmusnak esetleg nincsen elég ereje: a nemzeti jogok fokozatos kiköveteléséhez.

A magyar föld terhe.

Irta: dr. Fellner Frigyes, egyetemi tanár, a Magyar Agrár- és Járulékbank igazgatója.

Budapest, szeptember 6.

Valamely ország ingatlanainak eladósodottsági foka úgy határozandó meg, hogy a mezőgazdasági ingatlanok és épületek értéke külön-külön szembeállítandó a rajtuk nyugvó terhek összegével, mely terhek egyrészt a jelzálogadósságokból, másrészt az ingatlanokon nyugvó közterhekből állanak.

A magyar szent korona országainak jelzálog-adósságát azonban összegszerűleg nem ismerjük és a rendelkezésünkre álló statisztikai anyag a benne rejlő hibáknál fogva nem alkalmas arra, hogy megbízható közvetlen becslés alapjául szolgáljon. De két, különböző alapról kiinduló eljárással egy felső és egy alsó határt lehet megállapítani, melyek közt a megközelítő eredmény megnyugtató pontossággal felvehető.

Egyrészt megállapítható ugyanis, hogy a hazai pénzintézetek és az Osztrák-Magyar Bank által nyújtott és tényleg fennálló jelzálogkölcsönök összege — a közzétett számadások szerint — 2'932,830 milliárd korona; ebből 70'906 százalék terhel mezőgazdasági ingatlanokat, 20'094 százalék épületeket. Minthogy pedig az évenként történi új telekkönyvi bejegyzésekből, 858'531 millió koronából 449'147 millió korona esik a pénzintézetekre, 409'384 millió korona pedig egyéb jogi személyekre (külföldi pénzintézetek, alapok stb.) és magánosokra, ha ez arányt az összes folyósított kölcsönökre is alkalmazzuk, arra az eredményre jutunk, hogy az egyéb jogi személyek és magánosok által folyósított összes kölcsönök 2'673,186 milliárd koronát tesznek, a pénzintézeti kölcsönök összegével, 2'932,830 milliárd koronával együtt tehát 5'606,016 milliárd koronát, mely összegből — a fenti kulcs szerint — 3'985,326 milliárd korona a mezőgazdasági ingatlanokon, 1'620,690 milliárd korona az épületeken nyugszik.

Ez az 5'606 milliárd korona azonban csak névleges maximális összeg, mert a telekkönyvi bejegyzések statisztikájában egy és ugyanaz a teher a fő- és mellékjelzálognál külön-külön, tehát többszörösen van kimutatva, a kimutatott hitelbiztosítéki tőkék nincsenek mindig teljesen igénybe véve, a törlesztéses kölcsönök a tör-

lesztés befejeztéig az eredeti összegben szerepelnek, stb. Ezzel szemben egy minimális hátrá vonható, amennyiben az 1883: XLVI. t.-cz. 13. §-a szerint a fenálló jelzálogkölcsön-tőkék kamatainak 10 %-a az általános jövedelmi pótdoból levonható s az elengedett adóösszegek alapján pontosan kiszámítható a jelzálogkölcsönök után fizetett kamatösszeg, valamint az ennek megfelelő tőke, mely 2.462,637.302 koronát tesz. De miután sokan elmulasztják az adókedvezmény igénybevételeit, és jelentékeny kamattalan jelzálogteher is van bekebelezve az ingatlanokon, a helyes eredmény ezen 2'462 milliárd és az előbbi 5'606 milliárd között fekszik, vagyis a jelzálogadósság összege 4'034 milliárd koronára becsülhető, melyből 2'860 milliárd korona a mezőgazdasági ingatlanokon, 1'174 milliárd korona az épületeken nyugszik.

A mezőgazdasági ingatlanok értéke Magyarországon 15'374 milliárd korona. A jelzálogadósság összegét ez értékhez viszonyítva, megállapítható, hogy a földbirtokok értékének 18'6%-ig van megterhelve jelzálogadóssággal. Ez azonban átlag-összeg és figyelembe véve, hogy a kötött birtok, vagyis a mezőgazdasági hasznosított ingatlanok 34'27 százaléka tehermentes, a 2'860 milliárd korona szűkebb területre szorítkozik. Ha az összes földbirtok értékéből, 15'374 milliárd koronából levonjuk a holtköz birtokának értékét, 5'268 milliárd koronát és a fenmaradó 10'106 milliárd koronával, a szabad birtokok értékével állítjuk szembe a 2'860 milliárd jelzálogadósságot, úgy ez 28'3 százalék megterhelést jelent.

Nem elég azonban a jelzálog-teher megállapítása, mert a közterheket — melyek a földbirtok hozadékának tekintélyes részét felemészítik — szintén meg kell vizsgálni. Itt arra az eredményre jutunk, hogy a közterhek (adók és illetékek) évenként meghaladják az évi 143 millió koronát, mely összegnek 4%-os tőkésítése mellett a közterhek tőkeértéke 3'578 milliárd korona. A jelzálogadósság és közterhek összege (2'860 + 3'578) tehát 6'438 milliárd koronát tesz, mely a 15'374 milliárd korona értékű földbirtokot terheli. Vagyis a földbirtok körülbéli értékének $\frac{2}{3}$ része erejéig (41'87%) van megterhelve, egyrészt jelzálog-adóssággal, másrészt közterhekkel.

Az épületek értéke 4'432 milliárd korona, míg az azokat terhelő jelzálogadósság összege 1'174 milliárd korona; az épületek tehát értékük 26'48%-a erejéig vannak jelzálogilag megterhelve. Az adók és egyéb közterhek összege 67'360 millió, melynek tőkeértéke 4% tőkésítése mellett 1'684 milliárd korona, tehát a jelzálogadósságok és közterhek tőkésített összege

(1'174+1'684) kitesz 2'858 milliárd koronát, az épületek értékének 64'46%-át.

Az összes ingatlanok (föld- és házbirtok) tehát értékük 46'69%-a erejéig vannak megterhelve, egyrészt jelzálogkölcsönökkel, másrészt közterhekkel.

A jelzálogadósság összege 1893—1907. között 3'347 milliárd koronával növekedett ugyan, de ennek nincsen különös jelentősége, mert a jelzálogkölcsönök összegének növekedése mellett is kedvezőbben alakulhat a megterhelési arány, ha csak a fedezetül szolgáló ingatlanok értéke is megfelelő növekedést mutat. A jelzálogkölcsönök emelkedése mindenütt konstátálható és hazánkban különösen a sok építkezésnek és az ingatlanok forgalmi értékében beállott emelkedésnek tulajdonítandó. Megjegyzendő emellett, hogy a 3'347 milliárd korona nem jelenti a valóságos emelkedést, mert a telekkönyvi bejegyzések alapján megállapított összeg mindig nagyobb a tényleges megterhelésnél.

A hitelszervezet fejlődése erősen előmozdítja az ingatlanoknak a vételárhátalék bekebelezése mellett való megszerzését, ami az ingatlanok forgalmi értékének emelkedésével jár és így a tulajdonosok érdekében áll. Ha azonban a kölcsönök az ingatlanok forgalmi értéke alapján engedélyeztetnek, úgy ez könnyen az ingatlanok túlterhelésére vezethet, mely esetben a végrehajtási árverés alkalmával elért vételár nem elegendő az ingatlanokat terhelő jelzálogkölcsönök kiegyenlítésére és a hitelezőkre nézve követeléseik törlesztéséből tetemes kár származik. Hazánkban azonban — a hivatalos statisztika szerint — 15 év alatt (1893—1907) a jelzálogkölcsönökben ily módon előálló veszteség 8671 esetben átlag évi 15 millió koronát tett, úgy hogy tekintettel arra, hogy a jelzálogi fedezetre alkalmas ingatlanok száma összesen 5'284'542, az ingatlanoknak 10'5% (ezreléke) volt túlterelve a hitelezők szempontjából.

Az eredmény tehát az, hogy hazánkban az ingatlanok általában, de különösen az épületek, éppenséggel nincsenek túlterelve és hitelképességük teljes épségben fennáll.

A hitelképességet az értékelkedésen kívül az a körülmény is biztosítja, hogy a jelzálogkölcsönök egyre nagyobb mértékben lesznek folyósítva pénzintézetek, mint magánosok által, ami arra mutat, hogy a jelzálogkölcsönök egyre kedvezőbb feltételek mellett nyerhetők. Az utolsó 37 évben (1870—1907) a pénzintézetek által engedélyezett kölcsönök összege majdnem megfizereződött, amennyiben 128'9 millió forintról (257,800,51)

Sietett helyet foglalni az egyik asztalnál, közvetlenül a croupier mellett. Beszédbe is elegyedett volt. Váltott is néhány ezrest, mindent csupán azért, hogy szükség esetén egy kis alibit is tudjon igazolni. Ambátor kizártnak tekintette, hogy bármilyen gyanu terelődjék feléje.

A Végtet küldötte, vagyis az a szegény báránka, akit ő az országúton megnyirt, anynyira el volt ázva, hogy nem ismerne reá még akkor sem, ha ő maga vallana maga ellen és erősítené, hogy ő volt a tettes. Aztán meg az esti alkonyat is fátyolt borított a vonásaira, meg az egész kis eseményre.

De óvatosságból egy kis alibi a tett elkövetése után egy negyedóra nem árthat.

A játék izgalmá csakhamar magával sodorta és Gaston Lecomte megint a rouge és noir nagy alternatíváival vesződött.

Kissé merészebb is volt most, mint az utolsó öt napon, mikor vagyonának egyenlő részekre osztott utolsó romjait tette a zöld posztóra.

Rablott pénzzel játszott. Mi történhetik, ha el is veszti az egészet? Legfőleg megint az ultima ratió elé kerül. A sorstól nyert moratoriumot bizony most már a legnagyobb va banque-játékkal akarta kihasználni.

És csakugyan úgy látszott, hogy az ebül szerzett pénzen szerencse volt.

Nyert, egyre nyert...

Fejében kovályogtak azok a nagy összegek, melyeket az utolsó években elkótyavetyélt; tömérdek adóssága, melyhez becsülete fűződött és mind merészebb lett a játéka.

Ha még egyszer fölemelt fővel léphetne vissza a világra?!

Ha kifizethetné becsületbeli adósságait!... Arra nem is gondolt, hogy becsületéhez rablott pénzzel juthatna csupán!

Nyert, egyre nyert... és a lelkébe rőzsaszínű érzések költöztek.

Egy pillanatra azonban elhomályosodott minden a szemei előtt.

Amint ugyanis egy nagyobb nyert tétet besöpört, a tekintete egy az asztal tulsó oldalán álló emberre esett...

Rettenetes érzés!

Az áldozat volt! A megnyirt bárány! A végtet küldötte. Az az ember, akit ő ezelőtt másfél órával kirabolt.

Minden vérceppe forni kezdett... és úgy érezte, mintha fülében valami rettenetes zugás dörogné... A végítélet koronája lehet ilyen!

Hogy kerülhet ide ez az ember?!

Mert hogy ő az, Armand Duvalier, arra fejt merné tenni! Csak nem követte talán? Ha ráismerne, ha gyanuba fogná, ha zajt csapna, ha itt ő körülötte botrány támadna!

A tekintete találkozott azével az emberével. De az bizony ügyet sem vetett reá.

Ah, szó sincs róla, ez az ember nem ismert reá. Nem is sejtí benne a megrablóját.

Az arca most is piros, a szeméből jövedv sugárzik. Mintha mi sem történt volna vele.

Egy pár pillanatig áll csak az asztal mellett. Milliós mázsányi teherrel nehéz pillanatok!

Azán elmegy...

Elmegy és csak egy tekintetre sem méltatja Gaston Lecomte-ot, aki megkönnyebbülve lélekzik föl...

IV.

Egész vagyont szerzett Gaston Lecomte a rablott pénzzel. Olyan nagy összeget, melyből összes adósságait kifizethette volna.

De mikor hajnalban a lakására hazatért és ágyba feküdt, egyszerre föltáruult lelki szemei előtt rémületes tetteinek egész aljassága.

Ami nem érzett tegnap este a nagy lelki izgalmak közepette, most hogy pihenni tért és a lelke némileg kiszabadult az utolsó órák felkorbácsolt szenvedélyeinek karmai közül, egész rettenetes valóságában rajzolódott meg előtte...

Hisz ez borzasztó!

Mi lett belőle?! Mi lett belőle?!

Mi lett Gaston Lecomteből, a makulátlan becsületű, előkelő uriemberből.

Közönséges bandita, utonálló, rabló!

Hogy is vetemedhetett, hogy is sülyedhetett ő ennyire!

Ilyen aljasság!...

Hogy is mer ő élni ilyen hitvány tettnek az emlékével!...

És Gaston Lecomte föluggott az ágyból.

Elővette az éjjel összeharácsolt pénzt.

40.000 és néhány száz frankot egy borítékba tett. A borítékot megczimezte Armand Duvalier nevére.

A többi pénzt pedig a bankhoz czimezte, borítékba helyezte. És ráírta:

„Jogtalan nyeremény.”

Aztán még a hajnali órában lement a Condomineba és egy elhagyott helyen egy merdek szikláról beledobta magát a hullámos tengerbe.

koronáról) 2559 milliárd koronára emelkedhetett; ez azonban nem jelentheti azt, hogy az ingatlanok megterhelése is ebben az arányban emelkedett, mert a kölcsönök jelentékeny része konvertáltatott, a magánhitelezők kölcsönei pénzintézeti kölcsönökre lettek átváltoztatva. 1881—1885 között a pénzintézeti kölcsönök emelkedése az összes új jelzálogterhek 26.47 százalékát tette, 1886—1890 közt 42.03 százalékot, 1891—1895. közt 51.15 százalékot; a következő öt évben ugyan visszaesés mutatkozott, mert a pénzintézeti jelzálogkölcsönök emelkedése az összes új jelzálogterheknek csak 29.18%-át tette, de már 1901—1905 között ez az arány ismét 58.92%-ra szökik fel.

Ez az irányzat azt jelenti, hogy a pénzintézetek által folyósított kölcsönök emelkedése egyre nagyobb lesz, mint az új jelzálogterhek növekedése általában, tehát az egyéb jogi személyek és magánosok által nyújtott kölcsönök, melyeknek feltételei legkevésbé felelnek meg a mezőgazdaság igényeinek, egyre több tért vesztenek.

Ez a tény pedig az egészséges hitelszervezet kétségtelen bizonyítéka.

Budapest, szeptember 6.

Kossuth Ferenc az aradi szoborleplezésén. Több hazai és bécsi lap említette, hogy Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter Aradon, az ottani Kossuth-szobor leplezése alkalmából fontos nyilatkozatot tesz majd a politikai helyzetről. Ezzel szemben illetékes helyen kijelentik, hogy Kossuth Ferenc Aradon semmi irányban sem fog politikai nyilatkozatot tenni, mert elvileg idegenkedik attól, hogy Kossuth Lajos emléke, az egész nemzetnek kegyelettel őrzött kincse a napi politika hullámcsapásai től érintessék.

A románok ellenállása. Erdélyben megindult a harc ellenünk. Metianu metropoliták teljes szilajsággal vetette magát bele a küzdelembe s miután megadta a vezérhangot, a román sajtó bömböl a magyarság és Apponyi ellen. A nagyszabedű *Telegraful Roman* mai számának hivatalos részében, ahol az érsekség kommunikáció szokat megjelenni, a következőket közli:

„Egyházunk érseki konzisztóriumja teljes ülésében azt határozta, hogy nem tér el attól az állásponttól, melyet az állami iskolákban való hitantitást dolgában eddig elfoglalt, és hogy azonosítja magát ama tiltakozó irat tartalmával, melyet Metianu metropolita érsek ő szentsége a román gör.-kel. főpapság nevében ez év elején a kultuszminiszterhez intézett.”

A támadásokban elől jár most mindig Metianu érsek lapja, mely legutóbbi számában ismét hosszabban foglalkozik a konfliktussal és barbár intézkedésnek mondja Apponyi rendeletét. A *Gazeta Transilvania* azt ajánlja, hogy a görög-katolikusok, akiknek tudvalevőleg nincs egyházi autonómiájuk, forduljanak feliratban a pápához és a királyhoz. Adjuk tudtára a királynak — mondja a *Gazeta Transilvania* — hogy itt egy miniszter lábál tiporja a törvényeket és rendeletekkel kormányoz, melyekről még a minisztertanácsnak sincs tudomása. A magyarbarát „*Lumina*” azt írja, hogy bár a konfliktus ki van élesedve, mégis van remény arra, hogy a kérdés mindkét fél megelégedésére fog megoldatni. A lap bizik a román főpapságban, mely a román egyház hajóját már veszélyesebb vizeken is átvitte.

Nagybányán a főgimnáziumba való beiratások alkalmával az igazgató és az osztálytanár a román tanulók szüleitől kötelező nyilatkozatot vettek arra nézve, hogy tudomásul veszik, hogy gyermekeik a hittant magyarul fogják tanulni. A szülők kivétel nélkül megadták hozzájárulásukat.

Aradmegyei függetlenségi párt. Az aradmegyei Pankotán dr. Verner Miklós elnöklésével népgyűlés volt, melyen Lázár Zoárd képviselő bemutatta Kossuth Ferenc levelét a függetlenségi pártok szervezése érdekében. Lázár az önálló bank szükségességét fejtette. Mahter György képviselő indítványára kimondták, hogy a függetlenségi

szervezkedéshez csatlakoznak és az önálló bankot 1911-re kívánják.

Az összerühethetlenségi bizottság ülése. A képviselőház összerühethetlenségi bizottsága e hónap 27-én délelőtt tíz és tizenegy órakerülést tart, az elsőnek tárgya a Széll Kálmán ellen, a másodiké a Benyovszky Sándor gróf ellen tett összerühethetlenségi bejelentés.

A tartalékosok ellenőrzési szemléje. A honvédelmi miniszter rendeletben értesítette valamennyi vármegyét, hogy a közös hadsereg nem tényleges állományu legénységének ellenőrzési szemléi a közös hadügyminiszterrel egyetértőleg hozott határozat folytán, a m. kir. honvédség nem tényleges állományu legénységének ellenőrzési szemléi pedig az 1909. évben nem tartatnak meg.

Egy kis mozgolódás.

Budapest, szeptember 6.

A pártkörök nyári csöndjét egy kis mozgolódás váltotta fel. A politikusok lassanként visszazárlingóznak a fővárosba s ugyancsak ostromolják a beavatottak hírében állókat a jövő alakulásaira vonatkozó kérdéseikkel. Megjött Kossuth Ferenc is, akinek szándékában volt még a mai nap folyamán felmenni a függetlenségi pártkörbe, ebben azonban megakadályozta betegsége, mely heves fájdalmakkal támadt rá s ágyba döntötte. A vezért ma már sokan felkeresték a függetlenségi párti képviselők közül, de politikáról csak kevés szó eshetett, mert a minisztert igen heves fájdalmak gyötörték.

Az alkotmánypártkörben már hétfőn este nagy számban gyűltek össze a párt tagjai. Természetesen a tiszadobi ünnepekről esett legtöbb szó s különösen Andrássy Gyula beszédjét glorifikálták, mely beszéd a maga egyszerűségével és meleg tónusával könnyekig meghatotta a jelenlévőket. Sokat beszéltek a várható fejleményekről is, de pozitívumot senki se tudott. A Lukács László előnyomulását komolynak tartják s úgy tudják, hogy a volt pénzügyminiszter ravasz praktikáinak támogatója az udvarnál gróf Khuen-Héderváry Károly, aki helyet akar foglalni egy Lukács-kabinetben, de a kiről nem lehetetlen, hogy Lukács nélkül is beállit. Az ischli klauzula lovagja, ha megbízást kap, természetesen erősen alkotmányos mezbe fogja bujtatni sőtét szándékait. Neki az a szándéka, hogy mindenekelőtt többséget szerezzen magának a mostani országgyűlésen. Ennél a tervénél számít a Justh Gyulák támogatására. Igaz ugyan, hogy itt nagy csalódás éri majd Lukácsot, de már erre az esetre is van terve a Bánffy-kabinet „gyöngyének”. Ha ugyanis nem lesz többsége a mar országgyűlésen — amint-hogy nem lesz — az alkotmányosság látszatát megővendő feloszlatja az országgyűlést és így próbál magának többséget teremteni s csak ha már így se megy a dolog, akkor adja vissza megbízását a királynak.

Mi azt hisszük, hogy idáig nem jut el a volt pénzügyminiszter. A néhai szabadelvűpártnak néhány tagja vérmes reményeket táplál ugyan a Nemzeti Társaskörben, a komolyabb elemek azonban bizalmatlansággal figyelik a készülő vállalkozást és nem sokat várnak tőle. Sőt igen tiszteletreméltó helyről nyíltan és egyenesen meg is támadják Lukács László vállalkozási készségeit, melyet gróf Tisza István helytelenít és ítél el legjobban, aki a mostani válságból való kibontakozást csak a mostani vezérpolitikussal képzei el.

A koalíciós pártok fuziójáról kevés szó esik. A pártok szemben állanak egymással s inkább felfalni óhajtják egymást, egységes alakulásról nem beszélnek. Hire járt, hogy a néppárt mereven állást foglalt a fuzió ellen s ezt Ernst Sándor képviselő útján meg is üzentte a Karlsbadban tartózkodó Kossuth Ferencnek. Most aztán kiderül, hogy a néppárt nem küldött semmiféle üzenetet, sőt Ernst Sándor nem is találkozott Kossuth Ferenczel Karlsbadban. Az azonban bizonyos, hogy a néppártnak nem kell a fuzió. A párt tagjai ha nem folytathatják a felekezeti agitációt, minden valószínűség szerint elvesztenék kerületeikben lábuk alól a

talajt, elvesztenék az alsópapság támogatását s ezért nem akarják bevonni lobogójukat. Külön pártként azonban hajlandó volna támogatni egy fuzió alakítást is.

Politikai körökben nagy érdeklődéssel várják gróf Andrássy Gyula beszámolóját, melyet még ebben a hónapban fog megtartani Kassán. Az időpontot még nem határozták meg, az azonban bizonyos, hogy ez a beszámoló nagyban hozzá fog járulni a helyzet tisztázásához. Gróf Andrássy Gyula nyolczadikán fog visszaérkezni Budapestre, hogy résztvegyen a következő napon tartandó miniszteri tanácskozáson.

Wekerle miniszterelnököt a király a hadgyakorlatokról való visszaérkezése után, minden valószínűség szerint szeptember tizenegyedikén fogadja.

KÜLFÖLD.

A monarchia és Anglia. Edvard király Marienbadból való vizatérése alkalmából a „Times” azt írja, hogy a király marienbadi tartózkodása bizonyára hozzájárul az osztrák-magyar és a brit álláspont közt való közeledéshez, csökkentette az esetleges későbbi félreértések veszedelmét és helyreállította a két hatalom egymáshoz való viszonyának régi szívélyességét. Talán kissé több világosság, őszinteség és elnézés lenne kívánatos mindenekelőtt. Az idő és a jövő eseményei őszinte mérlegelése meg fogják tenni a többi. A „Fremdenblatt” a „Times” cikkéről írva, megelégedését fejezi ki a „Times” fejtegetéseinek konziliáns hangja felett és azt mondja: Rokonszenves visszhang válaszol a „Times” által kifejezett óhajra, hogy Ausztria-Magyarország és Anglia egymáshoz való viszonyát a régi bizalmas és barátságos jellegűvé tegyék.

Az angol királyi pár Konstantinápolyban. Az angol nagykövet értésére adta a portának, hogy az angol királyi pár jövő évi áprilisban egy heti látogatást fog tenni Konstantinápolyban és meg fogja tekinteni a város és környéke nevezetességeit. A királyi párt páncélos hajóraj fogja kísélni a Dardanel-látkba.

Török események. Musztafa Remzi tábornokot, aki a mérsárlások idején Adana parancsnoka volt, hadbírószálgilag három évi fogházra és Dsevad volt váli hat évi hivatalvesztésre ítélték. A konstantinápolyi lapok szerint török tisztek küldöttisége Dsevad alezredessel, a vezérkari iskola igazgatójával holnap Szófiába utazik, hogy viszonzza a bolgár tisztek látogatását Konstantinápolyban.

Turkhan pasa pétervári török nagykövet a Rjecs egy munkatársával hosszabban beszélt a török birodalom viszonyairól s hangsúlyozta, hogy a porta helyre fogja állítani a nyugalmat. A jameni események nem aggasztók, mert azon a környéken gyakoriak a zavargások. Alapos a remény, hogy a kormány ezeknek a viszonyoknak hamarosan véget fog vetni. Törökország sohasem kereste a háborút Görögországgal, sőt ellenkezőleg, mindig arra törekedett, hogy a félreértéseket eloszlassa. Albán mozgalomról beszélni sem lehet. A macedóniai kérdés megszűnt létezni, mikor a török kormány 1908. júliusában megvalósította az alkotmány reformját. Ha mégis előfordulnak politikai gyilkosságok, azokban az ottománok ártatlanok. A török-bolgár viszony a lehető legjobb.

A III. hadtest parancsnoka Mahmud Sefket basa generalisszimustól azt a parancsot nyerte, hogy Észak-Koszovóban minden rendszabályt alkalmazzon a nyugalom helyreállítására, támogassa a hatóságokat az adók behajtásánál és az ellentállók katonai bíróság elé állítsák. *Boletinaz Isa* állítólag Montenegróba szökött. Guszinjéből negyven lánczra fűzött albánt a helybeli katonai bíróság elé állították.

Dsavid pasa pénzügyminiszter a bécsi cs. kir. távirati iroda levelezőjével folytatott interjúban a küszöbön álló török pénzügyi operációról a következő hiteles adatokkal szolgált: Holnap történik a 7 millió font kölcsön tárgyában az ajánlat kiírása 1 százalékos törlesztési garanciával a bevételekből, amelyek előbb az Oroszországnak fizetendő hadügyi kárpótlásért elzárólagosak voltak, nevezetesen Konia, Kostemuni, Sivas Adana vila-

jetek, továbbá Kaledsik és Hamme járások, végül az Aleppo vilájet adóízedjei. Amíg az előbeni kölcsönök biztosítékul szolgáló bevételeit a Dette Publique intézősége kezelte. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy Törökország pénzügyi helyzete ma jó. A bevételek emelkedést mutatnak. A vámbevételek mintegy 17 százaléknyi emelkedést tüntetnek fel.

A pénzügyminisztériumban a pénzügyi kezelésre felügyelő bizottságot állítanak össze, amely az eddigi francia, angol, olasz és török delegáltakból, továbbá a macedóniai pénzügyi bizottságból és még két török tagból fog állani. A bizottság szeptember 14-én kezdi működését.

Lapjelentések szerint egy francia társaság, másik verzió szerint egy angol társaság akarja elnyerni a Drinápoly—Konstantinápoly—Mosul—Perzsa határig szóló vasúti koncessziót. Bármelyik társaság a Boszporuszon függő hidat építene.

Nikita jubileuma. A római Popoló Romanónak írják Antivariból, hogy nagy fényvel készülnek megünnepelni Nikita fejedelem uralkodásának félévszázados jubileumát és aranylakodalmát s ebből az alkalomból első Nikita fejedelem királylány fogja magát proklamálni. Antivariban úgy tudják, hogy ezen az ünnepen több uralkodó hivatalosan képviseltetni fogja magát.

Abdul Hamid kérése. Abdul Hamid exszultán csütörtökön levelet írt a nagyvezirnek és hivatkozva arra, hogy Salonichiben a klíma egészségtelen, engedelmet kért, hogy áttehesse rezidenciáját Chamidiába, amely Scuttaritól északra, a Márvány-tenger torkolatánál fekszik. Annál is inkább kéri ezt, mert akkor közel lesz Jussuf Izrodin trónörököséhez. Arra is engedelmet kér a volt szultán, hogy egy német specialista orvossal megvizsgálhassa magát, mert érzi, hogy napról napra beteg. A minisztertanács szombaton összeült és hosszasan tanácskozott a volt szultán levele fölött. Az ifjútörök miniszterek a mellett voltak, hogy teljesíteni kell Abdul Hamid kérését, de a kormány tagjainak többsége úgy döntött, hogy a kabinet a parlament nélkül nem tehet intézkedést e részben s ily értelemben fog válaszolni a volt szultánnak, de megengedi, hogy specialista orvosot hivatasson, aki azonban csak az Alatinavilla őrpáncsnokának közvetítésével vizsgálhatja meg Abdul Hamidot. Azt híresztelik, hogy a volt szultán rákbajban szenved és teljesen lemondott a dohányszárlóról, más verzió szerint egészségi állapota pompás.

Amerikai hajóhad az ázsiai vizeken. A Pacific flotta 8 páncélos hajóból álló első hajórajja ma San-Franciszkból öt hónapig tartó, az ázsiai vizekre indult. A hajóraj, amely Sebré admirális parancsnoksága alatt áll, elsőbbséget élvez a Honolulu tart. Egy hónapig Manillában tartózkodik, ahol kiterjedt hadgyakorlatokat tartanak. Január 19-én a hajóraj Jokohámából szándékozik hazatérni.

Az oroszok Perzsiában. A kasvini orosz konzul körrendeletet bocsátott ki és felszólította lakosságot nemzetiségi különbség nélkül, hogy minden ügyes-bajos dolgában csak hozzá és ne a perzsa hatóságokhoz forduljon. A perzsa külügyminisztérium az orosz követségtől felvilágosítást kért és a teheráni orosz követ szigorú vizsgálatot ígért. Most azonban orosz részről az a válasz érkezett a teheráni kormányhoz, hogy a pétervári kabinet nem kapott részletesebb felvilágosítást a teheráni orosz követségtől, tehát nincs oka a beavatkozásra.

Hajza egy miniszter ellen. Koppenhágából jelentik, hogy Christensen hadügyminiszternek a legutóbb benyújtott véderőjavaslatát a képviselőház jelentékeny többséggel elfogadta, miáltal a miniszter állása megerősödött. A lakosság hangulata azonban a miniszter ellen van és tüntetéseket rendeznek ellene, sőt az állami fő törvényszéknél be is akarják vádolni, mert állítólag összejátszott Albertivel, a panamázi miniszterrel. A miniszter ellenfelei vasárnap négygyűlést tartottak, amelyben azt határozták, hogy a királynál és az országgyűlésen felemlik tiltakozó szavukat Christensen miniszter működése ellen és az állami fő törvényszék elé állítást követelik. Egy küldöttség

tegnapelőtt megkísérelte a királyi kihallgatás kieszközölését, hogy a tiltakozó gyűlés határozatát átnyújtsa. A király azonban kijelentette, hogy a tiltakozó gyűlés küldöttségét alkotmányos okokból nem fogadhatja, mire a tiltakozók készen nyilatkoztak a tiltakozó gyűlés határozatát az országgyűlés elnökségének és a képviselőház csoportvezetőinek betérjeszteni. Az erélyes tiltakozók annak a látszatnak elkerülése végett, mintha a mozgalom csupán a főváros területén uralkodnék, elhatározták, hogy körleveleket bocsátanak ki az egész országban pártihívek toborzása végett.

Muley Hafid rémtettei ellen. A tangeri francia konzul Muley Hafidnak a francia kormány részéről kifejezett azt az óhaját terjesztette elő, hogy tiltson meg mind olyan megfenyítéseket, amelyek alkalmasak arra, hogy megcsönkításokat, avagy lassan bekövetkező halált idézzen elő. Muley Hafid formális kijelentést tett, hogy eféle megfenyítések többé nem fognak történni. Fezben tegnap díszlövészek közt hirdették ki, hogy Muley Hafidot Tazában szultánná proklamálták és a szomszédos Giata vidék szintén meghódolt.

György herceg eltávolítása. Szombat este Belgrádban miniszteri tanács volt, amely több óra hosszáig foglalkozott György viselkedésével. Milovanovic és Pasics miniszterek azt kívánták, szólítsák föl a királyt, hogy György herceget haladéktalanul külföldre küldje. Az új radikális miniszterek ellene voltak ennek az indítványnak. Néhány miniszter azt kívánta, hogy hívják össze a nagy szkupstinát, amely egyedül illetékes arra, hogy György herceg lemondásáról határozzon.

Görög hercegek szabadságolása. A görög trónörökös és Miklós hercegnek a rendelkezési állományba helyezésére, valamint Andrást és Krisztof hercegek szabadságolására vonatkozó dekrétumok még nem jelentek meg, de közzétételük csak igen rövid idő kérdése. Mihelyt a kamara fölfüggeszti azt a törvényt, amely a hadsereg főparancsnokságát a trónörökösre ruhazza, átveszi tőle Szmolenszky tábornok a fővezérség funkcióit.

A kínai-japán egyezmény. A kínai-japán egyezményben Japánország elismeri a Tumen folyót, mint határt Kórea és Mandzsúria között. Japánország Kentaot két hónap alatt kiűrti. A Kirinvasut továbbépítése ügyében megegyezésre fognak jutni. Hivatalnokokat fognak kinevezni, hogy a fusani és jentai bányakerületek határait megállapítsák.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK

Bácsmegeye ma a főispán távollétében Vojnich alispán elnöklésével tartotta meg rendes havi közigazgatási bizottsági ülését. Az ülés tudomásul vette, hogy a zentai, apatini, sajkásszentapáti, dunagárdonyi, szondi és pinczédi ujonnan felállított s állami kezelésbe átvett iskolák e hó 1-én megkezdtek működésüket.

A pozsonyi villamos miatt. Sziklai Ottó orsz. képviselő a pozsony-országhatári villamos vasut r. t. alapszabályai ügyében hozott határozat miatt lemondott a városi jogügyi szakbizottsági tagságáról. A közgyűlés felkérte Sziklait a lemondás visszavonására, de Sziklai kijelentette, hogy lemondását fenntartja. A társaság igazgatóságába a város által kiküldött Kumlik Tódor polgármester-helyettes és Szeifert József felügyelő bizottsági tag lemondottak. A városi közgyűlés az új tagok választását a miniszter döntéséig elhalasztotta.

Polgármesterek gyűlése. Kassa városa nagyban készül a szerdán megtartandó polgármesteri kongresszusra. Éder polgármester ma átiratlag kereste meg a hatóságok és tanintézetek fejeit s felhívta a város közönségét házaik felújítására. A kongresszuson való részvételre eddig Baja, Debreczen, Győr, Kecskemét, Kolozsvár, Komárom, Marosvásárhely, Miskolcz, Nagyvárad, Pancsova, Pécs, Pozsony, Sopron, Szabadka, Szatmárnémeti, Temesvár, Ujvidék, Versecz, Székesfehérvár stb. városok jelentkeztek.

Orvosok gyűlése.

— Az Országos Orvosszövetség. —

Budapest, szeptember 6.

Az Országos Orvosszövetség vasárnap délelőtt tartotta évi nagygyűlését a budapesti orvosegyesület nagytermében. A gyűlésen az ország minden részéből nagyszámban jelentek meg a tagok és valamennyi fiókszövetség képviselve volt. A belügyminisztériumot Chyzer Kornél min. tanácsos, a kereskedelemügyi minisztériumot Mentsik Ferenc miniszteri tanácsos, az állami munkásbiztosítási hivatal másodelnöke és Gáspár Ferenc segédtitkár képviselték. A nemzetközi orvoskongresszusnak még itt időző külföldi tagjai közül is többen eljöttek, köztük Lenhof Rudolf és Koralevszky Rodarich.

Az elnöki széket babarcsi Schwartzter Ottó foglalta el, aki bejelentette, hogy Kéty Károly elnököt családi gyász tartja vissza a gyűléstől. Üdvözölte a gyűlés vendégeit, majd hosszabb beszédben vázolta az egyesület múlt évi működésének főbb momentumait. Az elnök megnyitó beszédét lelkes tapssal fogadták.

Ezután Chyzer Kornél üdvözölte a nagygyűlést és bejelentette, hogy a községi és körorvosok nyugdíjintézetének ügye legközelebb megvalósulásra kerül, csak a politikai viszonyok késleltették eddig. A napirendre rátérve, Flesch Nándor főtitkár részletes jelentésében kimerítően beszámolt az egyesület múlt évi munkásságáról.

Poór Ferenc egyetemi magántanár, a szövetség főpénztárosa a szövetség anyagi helyzetéről tett jelentést.

Flesch Nándor főtitkár indítványára elhatározták, hogy a belügyi kormányhoz memorandumot intéznek, amelyben kérik, hogy a közszolgálatban álló orvosokat 30 évi szolgálat után teljes nyugdíj illesse meg. Majd a betegpénztárak és az orvosok közti viszonyt ismertette. Részletes számadatokkal bizonyította, hogy az orvosok és a pénztárak között létrejött százalékos kiegyezések az orvosi kart rövidítették meg.

Az év végén lejárnak az ideiglenes egyezségek. A rossz egyezéseket feltétlenül mondják fel az orvosok és védjék meg energikusan anyagi érdekeiket. (Élénk helyeslés.)

Gáspár Ferenc miniszteri segédtitkár bizonygatta, hogy a bajok oka kizárólag az, hogy az intézmény még egészen új, később feltétlenül javulni fog az orvosok helyzete.

Dr. Löwinger meghívására kimondották, hogy a jövő évi nagygyűlést Aradon rendezik. Végül megejtették a választást. Elnök lett Kéty Károly, alelnökök babarcsi Schwartzter Ottó és Konrád Márk, főtitkár Flesch Nándor, titkárok Klasz Pál és Surányi Miklós, pénztáros Körösy Kornél.

Délben a Pannoniában bankettre gyűltek össze a kongresszus résztvevői, amelyen több felkőszöntő hangzott el.

A szláv orvosok.

A szláv orvosok bizottsága tegnap tanácskozássra gyűlt össze, amelyen képviselve volt minden szláv nemzetiség csoportja. A bizottság elnöke, a pétervári egyetem egyik tanára, aki a budapesti kongresszuson résztvett, kimentette az ülésről való távollmaradását. A konferencián Wyckerkievics dr. udvari tanácsos, krakkói egyetemi tanár elnökölt. Szóba került a nemzetközi orvoskongresszusnak az a határozata, hogy tiszteletbeli elnök és a nemzetközi orvosi bizottság tagja csak olyan nemzetiségi lehet, aki önálló állam polgára. E határozat értelmében a nemzetközi bizottságból a lengyelek, csehek, szlávok, ruthének és horvátok ki vannak zárva. Hosszabb vita után a szláv bizottság elhatározta, hogy tiltakozik ez ellen, fentartja magának a további lépéseket és tiltakozását távirati uton bejelenti a kongresszus főtitkárának.

A kongresszisták utja.

Az orvosi kongresszus Kolozsvárra érkezett tagjai ma délelőtt gyűlekeztek össze az egyetem aulájában. Az új zoológiai intézetet Apáthy István tanár mutatta be részletesen, majd a szemle az egyetemi és muzeumi könyvtár pompás új palotájában végződött, hol a társaságot Gyalui Farkas igazgatóhelyettes kalauzolta. A délután folyamán a vendégek látogatásokat tettek, majd este a kolozsvári orvosok által adott disztrakomára gyűltek egybe.

A budapesti orvoskongresszus 110 tagja Abbáziába érkezett. Az orvosokat a molón az abbáziai hatóságok fejei fogadták, mire a vendégek megtekintették a fürdőhelyet. Glax orvostanár, kormánytanácsos Abbáziáról, Strauss orvostanár a győnge sőtartalmu eledelekről tartott értekezletet. Délben banket volt, mire Abbázia környékét tekintették meg. Este az orvosok tiszteletére parkünnepély volt. Holnap a kongresszisták Velenczébe és Genuába utaznak.

Monumentum Andrassy Gyulának

— A tiszadobi ünnep. —

Budapest, szeptember 6.

Andrassy Gyula grófot — az idősebbet — monumentum nélkül sem felejtene el a magyar nemzet. Az olyan munkás, intenzív hatású élet, mint az övé, sokkal mélyebben szoktak szántani országok sorsában, semhogy el lehetne őket felejtetni. És Andrassy Gyula, aki a szabadságharcban hőse, az emigrációban martírja, az új alkotmányos érában napszámosa volt hazájának, nem tíz, nem husz évre érdemelte ki háláját azoknak a nemzedékeknek, amelyek számára ő is segített meg-alapozni a modern, fejlődő, gyarapodó Magyarországot. A tiszadobi ünnep, mely szerény jelét állította a kegyeletes megemlékezésnek, azért mégis szép volt: mert alkalmat adott ennek a nemzetnek arra, hogy az alsó-szabolcsi tiszai ármentesítő társaság ünnepélyét széles arányú országos ünneppé avassa, melyen képviselve volt az egész magyar haza. Az ünnep fényét és bensőségét pedig emelte az, hogy egész családjával együtt részt vett rajta gróf Andrassy Gyula is, az ifjabb, aki méltó letéteményese annak a nimbusznak, melyet atyja az Andrassy név köré fűzött. Nem mindennapi gyönyörűség volt végighallgatni, ahogy az ifjabb Andrassy véleményét elmondta az idősebb Andrassyról. Ez a meleg, bensőségteljes, művészi beszéd nemcsak a nagy halott alakját állította élénk gyönyörű plaszticitással, hanem az utód nemes gondolkodását, erős fajszeretét, munkaszeretét és munkabecsülését is.

Tudósításunk a szép ünnepélyről a következő:

Az emlékművet, mely *Sárkány* István műépítész sikerült alkotása, a Tisza mentén állították fel, közel az alsó-szabolcsi Tisza ármentesítő társulat által emelt Széchenyi-oszlophoz. A síkságon élénken kiemelkedő dombon nagyon szép látványt nyújt a 13 méter magas, három oszlopból álló alkotás, melynek tetején egy hatalmas földgömb van, a Tisza felé eső részén pedig az „Andrassy” név nagy aranybetűkkel. A domb tővében egy nagy tábla van elhelyezve a következő felirattal:

Gróf Andrassy Gyulának
a Tisza-szabályozás körül szerzett érdemei
elismerésül
1909.

Az emlékmű leleplezésére a résztvevők a déli előtti folyamán érkeztek Tiszalucz és Nyiregyháza felől s bár az idő nem kedvezett, igen nagy számban jöttek össze az ünneplők a nemzeti színű zászlókkal, az Andrassy-család színeivel és délszaki növényekkel feldíszített emlékoszlophoz. Ott voltak gróf *Desseffy* Aurél, a főrendiház elnöke, a társulat elnöke, a földmívelésügyi kormány képviselőjében, mivel Darányi Ignác miniszter betegsége miatt nem jelenhetett meg, *Mezőssy* Béla államtitkár vezetésével *Rakovszky* György, *Kvassay* Jenő, *Bulyovszky* János miniszteri tanácsosok, *Németh* József osztálytanácsos, *Tóth* Jenő, *Koós* Jenő, *Fekete* Zsigmond, *Lisznay* Tihamér és *Józsa* László titkárok, a belügyminisztérium képviselőjében *Bezeredy* Viktor államtitkár, *Jekelfalussy* Zoltán cs. és kir. kamarás, kivándorlási főfelügyelő, az alkotmánypárt küldöttsége *Szivák* Imre vezetésével, *Béla* Henrik, *Buday* Barna, *Batthyány* Lajos gróf, *Czobor* László, *Dániel* Pál, *Desseffy* Emil gróf, *Semsey* László gróf, *Siegesku* József és *Szilassy* Zoltán orsz. képviselők, Szabolcs vármegye törvényhatósága *Vay* Gábor gróf főispán vezetésével, *Mikecz* Dezső alispán, *Siposs* Béla főjegyző, *Vay* Ádám gróf és számosan, Hajdu vm. részéről *Veszprény* Zoltán főispán, *Kovács* Gyula alispán, *Czegledy* Mihály főügyész és többen, Borsod vm. részéről *Kubik* Béla főispán, *Jász-Nagy-Kun-Szolnok*-vármegye részéről *Benkó* Albert alispán, *Zemplén*-

vármegye részéről *Metzner* Gyula főispán, *Dókus* Gyula alispán, *Thuránszky* László főjegyző, *Moskovics* Géza, Nyiregyháza város képviselőjében *Mayerszky* Gyula polgármester, továbbá *Lázár* György szegedi, *Kovács* József debreczeni, *Gaál* Kálmán kisújszállási, *Csohány* László hajdunánási, *Somossy* Béla hajduböszörményi polgármesterek, *Kerekes* József, az alsó-szabolcsi Tisza ármentesítő társulat igazgató főmérnöke, *Fekete* Márton titkár, báró *Sennyey* Miklós orsz. képviselő, a bodrogközi, *Bay* Ferenc a heves-szolnok-jászvidéki, *Kakas* Kálmán a hortobágyvidéki, *Rónay* Jenő a felsőtorontáli ármentesítő társulatok elnökei, báró *Hauer* Károly, az alsó-fehérvári társulat igazgatója, *Haan* Béla, az alsó-fehérvári társulat elnöke, gróf *Szapáry* György, a közép-tiszai társulat elnöke, *Buttykay* Ferenc, a beregmezei társulat elnöke, *Doma-hidy* Elemér nyugalmazott főispán, az ecsedi lóp lecsapoló társulat elnöke, ott voltak továbbá lovag *Rothkugel* Arnold, *Párvy* Antal és *Böhm* János kanonokok, *Vay* Rezső és ifj. *Vay* Ádám gróf stb.

Az emlékoszlopnál felállított sátorban foglaltak helyet az Andrassy-család megjelent tagjai: *Andrassy* Gyula gróf belügyminiszter, *Andrassy* Sándor, *Károly* és *Manó*, *Batthyány* Lajosné grófné, *Andrassy* Gyuláné grófné, *Vay* Gáborné grófné, *Andrassy* Boriska, *Kalinka* és *Klára* grófnők.

Az ünnepély.

A leleplezési ünnepély pontban 1 órakor kezdődött.

Desseffy Aurél gróf, a társulat elnöke köszönetet mond mindazoknak, akik a Tiszavölgye iránt érdeklődnek és akik oly nagy utat tettek meg, hogy egyrészt a nagy férfiak leírják a kegyelet adóját, másrészt kifejezést adjanak azon ragaszkodásnak és szeretetnek, melylyel emléke és magasztos személye iránt viseltetnek. Széchenyi még 1848 előtt akarta a mocsaras vidéket a magyar kultúrának megnyerni. Azóta a szabályozás által a kultúrának meg tudunk nyerni négy millió és néhány százezer holdat és ezáltal a magyarság fejlődését biztosítani.

Hogy ki volt gróf Andrassy Gyula, csak azok tudják méltányolni, akik az ő lángelméjét, gondolkodását ismerték. Ő Magyarország sorsát nemcsak a jövőben akarta megállapítani, hanem gyakorlati érzéssel bírva az anyagi fejlődés iránt, a vízi ügyek fejlesztését a legnagyobb mértékben törekedett keresztülvinni. Széchenyi a mocsarak megszerzésére és a kultúra megnyitására törekedett, az ő kezdeményező lépéseit Andrassy tovább fejlesztette. Igaz köszönettel tartozunk Darányi Ignác földmívelésügyi miniszternek, aki a vízi ügyek kezelésében 1885. óta hű követője Andrassy-nak, azok fejlesztése tekintetében és aki ezt az emlékművet felállította, hogy hirdesse a késő utódoknak, hogy nekünk nemcsak szellemileg kell gyarapodni, hanem az anyagi javakat is gyarapítani kell, mert csak ez biztosíthatja jövő fejlődésünket, előhaladásunkat.

Ezután *Dömötör* Pál, tiszaluczi plébános szavalt el ez alkalomra írt gyönyörű ódáját.

Az ünnepi beszédet *Fekete* Márton, a Tiszavölgyi Társulatok központi bizottságának titkára tartotta igen nagy érdeklődés mellett. Részletesen vázolta a Tisza-szabályozás iránt megindult akciót, annak során Andrassy Gyula grófnak évtizedeken át tartott áldásos munkáját. Kiemelte, hogy milyen nehézségeken és küzdelmeken kellett keresztül esni, amíg a magyar nép létezőkét érintő ezt a kérdést megoldani sikerült és ezáltal biztosítani tudták a magyar alföldi síkság legjelentősebb részének termékeny tételét. Történelmi visszpillantása során ismertette azokat a tanácskozásokat, amelyek Széchenyi István és Andrassy Gyula vezetésével a szabályozás érdekében Tiszadobról indultak ki s amelyek végére olyan eredményhez vezettek, hogy a nemzet hálájára tették magukat érdemessé ezen eredmény létrehozói. A legelső tiszai társulat élén állott Andrassy Gyula gróf, akinek neve és kegyeletes emléke soha a magyar nép szívéből kihalni nem fog.

Ezután a koszorúk letevésére került a sor.

Az első koszorút *Mezőssy* Béla államtitkár helyezte el a földmívelésügyi minisztérium nevében a következő szavak kíséretében:

A magyar királyi földmívelésügyi kormány nevében teszem le ezt a koszorút Istenben megdicőült gróf Andrassy Gyula emlékoszlopára. Nem közönséges szótlanot mondok akkor, mikor kijelentem, hogy végtelenül fájhatott az én miniszteremnek, Darányi Ignácznak, hogy ezen a helyen való megjelenésben gátolva volt, végtelenül

fájhatott azért, mert először is személyesen kívánta volna megköszönni a mi szeretelünk érdemes tárgyának, gróf *Desseffy* Aurél öcczellen-cziájának szíves közreműködését, amelyet az alsó-szabolcsi társulat élén az ünnepség létrejötte körül kifejezni kegyes volt. S fájhatott azért is, mert el nem jöhetett a kegyeletét és háláját leróni gróf Andrassy Gyula emléke iránt, azon férfi emléke iránt, akinek oldala mellett kezdte meg ő is köz-érdekű politikai pályafutását.

Itt, a közelben áll a legnagyobb magyar, gróf Széchenyi István emlékoszlopa. És ez jól van így. Mert gróf Széchenyi sejtelmes lelke megérezte, hogy az általa megkezdett munkát gróf Andrassy Gyula fogja sikerrel befejezni. Andrassy, mint első elnöke ennek a társulatnak, közéleti tevékenységét itt kezdte meg és aztán élete alkonyán a betegeskedő államférfiunk gyógyító balzsam volt a szívére, amelyet annyi sokszor megszurkáltak a közélet nyilai, hogy itt láthatta művének tevékenységének teljes sikerét. De e két pont között egy mesésen megfutott politikai élet sikereinek szakadatlan láncolata áll. Gróf Andrassy Gyula a magyar népek közelismerést és tisztelést, szerzett az egész világ előtt, de bármennyire magasra is hágott a hatalom polczán, bármennyire lett providenciális államférfi és történelmi alak, ehhez a földhöz, ehhez a néphez, amelyet annyira szeretett, mindig és minden körülmények között hű maradt. Andrassy Gyula politikai sikerének titka e rövid mondatban foglalható össze: Hűség a magyar alkotmányos királyhoz és tántoríthatatlan ragaszkodás, a magyar alkotmányban biztosított szabadsághoz és az alkotmány sérthetlenségére. E két érzés hevitsen bennünket a jelen válságai és a jövő minden küzdelmei között. Ezzel az érzéssel teszem én le ezt a koszorút.

Ezután a belügyminisztérium koszorúját *Bezeredy* Viktor államtitkár helyezte el az emlékművön. Az országos alkotmánypárt koszorúját *Szivák* Imre. Koszoru tettek le még az alsószabolcsi felsőtorontáli tiszai társulatok és a Nemzeti Kaszinó.

A díszvétel.

Az ünnepély után a szabadban felállított sátorban 200 terítékű banket volt. Az első felköszöntőt gróf *Desseffy* Aurél mondotta:

Ha körülnézünk — ugymond — a monarchiában, de még Szent István birodalmában is, egy dolog kell, hogy minden embert megleljen. És ez az, hogy az országban levő népfajok legnagyobb része kifelé huz. Mi vagyunk az egyetlenek, akik benmaradunk és nem huzunk kifelé, aminek előmozdításában legnagyobb érdeme van királyunknak. Kívánom, hogy alkotmányos jogaink respektálása mellett legyen mindig olyan királyunk, mint *Ferenc* József. (Lelkes éljenzés.)

Gróf Andrassy Gyula beszéde.

Utána gróf Andrassy Gyula belügyminiszter emelkedett szólásra és a következő beszédet mondotta:

Mindenekelőtt engedjék meg, hogy hálámat és köszönetemet fejezzem ki azért, hogy idejöttek szeretteit atyám emlékéit megünnepelni. Mélyen meghatottak azon szavak, amelyeket a leleplezés alkalmával hallottam. Fogadják érte szívólvól jövő köszönetemet. Nem szívesen beszélek nyilvánosság előtt atyámról. Nagyon is mélyen érzek e tárgyban, sem hogy könnyen és szívesen beszéljek. De a mai nap annyira az ő emlékének van szentelve, hogy én is egy pár szót akarok szólani. (Halljuk! Halljuk!) Atyám egész életét a hazának szentelte. Ifjkorában kardot rántott, hogy hazája szabadságát életével és vérével is megvédje. Egy puskagolyó érintette is mellét, de kárt nem tett benne. Más volt az ő rendeltetése. Később egész életében nem harccsal, de politikával szolgálta nemzetét. Egész életét nemzeti ügyének szentelte. Hosszu ideig súlyos felelősséggel járó nagy állást viselt, ezt a felelősséget nehezebben viselte, mint bárki. Atyám érezvén azt a nagy, súlyos felelősséget, ami abban áll, hogy valaki egy nemzet ügyére döntő befolyást gyakorol, ezen felelősség terhe alatt egész életét szentelte kötelességeinek, a legkeményebben dolgozott. Sokszor láttam később államférfiakat, de mondhatom egyet sem, aki olyan lelkiismeretesen, nehezen és kinosan dolgozott volna, mint atyám. Sokszor csodálkoztam, hogy nálánál sokkal gyengébb erők, milyen könnyen, mosolyogva viselték azokat a gondokat, amelyek őt majdnem a lerokadásig vitték. Sokszor panaszkodott, hogy nem tud aludni, mikor egy nagy felelősségteljes elhátározásról volt szó. Sokszor mondta, hogy kénytelen a hideg padlóra feküdni, hogy gondoktól áthűvült testét lehűtse. Érezvén a nagy felelősséget, nem kimélte önmagát, hanem életerejének fogyasztásával szolgálta hazáját. Igaz, ha egyszer tisztába jött magával, könnyen, játszva viselte a felelősséget, mert tudta, hogy ha egyszer valamit átgon-dolt, annak be is kell válnia, hogy sikerhez fog vezetni politikája. Eppen azért, mert kinosan át-

gondolt mindent, nyugodtan, határozottan cselekedett, mikor annak pillanata elérkezett. Nehéz viszonyok között vitte ezt a terhet. A miniszterek gyakran szokták mondani, hogy szabadulni akarnak, azt szokták mondani, hogy a miniszterséggel nagy teher jár. Ez legtöbbször csak egyszerű szólásmod. Atyám azonban érezte ennek súlyát, ő szabadságra törekedett, hogy szabadon éljen, mozogjon. A miniszterséget szolgálásnak tekintette csak. Aki látta itt Tiszadobon, mikor ujongva, mint egy iskolás gyerek, ki vizsgáját sikerrel letette, örült annak, hogy a diplomaták, képviselők és zsurnaliszták már kinezni nem fogják, aki látta itt a Tisza szöke hajjai közt élvezetesen fürödni, látta lovagolni, az tudja csak megítélni, hogy naponként milyen áldozatba került neki a szolgálát, amelyet a hazáért tett. A motívum, amely vezette, az alkotmányos, koronás királyhoz való kötelesség és később, amide a királylyal összeköttetésbe jött, személye iránt való igaz ragaszkodáson kívül első sorban igaz magyar hazafisága. Hazafisága nem volt elméleti, nem pusztán kötelességérzetből származott, nem abból származott, hogy tudta, hogy hazájának köszönhet mindent, de az vérenek szava volt. A magyar fajt igazán erősen szerette, nagyra becsülte tehetségét. Gyakran hallottam tőle mondani, hogy a magyar józan eszét más nép józan esze alig közelíti meg, sokszor hallottam tőle a magyar parasztságot dicsérni, mondani, hogy más országok nagy urai nem olyan igazi urak, mint viseletében és felfogásában a magyar paraszt. Tőle tanultuk meg mi is fajunk szeretetét. Tehát működésében kizárólag hazaszeretet irányította. Meleg érzett nemcsak az emberekért, de a földért is.

Különös varázssal volt reá a magyar föld. Tudom, csak itt érezte jól magát ő, aki mint száműzött hosszú éveket külföldön töltött, ki később mint külügyminiszter Bécsben tartózkodott, saját jószántából egyszer sem volt külföldön. — Mindig haza törekedett, azt mondta, hogy csak otthon érzi magát jól. Mikor megszűnt külügyminiszter lenni, azonnal visszajött Pestre s ott élt nemcsak azért, mert szíve kívánta viszontlátni azt a várost, amelynek szépségéért ő is annyit tett, hanem azért is, mert példát akart mutatni arra, hogy minden magyar arisztokratának helye Budapesten van. Nagyon szerette a nemzetét, de azért soha hízélgésbe, a népszerűség hajhászásába nem esett. Használtni akart országának azon meggyőződése szerint, amely lelkében volt. Azt nézte mindig és sohasem azt, ami tetszik. Azt mondta, hogy a népszerűséget keresni egy államférfiúnak megengedett, helyes dolog, de csak azon feltételek alatt, ha kész tényleg azt a népszerűséget a nemzetért az utolsó részéig elkölni, ha a nemzet érdeke azt úgy kívánja. Azt mondta, hogy olyan, mint egy fősvény, aki egymásra rakja a garast és hagyja, hogy családja éhezzen. Többször helyezkedett szembe a közvéleménnyel, de mindig azért, hogy használjon hazájának. Szókimondó volt a közönséggel szemben, ugyanolyan felfelé is. Egyszer ő felségének mondta, hogy sok olyan tanácsosa van, aki hasonlítható a csatazászlóhoz, amelyen minél több lyukat lönek, annál nagyobb a dicsőség; ő azonban ilyen tanácsos lenni nem tud, ő nem akarja, hogy egyetlen seb is essék az ő jellemén. Ő csak meggyőződését szolgálhatja, semmi mást. Így járt el mindig.

Politikájának tartalmáról, céljáról ez alkalommal nyilatkozni nem akarok. Én magam ragaszkodom az ő politikájához. azzal állok, azzal bukom. Azonban tekintettel arra, hogy ide nem politizálni jöttünk, hogy igen sokan vannak, akiknek egészen más a hitvallásuk, mint az enyém és azért jöttek ide, hogy tiszteljék azt, aki másképp gondolkozott, mint ő, de éppen úgy szerette hazáját, mint ő, nem akarok politizálni. Az ilyen ünnepek arra való, hogy közelebb hozza a magyart a magyarhoz, hogy megerősítse azokat a fonalakat, amelyek összefűznek és meggyengítse azokat, amelyek szétválasztanak. Mi, akik agyarkodunk, veszekszünk és küzdünk egymással, nem nézzük, hogy milyen kevesen vagyunk, mennyi az ellenségünk. Erre figyeljünk! A legnagyobb ellentétek között is tiszteljük egymást, akinek célja tiszta, tiszteljük, bármilyen legyen politikai meggyőződése. Ebben a szellemben írtem poharamat a megjelent társaságra és gróf Dessewffy Aurélna, aki igazán az, aminek a magyar arisztokrátiát atyám képzelt. Kötelességének él, küzd, szenved a hazáért. Tetőtől-talpig magyar. Eljének az urak és éljen Dessewffy!

A miniszter beszédét a jelen voltak lelkesen megéljenezték és megtapsolták.

A többi felkiosztók.

Ezután Párvy Antal kanonok gróf Andrássy Gyula szellemét éltette.

Mezőssy Béla államtitkár a következő köszöntőt mondotta:

Méltóztassanak megengedni, hogy azon nagy és fenséges gondolatokkal teit beszéd hatása alatt, amelyet az imént hallottunk, csak röviden ecselel-

jem azt a hatást, amelyet rám gyakorolt. Láthatjuk ebből az eszmefuttatásból, hogy a magyar nemzetnek sok nehéz, válságos pillanatai között is volt mindig legalább egy szerencséje: hogy minden idő megszűnte a maga nagy emberét. Igazi államférfiúvá nem válik senki önmagától, hanem azzá teszi az elfogulatlan, objektív nemzeti közvélemény. Elválaszthatnak bennünket egymástól pártpolitikai ellentétek, de, aki higgadtan és nyugodtan akar itélni, lehetetlen, hogy meg ne állapítsa, hogy a mai Andrássy Gyula gróf is úgy viselte magát a politikai életben, mintha azt neki atyja szelleme sugallta volna. Alakulhatnak a politikai viszonyok bármiképpen, jöhet politikai változás, eltűnhetnek azok, akik ma hatalmas vannak és jöhetnek mások, de azt az erkölcsi tőkét, amelyet gróf Andrássy Gyula neve nehéz időkben képvisel, avatlatlan kezekkel érinteni senkinek sem szabad. Ezt nyugodt lélekkel konstatálhatom abban az erős hitben és tudatban, hogy, bármilyen időben és bármilyen viszonyok között, Andrássy Gyulára a magyar nemzet mindenkor számíthat.

Igen sikerült felkiosztóban köszöntötte Dömötör György plébános gróf Andrássy Gyula belügyminiszter nejét és az egybegyűlt társaság lelkes éljenzése közben kívánt igaz boldogságot.

Szivák Imre gróf Andrássy Gyulát köszöntötte fel.

Még számos felkiosztó hangzott el. Délután öt óra felé járt az idő, mikor az ünnepi közönség oszlani kezdett és Tiszadob és Tiszaluczon át utaztak vissza a vendégek.

Az ünnepélyt megelőzőleg az alkotmánypárti képviselők látogatást tettek vezérüknél, gróf Andrássy Gyulánál a tiszadobi kastélyban.

TÁVIRATOK.

Edward és Alfonzó királyok találkozása.

Berlin, szeptember 6. (Saját tudósítónktól.) A Tageblatt közli, hogy Edward és Alfonz spanyol király között találkozás lesz Spanyolország keleti partvidékén s e találkozás alkalmával a két uralkodó a marokkói kérdést fogja megvitatni. Félhivatalosan megczáfolják a találkozás híreit.

Újabb csapatok Melillába.

Madrid, szeptember 6. Az Imparcial jelenti, hogy a 12. hadosztály 11,000 főnyi legénységgel Sotomayor tábornok parancsnoksága alatt Melillába indult.

A császár utazása.

Pétervár, szeptember 6. Hir szerint Miklós császár egyelőre eláll attól a tervétől, hogy legközelebb Konstantinápolyba és Olaszországba látogat el.

Változások a német tengerésznél.

Wilhelmshafen, szeptember 6. Kormányrendelet útján ma a tengerészet legfőbb parancsnokságában beállott változásokat közlik. Henrik porosz herceget nagy-admirálissá való kinevezésével egyidejűleg a tengerészet főfelügyelőjévé nevezték ki. Holtzendorff altengernagyot a sikk-tengeri flotta, Ischel tengernagyot pedig a haditengerészet vezérkari főnökévé nevezték ki.

Közgazdasági táviratok.

Csábítás tőzsdejátekra.

Bécs, szeptember 6. (Saját tudósítónktól.) A tőzsdetanács mai ülésén szobakerült, hogy az utóbbi időben különösen sűrűn jelennek meg a lapokban tőzsdejátekra csábító hirdetések. A kamara elhatározta, hogy beható vizsgálatot indít meg a hirdetések szerzői ellen s hirdetésben figyelmezteti a tőzsde tagjait a tőzsdeszabályoknak idevágó rendelkezéseire.

AZ EGYETERTÉS

Szerkesztősége és kiadóhivatala

VI. Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 789. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A morva nagygyakorlatok.

Budapest, szeptember 6.

A nagy hadgyakorlatokra való készülődés a morvaországi próbaháború színtere felé tereli a figyelmet. Az a terület, amelyet a hadvezetőség választott ki a stratégiai sokoldalúság próbahelyéül, ebben az esztendőben a hadsereg harc-képességének leggyakorlatibb eszközeit teszi próbára. A kiválasztott terep nagyszabású tüzerharcra nyújt módot, a gyalogságnak a sikterepen és a fődűzkek mögött való harcban egyaránt alkalma lesz megmutatni harcképzettségét, a lovasság pedig a legbrilliansabb rohamokat végezheti. A gyakorlatok területének középpontján van Gross-Meseritsch helysége, a mostanában sokat emlegetett gróf Harrach-kastélylyal, amely holnapután két fejedelmet lát vendégül. A kastély messze magaslik a város fölé, köröskörül hatalmas bástyák övezik s egész külseje a századokat látott lovagváraké. Bástyái, lövőrései, hatalmas kapuja és a meredek, amely körülveszi, mintha a körötte viharzott harcokról mesélne és elkövetkező harcokat várna.

A háromnapos zárógyakorlatok programját most már véglegesen megállapították. A program szerint szerdán, a király és a német császár érkezése napján este hét órakor udvari ebéd lesz. Csütörtök az első hadgyakorlati nap; ezen a napon érkezik meg Stuttgartból Bécsen át automobilon Frigyes főherceg is. Pénteken, Erzsébet királyné halálának évfordulóján reggel hét órakor a király a Harrach-kastély kápolnájában csendes misét hallgat, amelyet gróf Huyn Pál brünni püspök mond; a misén résztvesznek a főhercegek és az udvari kíséret is. Ugyaneznap a gross-meseritschi templomban is lesz gyászmise, amelyen a hatóságok fejei és a szolgálatban nem álló katonatisztek vesznek részt. Délután három órakor az uralkodónál udvari ebéd lesz, amelynek végeztével a német császár elutazik Gross-Meseritschből. Szombaton rövid befejező gyakorlat után a hadgyakorlatokat lefűjűk s egy órakor dezsóné lesz, mely után a király elutazik.

A hadgyakorlatok idejére a tiszték és a legénység főleleit járulékat és nagyobb mennyiségű élelmet kapnak. Szeptember 9-től 11-éig valamennyi tiszt és katonai hivatalnok gyakorlati pótlék gyanánt a kétszeres menetpótlékot kapja, a legénység pedig a menetpótléknak megfelelő gyakorlati pótlékot kap. A rendes élelmen kívül a tiszték és a legénység a mozgó tábori konyhákban készített élelmet kapják pótlék gyanánt.

Ma reggel 9 óra 10 perczkor a bécsi északnyugati pályaudvarról katonai különvonaton Gross-Meseritschbe utaztak Krobotin lovag gyalogsági tábornok, döntnök, Krausz-Elislagó lovag vezérkari ezredes, Goinger Henrik vezérkari ezredes, a táviró- és telefonosztály főnöke, Herdlicka ezredes, a nyilvántartási iroda főnöke, aki Brudermann lovassági tábornokkal együtt a német császár mellett teljesít diszszolgálatot, Müller alezredes, akit Moltke gróf a német vezérkar főnöke mellé osztanak be, Urbanszky alezredes, Kummer őrnagy és Kupka százados, aki a maczedóniai reformcsendőrségnél szolgál és aki ezuttal a vezérkarhoz beosztott százados és egyidejűleg rendelkezési állományban levő ottomán császári őrnagy, továbbá Hohn Miksa alezredes, Lusztig őrnagy, a hadügyminiszterium sajtófőnöke és Burger százados, továbbá dr. Kovy miniszteri titkár az osztrák és dr. Gonda Henrik a magyar sajtó képviselői.

Gróf Szapáry Pál, akit az ujonnan alapított magyar automobil-csapat parancsnokává neveztek ki, ebben a minőségben részt vesz a morvaországi hadgyakorlatokon, amelyeken a német császár kíséretéhez, mint vezetőt fogják beosztani.

EGYHÁZAK.

(Evangélikus nagygyűlés.) A Luther-Társaság és a Magyarhoni Evang. Egyetemes Gyámintézet szeptember 25-én és 26-án tartja ez évi közgyűlését Kassán. A két evang. országos testület gyűlésének sikere érdekében már is nagy előkészületek folynak egy központban, mint a vendéglátó Kassa városában. A napirend főbb pontjai a következők: Szept. 25-én reggel 6 óra 50 perczkor indulás Budapestről, a Keleti pályaudvarról. Erkezés Kassára 11 óra 44 perczkor. A vendégek üdvözlése a pályaudvaron, majd bevonulás a városba. Délben 1 órakor közös ebéd a Schalk-ház télikertjében. Délután 1/24 órakor a Luther-Társaság igazgatóválasztmányi ülése a vármegyeház közgyűlési termében. Délután 5 órakor a társaság közgyűlése ugyanott. A megnyitó beszédet mondja dr. Zsitinszky Mihály elnök. Este fél 7 órakor Luther-ünnepe a kassai evang. templomban. Este ismerkedési-estély a Schalk-ház télikertjében. A második napon, szeptember 26-án, gyámintézeti istentisztelet a Kossuth Lajos-utcai evang. tem-

Kec

plomba
Gyámintézet
Az elnök
jos elnök
rencz p
lesz a
is töme
nyes va
sági tit
Béla ka

Dr

ünnepl
kat ren
az ünne
dig sok
tározott

Dr.

gászati

dr. Co

telkedi

kot, va

hőszágh

hő kéts

vizsgál

Államok

szesiten

hadnagy

dezéses

S a

nepelet

reket k

zárta

hogy

ből dró

bejelent

lagos r

lentések

hogy P

lobogója

közül k

eldönter

L

ség

Ray-f

nelkül

északi

M

Press

lentés

Harbo

dort, a

tés így

sarkon

titkára

vetkez

Rosset

A k

kivül é

holnap

hozni.

Co

sunk ez

A M

jelentés

— A

vetkezt

héten á

sek felt

műszere

hagyták

Nagy kit

amely lát

egymásh

egybe a

mig a m

Hogy a

mérföld

hatolt elő

A sar

ban van

amelyek

sarkon n

nek term

Nem olya

csonyabb

megéleve

gásban v

Állati élet

plomban. Utána a Magyarhoni Evang. Egyetemes Gyámintézet közgyűlése ugyancsak a templomban. Az elnöki megnyitó-beszédet mondja dr. Láng Lajos elnök. Az évi jelentést előadja Gyurátz Ferencz püspök, elnök. Délután 1 órakor közeledik a Schalk-ház télikertjében. A gyűlésekre már is tömeges jelentkezések történnek. A kedvezményes vasúti jegyekért *Majba* Vilmos Luther-társasági titkárnál, a kassai elszállásolásért pedig *Móhr Béla* kassai evang. lelkésznel kell jelentkezni.

Az északi sark.

Budapest, szeptember 6.

Dr. Cook-ot, a sark fölfedezőjét nagyban ünneplik Kopenhágában. A tiszteletére lakomákat rendeznek. A király maga is kivészi részét az ünneplésből. A kételkedők persze még mindig sokan vannak, de Cook a legnagyobb határozottsággal utasítja vissza vádjait.

Dr. Strömgen, a kopenhágai egyetem csillagászati professzora kijelentette, hogy a tegnapi dr. Cook-kal folytatott beszélgetése után *nem kételkedik abban*, hogy Cook elérte az északi sarkot, vagy legalább is teljesen megközelítette. Azon újsághírek, melyek szerint astronomiai szempontból kétségbe lehet vonni Cook állításait, részletes vizsgálat után téveseknek bizonyultak. Az Egyesült-Államok kormánya nagy kitüntetésben fogja részesíteni dr. Cookot s úgy neki, mint Schakleton hadnagyának a geográfiai északi és déli sark felfedezéseért arany érmét fog juttatni.

S amíg Cookot ilyen nagy és általános ünnepeztetésben részesítették, újabb szenzációs híreket közöl Londonból a táviró. Közvetlen lapzártá előtt ugyanis Londonból jelentik, hogy Pearytól az új-fundlandi Harbourból dróttalan távirat érkezett, amelyben Peary bejelenti, hogy az *Északi sarkra kitézte a csillagos lobogót*. A londoni szűkszavú jelentésekből csak annyit lehet megállapítani, hogy Peary elérte a sarkot. Ott talált-e Cook lobogóját, vagy elkerülte-e, vagy hogy kettőjük közül ki volt tényleg a sarkon, azt ma még eldönteni nem lehet. Peary táviratai ezek:

London, szeptember 6. A Reuter-ügynökség Harbourból keltezte az új-fundlandi Ray-fokon lévő állomásról a következő drótnélküli telegrammot kapta: *Csillagos lobogó északi sarkon kitéve.*

New-York, szeptember 6. Az Associated Press jelenti, hogy Peary-nak egy másik jelentését, amelyet Labrador sziget Indian-Harbour nevű városánál a tengerpartra sodort, megtáviratozták Új-Fundlandba. A jelentés így szól: *A csillagos lobogói az Északi sarkon kitétem! Bridgeman, az Arctic-klub titkára St.-Yolmesből (Új-Fundland) a következő táviratot kapta: Sarkot elértem, a Roosevelt-gőzös sértetlen maradt. Peary.*

A késő éjjeli órákban csak ezek a rendkívül érdekes jelentések fekszenek előttünk. A holnapi nap már nagyobb bizonyosságot fog hozni.

Cook felfedezéséről részletes tudósításunk ez:

Cook jelentése.

A *Matin* mai száma dr. Cooknak következő jelentését közli északsarki utjáról:

— Azokat a vizsgálódásokat, amelyekből következtette, hogy az Északi-sarkig hatolt előre, két héten át szüntelenül végezte s ezek a megfigyelések feltétlenül hitelesek voltak. Sokkal modernebb műszerekkel indult utjára, semhogy azok cserben hagyták volna s egyetlen műszere sem sérült meg. Nagy kiterjedésű ismeretlen földet fedezett föl, amely látszólag két részre volt osztva, mintha két, egymáshoz közel lévő szigetből kötötték volna egybe a jégtömegek. A sziget déli része hegyes, míg a másik fele síkság és vékony jégréteg borítja. Hogy az Északi-sarkot elérhesse, naponta jó 15 mérföldnyi utat kellett megtennie és rendszeresen hatolt előbbre.

A sarki jégmezők — mondta Cook — mozgásban vannak. Megállapítottam az áramlatok irányát, amelyek a jégtömegeket sodorják, földet azonban a sarkon nem találtam, csak jégtömegeket, amelyeknek természete és külseje más jégmezőktől elütő. Nem olyan hatalmasak és szilárdak, mint az alacsonyabb szélességi fokokon levő jég s ugyszólván meglevenedni látszanak, mert minduntalan mozgásban vannak és sűrűn előbukkan a tenger vize. Állati élet nyomait nem találtuk. Mikor megállapítottam, hogy az északi sarkon vagyunk, a jégbe mély gödröt vájtam, meglepnettem az Egyesült Államok csillagos lobogóját és kitétem. Utannak leírását e napig bádogszelenczében elhelyezve a zászló alá tettem. Valószínű, hogy azóta az áramlat már továbbsodorta a jégmezőt s az már nincs ott, hogy emléke legyen az Északi-sark felfedezésének, de erről én nem tehetek.

Benyomásairól dr. Cook a következőket beszéli:

— Csalódottnak éreztem magam, amikor az Északi sarkon tudtam magamat. Minden örööm ellenére szomorú voltam, mert semmit sem láttam magam körül, csak egy határtalan fehérséget és a büszkeség magasztos pillanatában, hogy czélt értem, nagy szomorúság fogott el.

Harcz a Sarkért.

Az Északi-sark birtokáért heves tollharcz indult meg az amerikai és az angol lapokban. Az angol újságok a nemzetközi jogra hivatkozva, az Északi-sarkot vagy Nagy-Britanniának, vagy Dánia számára reklamálják. De Canada is igényt tart erre a területre, mert szerződés szerint őt illeti minden föld Grönlandtól nyugat felé. A versengés legalább is ironia ma még, amíg hiteles bizonyítékok nincsenek az Északi-sark fölfedezéséről.

Taft elnök dr. Cook-hoz, aki az elnököt táviratban értesítette az északi sark eléréséről, a következő táviratot intézte:

Az Északi-sark elérésére vonatkozó közlése alkalmából szívélyes szerencsekívánataimat fejezem ki önnek. Minden amerikai büszke rá, hogy e nagy művet, melyre az egész világ oly sokáig hiába törekedett, egyik honfitársunk intelligens energiája és csodálatraméltó kitarása vitte véghez.

Cook és Egon amerikai követ tegnap Charlottenlundba a királyi asztalhoz voltak hivatalosak. Kivülük a királyi pár és a királyi család valamennyi tagja is jelen volt. Kedden Cook a geográfiai társaságban előadást tart északi sarkutazásáról.

Ünnepeztetés.

A tegnapi ebéden Cook, akit a Charlottenlundba való megérkezésekor óriási tömeg üdvözölt, *Ingeborg* hercegnőt vezette az asztalhoz és a királyné jobboldalán foglalt helyet, aki vele hosszabb ideig beszélgetett. Az udvari ebéd után a királyi család ifjabb tagjai több kérdést intéztek Cookhoz expedícióját illetően. A többi meghívott vendég a kávé után elhagyta a kastélyt, ellenben Cookot az a rendkívüli kitüntetés érte, hogy a királyi családdal együtt teázott.

Tegnap este a kopenhágai községében négyes lakoma volt dr. Cook sarkutató tiszteletére, melyen a kereskedelemügyi miniszter, a hatóságok fejei, az amerikai konzul, a földrajzi társaság, a tudomány és a bel- és külföldi sajtó képviselői, összesen mintegy 450 egyén vett részt. A kereskedelmi miniszter melegen üdvözölte Cookot és beszédét nagy tetszéssel fogadták. Cook megköszönte a meleg üdvözlést, kifejtette, hogy a sarki utazásban legfontosabb segítői az eszkimók és a kutyák voltak. A dán kormány gondoskodott az eszkimókról, mikor északon misszió-állomásokat létesített. Csak a czéljának megfelelő eszkimók és kutyák felhasználásával és a helyes élelmezés megválasztásával tudta elérni a sarkot. Különös hálával tartozik ezért a dán államnak. A vacsora folyamán a svéd királytól üdvözlő távirat érkezett, melyet a kereskedelmi miniszter olvasott fel. A lakoma végén a dán diákok hódoltak dr. Cook-nak.

A számtalan beszélgetés között, amelyet az újságírók Cook doktorral folytattak, a legérdeesebb a „Lloyds Weekly” című hetilap munkatársának az interviója. Dr. Cook a hírlapírók ezekkel a szavakkal fogadta:

— Ön az első angol, aki engem üdvözöl.

— Anglia a legnagyobb elragadtatással fogadja majd önt a megérkezésekor, szeretném ha megengedné, hogy néhány kérdést intézzek Önhöz.

— Tessék.

— Micsoda bizonyítékaik vannak önnek arra nézve, hogy a sarkot tényleg elérte?

— Ugyanolyanok, mint bármely más kutatónak. Híreket hozok önnek. Kételkedik bennük? Amikor Hackleton és Peary visszajöttek, elhitték nekik, amit elmondtam. Miért nem hisznek nekem?

— Bocsásson meg, én nem tartozom a hitet-

lenek közé, csak azt szeretném tudni, hogy milyen tudományos bizonyítékaik vannak önnek?

— A 85. szélességi fok és a sark között megfigyeléseket tettem. Egyébiránt a jégviszonyok kitérőek voltak.

— Ekkor hát önnek vannak a följegyzései?

— A könyveimet és papírjaimat Grönlandból Amerikába küldtem.

— Honnan tudta ön pontosan, hogy melyik napon érte el a sarkot?

— Pontos időszámítást vezettem.

— Hol van az a földterület, ahol ön szerint kitérő vadászterület van?

— Ez a 84 és 85 szélességi fok között van. Ez a vidék a sarktól 300 mérföldnyire van. A 85. fokon túl azonban nincsen élet.

— Egy lap azt állítja, hogy ön nem beszél az eszkimók nyelvét.

— Ez nem igaz. Épp oly jól beszélek eszkimóul, mint németül, az teljesen elég ahhoz, hogy az ember rendes beszélgetést folytathasson.

Hogyan ölték meg Erzsébet királynét.

— Az egyetlen szemtanú. —

Budapest, szeptember 6.

Sztáray Irma grófnő, szerencsétlen végzett Erzsébet királynénk kedvenc udvarhölgye, most október 4-én a király születése napján, könyvet ad ki, amely egészen a királyné emlékezetének van szentelve. A könyv rendkívül érdekes már csak azért is, mert történeti hűséggel meg van írva benne, hogy miként szurta le Genfben *Luchent* boldogtalan királynénkat. A grófnő szemtanúja volt a borzalmas gyilkosságnak, mert erre az utolsó utjára is egyedül ő kísérte a királynét.

A gyilkosságot leírva elmondja a grófnő, hogy elutazni készültek és a szállóból éppen a hajóra indultak, ahová a kísérő cselédség már korábban beszállott volt. A királyné egy kicsit megkésett a bevásárlásaival, tehát sietni kellett, hogy még idejében elérjék a hajót.

Aztán így folytatja a grófnő:

— Felség, a hajójelzés! — figyelmeztettem a királynét és önkéntelenül is számolni kezdtem az egymásra következő tompa harangütéseket: egy, kettő...

Ebben a pillanatban meglehetősen távolságban egy férfit vettem észre, aki, mintha kergettek volna, a járda szegélyén álló egyik fától a tóparti vaskorláthoz, innen pedig egy másik fához futott zézugos irányban az uton át.

— Ez az ember is fel fog tartóztatni bennünket — gondoltam magamban — és tekintetemmel folyton követtem ezt az embert, aki eközben a vaskorláttól egyenesen felénk rohant.

Önkéntelenül egy lépést tettem előre, úgy hogy a királynét eltakartam előle. A férfi azonban erősen ingadozva, ismét futni kezdett és öklével a királyné felé sújtott.

Mintha villámcsapás érte volna, a királyné abban a pillanatban egy jajszó nélkül összerogyott, én pedig félig eszméletlenül egy kétségbeesett pillantással fölfeje hajoltam. A királyné felnyitotta szempilláit és körültekintett. Nézése elárulta, hogy teljes öntudatlanul van; azután általam támogatva lassankint felemelkedett a földről.

Egy kocsis segített nekem; az ég áldja meg. Valóságos csodának látszott most, amint egyenesen állott előttem. Szemei fényltek, arca kipirult, pompás hajfonadékai, amelyek az esés közben meglazultak, koszoruként övezték fejét; kimondhatatlanul szép és fenséges volt a királyné. Szinte hebegve kérdeztem most, minthogy az öröm már felülmúlta ijedelmemet, a királynétől:

— Mit érez felséged? Nem történt valami baja?

— Nem, — válaszolta mosolyogva, — semmi baj sem történt.

Hogy abban az átkozott kézben tör volt, azt ebben a pillanatban sem ő, sem én, még csak nem is sejtettük.

Eközben a közönség mindentől körénk csoportosult és a brutális támadás fölött megbotránkozva nagy részvétellel kérdezték a királynétől, vajjon nem történt-e valami baja?

A királyné a legszívélyesebben köszönte meg a részvételt és megnyugtatta őket, hogy semmi baja sem történt.

Időközben hozzánk érkezett a Beau Rivage szálló portása is, aki a rettenetes jelenetet a ka-

puból látta és kért, hogy sürgősen térjünk vissza a szállóba.

— Miért? — kérdezte a királyné, aki ezalatt a haját igyekezett rendbehozni. — hiszen semmi sem történt, siessünk inkább a hajóra.

A királyné most felvette kalapját, bár a haj rendbehozatala nem nagyon sikerült, azután átvette legyezőjét és ernyőjét, a közönséget barátságosan üdvözölte és újból elindultunk.

— Mondja kérem, — kérdezte a királyné főlem — ugyan mit akarhatott tulajdonképpen az az ember?

— Melyik ember, felség, a szálló portása?

— Nem az, a másik, az a rettenetes ember!

— Nem tudom, felség — mondtam — hanem bizonyára elvetemült gonosztevő.

— Talán az órámot akarta elrabolni — mondotta kis szünet után a királyné.

Fürgén és ruganyosan haladt mellettem, tartalása szilárdnak látszott és felajánlott karomat is visszautasította.

Egy kis idő múlva így szólt ismét hozzám a királyné:

— Ugy-e, most sápadt vagyok?

— Egy kicsit — feleltem — talán az ijedségtől.

Időközben a szálló portása utánunk szaladt azzal a hírrel, hogy a merénylőt elfogták.

— Mit mond a portás? — kérdezte tőlem a királyné.

Amikor válasz közben reátekinttem, észrevettem, hogy vonásai fájdalmasan eltorzulnak. Megdöbbenve kértem, mondja meg a valót, vajjon mit érez és vajjon nincsenek-e fájdalmai és mialatt a királyné most már feltűnő sápadtan továbbfolytatta utját, én halálos aggodalommal követtem minden egyes lépését.

— Azt hiszem, — szólt végre — hogy a mellem fáj egy kissé, de ezt sem tudom biztosan.

Megérkezünk a hajóállomásra. A hajóhídon még könnyed léptekkel haladt előttem, alig ért azonban a hajóra, amikor hirtelen szédülni kezdett.

— Most kérem a karját! — szólt elhaló hangon.

Rögtön átöleltem a királynét, fentartani azonban nem tudtam és így fejét a mellemre hajtva, letérdeltem.

— Orvost, orvost, vizet! — kiáltottam az elősiető lakájra. A királyné halálsápadtan, behunyott szemekkel fektült karjaimban. A lakáj és mások sietve hozták a vizet. Amikor a királyné homlokát és halántékát megnedvesíttem, felnyitotta szempilláit és én borzalommal láttam mögöttük a halált. Sokszor láttam már és most a királyné megüvegesedett szemeiben felismertem azt. Ez a borzalmas teher, amely a földre nyom, az ő terhe, a hidegség, amely szívemet megdermeszti az ő hideg teste. Szívszélhűdésre gondoltam.

Egy uriember figyelmeztetett most, hogy a gépház közelében vagyunk és jobb volna az ájult hölgyet a fedélzetre vinni, ahol gyorsabban magához térne. Két ur segítségével azonnal felvittük a királynét a fedélzetre és ott egy padra fektettük.

— Orvost! Orvost! Nincs orvos a hajón? — kiáltottam a körülállókhoz, mire egy ur hozánk jött és felajánlotta felesége szolgálatát, aki félíg-meddig orvos, mert betegápolással foglalkozik.

Dardelle asszony, így hívják az illetőt, azonnal vizet és kölni vizet hozatott és hamarosan hozzáfogott a királyné felélesztéséhez. Rendeletére felmetszeltem a királyné fűző-zsinórját, egy irtalmas nővér ezalatt kölni vízzel dörzsölte a királyné homlokát.

A hajó időközben elindult, mindamellettt éreztem, hogy a királyné maga is emelkedni akar, hogy a fűzőt könnyebben kibonthassam alóla. Azután aetherbe mártott cukordarabkát tettem a szájába és már-már reménykedni kezdtem, amikor hallottam, hogy egy-két harapást tett.

A mozgásban levő hajón hűvös szellő járt és ez is hozzájárulhatott ahhoz, hogy a legkínosabb gonddal végzett élesztési kísérletek sikerrel jártak.

A királyné lassan felnyitotta szemét és néhány percig úgy feküdt ott tétova tekintettel, mintha fájékozódni kívánna, vajjon hol van és mi történt vele?

Azután lassan felemelkedett és leült a padra. Mi segítettünk és a királyné az idegen hölgy felé susogta:

— Merci!

Habár a királyné támogatás nélkül ült, mindamellettt rendkívül megtörtnek látszott. Szemei fátyolosítottak voltak és tekintete bizonytalanul révedezett körül.

A hajó utasai, akik eddig körülvettek bennünket, most visszavonultak és csupán négyen maradtunk a királyné körül: Dardelle asszony, az irtalmas nővér, azután a hűséges lakáj, akivel magyarul közölhettem utasításaimat.

A királyné előtt térdelve, izgatottan figyeltem vonásait és az égi irtalomért esedeztem. A királyné tekintete az ég felé irányult, aztán lassacskán a

Dent du Midi felé fordult, végül rajtam nyugodott, hogy ezt a tekintetet örökre a lelkembe vésem.

— Mi történt most velem?

Ezek voltak a királyné utolsó szavai, azután eszméletlenül visszahanyatlott.

A királyné egy rövid, fekete selyemfigarót viselt, amelyet, hogy ily módon is könnyebbéget szerezzek neki, a mellnél felnyitottam. Mikor a szalagokat szétvágtam, a figaró alatt levő batisztingen a szív közelében egy ezüstforint nagyságu sötét foltot láttam. Mi ez? A következő pillanatban már tisztán előttünk állott a le-sújtó valóság. Az inget félretolva, a szív irányában egy apró, háromszögletű sebet láttam, amelyet néhány csepp megalvadt vér takart.

Luccheni a királynét törrel agyonszurta.

Megszalasztott tiszték.

— Véres kardaffér Zágrábban. —

Budapest, szeptember 6.

Zágráb városának lakosságát véres verekedés tartja nagy izgatottságban. A kétszeres kardaffér a város legforgalmasabb helyén a Corso-kávéházban játszódtott le, ahol vasárnap délután egy *Draganic* nevű ulánus hadnagy vagdalt össze egy jó-gászt, majd ma délelőtt egy másik jogász verekedett össze ugyanazzal a tisztí társasággal s kiragadva *Draganic* hadnagy kezéből a kardot, megszalasztotta az egész tisztí társaságot. A következő napokban a tisztékre rendkívül súlyos következményü affér részletes lefolyása ez volt:

Zágráb legforgalmasabb helyén levő Corso-kávéházban tegnap este egy *Draganic* nevű ulánus hadnagy ült több tisztí társaságában egy asztalnál czivilben. Hosszabb ideje voltak már ott, amikor többnyire egyetemi hallgatókból álló társaság lépett be az ajtón és a szomszédos asztalnál foglalt helyet. Az új társaság egyik tagja, *Majkas* bölcsészhallgató több ízben átszólt a szomszéd asztalhoz, amit *Draganic* hangosan vissza-utasított. *Majkas* azonban nem hagyott fel kedvteléseivel, mire a hadnagy felkelt, oda-lépett hozzá és nevére kérdezte tőle. *Majkas* erre sértő megjegyzést tett. *Draganic* nem válaszolt, hanem sarkon fordult, eltávozott a kávéházból s néhány perc múlva tisztí *uniformisban* tért vissza, egyenesen *Majkashoz* lépett és kardot rántva, két hatalmas csapást mért rá. Az egyik vágás a fején, a másik kezén ütött mély sebet. A szerencsétlen fiatalember egyik fülét és jobbkezének mutatóujját a földről szedték fel. A vérengzés nagy riadalmat okozott és a szerencsétlenség áldozatát eszméletlen állapotban szállították a városi kórházba.

A véres verekedésnek ma délelőtt folytatása támadt. Az összekaszabolt *Majkas* egyik barátja, *Rebersky* joghallgató délelőtt megjelent a Corso-kávéházban és éppen ott találta *Draganic* hadnagyot több tisztí társaságában, *Rebersky* szó nélkül odalépett a tiszték asztalához és csattanó pofont mért *Draganic* hadnagy arcára, aki erre az inzultusra kardot rántott és 15 centiméteres sebet ejtett *Reberky* nyakán. A kard azonban laposra fordult és nem ejtett mély sebet.

Rebersky, aki hatalmas erejű ember, erre kicsavarta a hadnagy kezéből a kardot és a többi tisztí támadása ellen egy felkapott székkel védekezve, vagdalkozni kezdett s mind a négy tisztén súlyos sebet ejtett. A négy katonatiszt *kivont karddal* kezében, futva menekült a kávéházból, mire a joghallgató az elszedett kardot magával hurcolva, gyalog ment be a kórházba, hogy vérző sebet bekötöztesse.

A kávéházban óriási közönség verődött össze s *Rebersky*, miután a tiszték elszéledtek, kocsira ült és a közönség hangos tetszésnyilvánítása közben elhajtott abba a kórházba, a hol *Draganic* áldozata fekszik, s magával vitte *Draganic* kardját. A kórházban átadta az élesre fent kardot *Majkasnak*, ezt mondva neki:

— Itt van a kard, ezzel vagdaltak össze, de én megboszultalak!

Rebersky sebe jelentéktelen volt. A kórházban bekötözték, s már ma délután vigan sétált a zágrábi korszón.

UJDONSÁGOK.

Szegény marionettek.

* * *

Pozsonyban Raynold ezredes utászfőfelügyelő robbantási gyakorlatokat tartott a Dunán.

Ekrazittal gyakorlatoztak.

Méltóztatik tudni, hogy mi az az ekrazit? Egy olyan robbanó anyag, amely valami huszegyneháyszor erőszakosabb, mint a dinamit. Az ekrazit tehát egy igen veszedelmes robbanó anyag.

Pozsony fölött gyakorlatoztak.

Méltóztatik tudni, hogy ez mit jelent?

Azt jelenti, hogy ha egy olyan ekrazitakna el talál szabadulni, az szépen leuszik a folyó mentén a város alá és ott robban föl, ahol lehetőleg meg is tudja mutatni az erejét emberhalállal, házdöntőgetéssel.

Ekrazittal Pozsony fölött gyakorlatozni vagy számárság, vagy botozni való lelkiismeretlenség.

Ezt a két alternatívát tudom csak a Raynold ezredes utászfőfelügyelő pozsonyi gyakorlatairól.

Én nem vagyok se utász főfelügyelő, se ezredes és mégis tudom, hogy az ekrazittal vigyázni kell. Vigyázni kell először arra, hogy az uszó akna el ne szabaduljon, másodsor vigyázni kell arra, hogy ne Pozsony fölött történjenek a gyakorlatok, hanem Pozsony alatt. És pedig azért, mert ha valahogy véletlenül még is elszabadul egy olyan akna, hát akkor az föltülről szépen ráuszik a városra és ott gyilkol. Ellenben alulról fölfelé nem tud uszni, — tehát ha Pozsony alatt el is szabadul, a várostól csak távolodhat, baj tehát nem eshet véle.

Mindezt Raynold ezredes ur vagy nem tudta, vagy elég könnyelmű volt ezzel nem törődni. Ilyen fővezetőség mellett tehát nem csuda az sem, hogy egy ekrazitakna csakugyan elszabadult és szép csendesen uszott lefelé a város alá.

Raynold ezredes ur aztán kiharancsolt egy szerencsétlen főhadnagyot és egy pár halálra szánt szegény katonát és utána küldte őket az elszabadult rémhalálnak, hogy halálszának ki egy husz kilogramos ekrazitaknát, amelynek be van igazítva a gyújtója.

És a szegény marionettek el is indultak utána motorcsónakon. És az akna föl is robbant a város közepén... És a szegény marionettek el is pusztultak. A főhadnagy marionett és két közlegény marionett. Szegény kincstári testüket darabokra tépte a kincstári ekrazit, amit Raynold ezredes ur nagy katonai tudással és lelkiismeretességgel a város fölött elindított.

A város azonban megmenekült... És Raynold ezredes ur kapni fog egy ordót Pozsony megmentéseért:

„Wegen heldenhaften eingreifen in grösser Gefahr“.

Milyen szép lesz!

... Csak szegény marionettek meghaltak ...

(—vav.)

Kérjük tisztelt helybeli és vidéki olvasóinkat, kiknek előfizetése lejárt, hogy az előfizetést minél előbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fenakadást szenvedjen.

NAPIREND. Naptár. Kedd, szeptember 7. — Róm. kat.: Kassai v. — Prot.: Regina. — Görög-orosz: aug. 25. Bertalan. — Zsidó: El. 21. — A nap két reggel 5 óra 26 perczkor, nyugszik este 6 óra 29 perczkor. — A hold két este 10 óra 47 perczkor, nyugszik délután 2 óra 21 perczkor.

A kereskedelmi államtitkár fogad délután 4 órakor. Nemzetközi torna- és atlétikai verseny a millenárius pályán délután 3 órakor.

Tanácsülés a Színészegyesületben délután 3 órakor. A „Magyarok bejövetele“, Feszty Árpád körképe a Városligetben. Nyitva reggel 8-tól este 11-ig. Belépődíj 1 korona. — A Nemzeti Szalon kiállítása. Nyitva 9 órától 6 óráig. Belépő-díj 1 korona. — Allandó kiállítás a „Könyves Kálmán“ szalonjában. Nyitva egész nap. Belépő-díj nincs. — Az Uj Művészeti Szalon (Kecskeméti-utca 3.) Nyitva egész nap. Belépő díj nincs. — Az Uránia kiállítása (Rigvó-tér.) Nyitva egész nap. Belépő díj nincs.

Nyitv
tárai 9-
2-ig. —
től délutá
3-6-ig.
Iparművé
csarnok 1
10-1-ig.
Aquincum
Museum
A Ráth G
Nyitv
9-2-ig.
Egyetemi
Keresked
A pedagó

— S
heti tartó
Stefánia
Kolozs b
füredi t
orvos és
Budapest
tartandó
fog elnö

— J
herczegas
leánygyer
hivatal a
Ó cs
herczegn
leánygyer
gyermek
Kislapolc
tanár.

— A
hogy a c
oka a ko
tás elhala
sétákat te

— I
suth Fe
délután
Benyovsz
és titkárj
nisztert a
titkár fog
szivélyese
titkárt, a

után a t
kint, majc
suth Fere
tartózkod
kedvezőt
mét erőse
tette hazat
történt, o
nia. A m
Müller Ka
kénytelen
rövid né
helyreáll.
minisztert
Désy Zo
Günther
szabb ide
ügyi min
kereste fe

— Fe
főispán Fe
táviratot k

Ma,
mélyebb
goknak
ládomma

Lits C
küldte Fer

Az id
Hont várn
közönsége
tariani és
ha Felsőg
háry-nemz
tén üdvöz
az utat Fe
hez Hont
vánatait to

— Dar
nyi Ignác
Andrássy-e
tegség mia
utja is elm
de a min
maradnia.
zössy Béla

— **Burzew leleplezése.** Burzew kijelentette párisi újságíróknak, hogy újabb leleplezésekkel fog előállni, amelyek az eddigiekénél is szenzációsabbak lesznek. Mikor Berlinben tartózkodott, orosz titkos rendőrügynökök lépten-nyomon követték. Egy lengyel lap Burzew leleplezéseinek kapcsán közli, hogy a németországi orosz tirkosrendőrség berlini főnöke egy bizonyos *Nakaroff*, aki mellé egész sereg férfi- és nő-ügynök van beosztva és hogy a német fővárosban sok olyan orosz pensio van, amelyeknek tulajdonosai az orosz titkosrendőrség kémei. Ezek a besúgók szemmel tartják orosz vendégeiket s különösen a fiatalokat iparkodnak kikémlelni, hogy nem tűznek-e forradalmi propagandát.

— **Tanügyi kivevések és áthelyezések.** A válás- és közoktatásügyi miniszter Graef Gusztáv verseczi állami főgimnáziumi r. tanárt a kecskeméti állami főreáliskolához helyezte át, Tichy Gyula okleveles középiskolai rajztanárjelöltet és rozsnyói ág. h. ev. főgimnáziumi helyettes tanárt a rozsnyói ág. ev. gimnáziumhoz, a fennálló szerződésből kifolyólag, rendes tanárrá, Kovács Jenő székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnáziumi r. tanárt a nagyszebeni állami főgimnáziumhoz, rendes tanárrá nevezte ki, Szóts Gyula brassói állami főgimnáziumi r. tanárt a budapesti V. ker. állami főgimnáziumhoz, Makoldy Sándor verseczi állami főreáliskolai r. tanárt a budapesti VI. ker. állami főreáliskolához, Lernerné Nendwich Paula mezőturi állami felsőbb leányiskolai rendes tanitónőt eddigi minőségében a máramarosszigeti állami felsőbb leányiskolához, Grósz Vilma karánsebesi állami polgári iskolai r. tanitónőt eddigi minőségében a zalaegerszegi állami polgári leányiskolához helyezte át, Derbész Bertalant, Schreiner Ferenczet és Zemkó Pétert, a siketnémák budapesti állami intézeténél működő gyógynevelői tanítókat, eddigi minőségükben, a X. fizetési osztály 3. fokozatába, Elfer Dávid karánsebesi állami polgári iskolai helyettes tanitót a kapuvári állami polgári iskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónak nevezte; Sztancsik László kapuvári állami polgári iskolai r. tanitót eddigi minőségében a pozsonyi állami polgári fiúiskolához áthelyezte; a bajai újonnan szervezett állami elemi iskolához Novoth István, Lissák János, Kellner János, Demuth Gyula Olácsy György, Vidákovics Benedek, Vágó Rezső, Csepka Teréz, Beyer Ede, Ozvald István, Klein Emília, Pajor Jozefin, Ozvaldné Eiselt Emma, Vigyázó József, Nádas Lajos, Schwartz Agnes, Ujhelyi Géza, Raics István és Szélig Ferenc községi iskolai tanítókat, illetve tanitónőket rendes tanítókká, illetve tanitónőkké, Fejér Erzsébet okleveles tanitónőt a tököli állami elemi népiskolához rendes tanitónővé nevezte ki.

— **Betörés vatikáni nagykövetségénél.** Ischlben gróf Zichy villájában, amelyben most gróf Szécheny vatikáni nagykövét lakik családjával, múlt éjjel betörték. A tolvajok behatoltak a gróf dolgozószobájába s hatszáz korona értékű értékpapíron kívül iratokat is elloptak. A grófné hallotta ugyan a tolvajok benyomulását, de nem mert segítségért kiáltani. Gróf Szécheny ezidőszerezt Stájerországban vadászaton van.

— **Tengeri katasztrófa.** A Rio Bueno nevű chilei gőzös Lonath perui kikötőben hajótörést szenvedett. Tizenegy utas a tengerbe fulladt.

— **A Ráth György-muzeum szolgálai.** Panasos levelet kaptunk ma egy fővárosi úri embertől. A panasos Thierry Adolf, aki arról értesít levelében, hogy az Országos Ráth György-muzeum szolgálai gorbák. Így többek közt a szolgálak egyike elkövette vele szemben azt a modortalanságot, hogy ráparancsolt olyan dolgot, amire művelt úri embert még figyelmeztetni sem szokás, — hogy tudniillik a lábát törülje meg. Az illető uriember bizonyára nem szándékozott sáros lábakkal lépni be a muzeumba, de ha mulasztást követett volna el, modortalanul és durván erre sincs joga a szolgálak a muzeum vendégeit figyelmeztetni. Ezenkívül nem engedték meg a szolgálak az illető urnak, hogy a muzeum földszinti termeit, rögtön az emeleti termék megtekintése után megszemlélje. Meg kellett a szolgálak parancsából egy másik társaságot várnia, amely még akkor az emeleten tartózkodott. Ajánljuk ezeket a dolgokat *Kammerer* Ernő öméltségének szives figyelmébe. Végre egy országos intézmény szolgálak terrorjának nem lehet odadobva.

— **Az alkohol-méreg.** Békéscsabán a rendőrség tegnap vizsgálatot tartott a szeszkereskedőknél, miközben Balassa Jenő üzletében 250 üveg methyalkoholt találtak. Az italokat a rendőrség lefoglalta és megállapította, hogy azok a budapesti Atlanta részvénytársaságtól származnak. Az eljárást a **készkezdő** ellen megindították.

— **A bécsi postatolvaj.** Newyorkból táviratozzák: A bécsi minoritá-téri postarablás gyanúja miatt letartóztatott férfit tegnap szabadon bocsátották.

— **Az utászok katasztrófája Pozsonyban.** Vasárnapi számunkban már hírt adtunk arról, hogy Pozsonyban az utászok gyakorlata közben katasztrófa történt, mely egy tiszt és két közlegény halálával végződött. Erre vonatkozólag ma az alábbi tudósítás érkezett:

A robbantási gyakorlaton megjelent *Raynold* ezredes utászfelügyelő is. A gyakorlat ez alkalommal Pozsony fölött volt, a Kristofek-féle vendéglő táján, ahol az I. sz. utászszázalaj többek között egy e célra készített kis hidat akart felrobbantani. A felrobbantandó híd mintegy 200 méternyire 20 kilogramm *ekrazittal* töltött *uszóaknát* bocsátottak a vízbe, melynek szerkezeténél fogva, a hid pilléréhez érve, azonnal fel kellett volna robbannia. Az akna neki is uszott a pillérnek, de a hatás elmaradt és az aknát az ár tovább sodorta. Az utászok a nagy veszedelmet látva, azonnal lovasokat küldtek a város felé és értesítették az ekrazit elszabadulásáról a pozsonyi hajósegyesületet, a csavargózsállomást, a dunai hídfőn őrt álló rendőrt, szóval mindazokat a helyeket, amelyek veszedelemben forogtak. A „Léda” nevű személyszállító gőzös éppen negyed órával a szerencsétlenség előtt ért Bécsből a pozsonyi hajóállomásra. Az akna feltartóztatása *Hofer* Károly utászfőhadnagynak jutott feladat, aki négy utászszal motorcsónakba szállt. A főhadnagy a motorcsónakról folyton deszkadarabokat hajított az aknára, hogy azt felrobbantsa és a további veszedelemnek elejét vegye. A hatás azonban ismét elmaradt és *Hofer* főhadnagy már abban a hitben volt, hogy az aknának hibás a szerkezete és nem is fog felrobbanni. A tulsó dunaparton, a várossal szemben a motorcsónakban ülőknek sikerült az aknát a parthoz vonszolni. *Hofer* és a bennülők közül még ketten: *Sedlmayer* káplár és *Kovács* utász kiszálltak. A főhadnagy el akarta vágni az akna gyutacsát, ekkor azonban az akna váratlanul felrobbant. A robbanás oly óriási volt, hogy az egész városban hallani lehetett. *Hofer*nek és két alantásának testét *darabokra szakította*. A csónakban maradt két utásznak, kik a robbanás színhelyétől mintegy 50 méternyi távolságban voltak, baja nem történt. A szerencsétlenül jártak egyes testrészeit 60–70 méternyi távolságban találták meg.

A város törvényhatósági bizottsága a polgármesterhez intézett interpelláció következtében elhatározta, hogy sürgősen felír az V. pozsonyi hadtestparancsnoksághoz, hogy a robbantási gyakorlatok a jövőben ne a város felett, hanem a Dunahídon alul tartassanak, mert a szombati végzetes ekrazit-robbanáskor a hajón utazó, valamint a hídon járó közönség veszedelemben forgott.

— **Locegeti község.** Nagy tüzvész pusztított a kapuvári járáshoz tartozó Osló községben. A gyermekek gyufával játszottak és ennek következtében tűz támadt. Csakhamar etégett 36 lakóház az összes melléképületekkel együtt. Igen sok takarmány, gazdasági eszköz, tíz szarvasmarha, disznó és származású lett a tűz martalékává. Az oltást megnehezítette, hogy a szárazság következtében oly mélyen van a kutakban a víz, hogy a tüzőltők fecskendőinek a csöve nem érte el a vizet. Kis Bertalan gazda súlyos égési sebeket szenvedett. Egy másik öreg embert pedig a szarvasmarhák tapostak agyon, mikor az égő istállóból kihajította őket.

— **Az aurániai birtokvásár.** *Hódy* Gyula országos képviselő a következő nyilatkozat közzétételére kért bennünket:

A „Népszava” szeptember 5-iki vasárnapi számában „Az aurániai perjelség” című cikkében azt állítja, hogy én képviselői állásom érvényesítésével közreműködtem a birtokeladásnál és 80.000 koronával lettem gazdagabb ezen üzlet megkötése után. Miután ezen állítása a Népszavának nem egyéb szemenszedett hazugságnál és rágalomnál, ennél fogva módot kívánok nyújtani „állításom” igazolására azáltal, hogy a legszelebbebb mederben leendő bizonyítás felajánlása mellett a Népszava ellen a sajtóügyi eljárást ügyvédem, dr. Halász Lajos orsz. képviselő útján megindítom. Budapest, 1909. szeptember 5. *Hódy* Gyula orsz. képviselő.

— **Orvosi hír.** *Manninger* Vilmos dr. egyetemi magántanár, az Uj Szt. János-kórház kiváló rendelő főorvosa négy heti szabadságra utazott.

— **A Nobel-díj.** Norvégiában mozgalom indult meg, hogy a Nobel-féle békédíjat legközelebb *Tolstojnak* ítéljék oda.

— **Új nemzetközi repülőverseny.** A belga sajtóegyesület és a belga léghajósegyesület 1910. júliusban nemzetközi repülőversenyt fog rendezni. Erre a versenyre eddig kétszáz ezer frank folyt be.

— **Egy plébános bünei.** Néhány nap óta föltűnő esemény foglalkoztatja Aradmegye meg. Arad város előkelő és egyházi köreit. Suttogva beszéltek eleinte, hogy a megye egyik legtekintélyesebb plébánosa: *Szatmári* Géza pécskai plébános megszökött. Most hatósági közbelépés állapította meg ennek a hírnek a valóságát. *Szatmári* Géza husz éven át volt plébános a jól jövedelmező pécskai plébániának. Mult hó harminczadikán a plébános arról értesítette az újpánati esperes, hogy szeptember elsején meg fogja vizsgálni a pécskai hitközség kezelését. Kérte, hogy a vonatnál kocsival várja. A jelzett időben meg is érkezett az esperes, de a vasutnál senkit sem talált. Minthogy *Szatmári* Géza vagyoni viszonyait rendezetnek ismerték, az esperesnek nem tűnt fel a dolog, elutazott azzal, hogy majd néhány nap múlva, amikor a plébános visszatér, újból el fog jönni és megtartja a szokásos vizsgálatot. Szeptember harmadikán azonban levelet kapott *Szatmári* Gyula aradi ügyvéd, Aradmegye volt alispánja, amelyben az őcsce arról értesíti, hogy nem megy többé vissza a plébániára. Fáradtak érzé magát, megunt a sok vesződséget, de meg úgy érzi, hogy nagy rendtelenségek is vannak a plébánián, különböző pénzek hiányzanak. *Szatmári* Gyula a levél tartalmáról értesítette *Csernoch* János püspököt, aki a pécskai plébánia ügyeinek megvizsgálásával *Rasko* kerületi esperest bízta meg. *Rasko* vizsgálatot tartott s megállapította, hogy a plébánián nemcsak nagy a rendtelenség, de meglehetősen nagy összegek hiányoznak is. Beadványt intézett a pécskai járásbíróshoz, melyben biztositási végrehajtást kért a megszökött plébános magánvagyonára. A járásbírósa a végrehajtást el is rendelte, s tegnap reggel kezdték meg a leltározást. Letiltották a plébánosnak háromezer hivatól járó párbérét s lefoglalták összes ingóságait. A leltározás két hétig el fog tartani. *Szatmári* Gézát rendszertelen költekezése vitte a romlásba. Elköltötte nemcsak évi huszezer korona jövedelmét, de tekintélyes magánvagyonát is. Csak könyvekre mintegy negyvenezer koronát költött. Bármilyen könyvet vagy könyvtárat ajánlottak neki, ő azt megvette. Sokba került a fegyvertára is, még többre a vadászatok, amelyeket elég sűrűn rendezett, s ilyenkor nagy dártdíkokt csapott. Sokat fizetett perköltségek czimén is, minthogy a hitelbe vásárolt tárgyakat addig meg nem fizette, amíg végrehajtó nem jött a nyakára. Hogy most hol tartózkodik, azt senki sem tudja, de vannak, akik azt mondják, hogy Svájcba szökött s ott fog letelepedni.

— **Jubiláló egyházi énekkar.** Ma ünnepelte a komáromi ref. egyház első egyházi énekkara fennállásának 40-ik évfordulóját. Délelőtt a ref. templomban ünnepi istentisztelet volt, amelyen *Antal* Gábor püspök szép beszédben emlékezett meg a jubiláló énekkarról. Istentisztelet után a kollégium nagytermében diszkozyülés volt, melyen az énekkar diszelnöke dr. *Antal* Gábor püspök méltatta az énekkarnak egyháztársadalmi téren kifejtett eredményes munkásságát. Ezután *Csajághy* Károly elnök a lefolyt 40 év történetét olvasta fel. A jubiláló énekkar egyes tagjait a diszkozyülés elismerő oklevéllel tüntette ki. Dr. *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszter táviratilag üdvözölte az énekkart.

— **Házasságok.** *Andai* Terka, aki mint a kolozsvári és nagyváradi színtársulatok primadonnája nagy sikereket aratott, házasságot kötött *Neubauer* Manóval, Nagy Endre kabaréjának karmesterével. Dr. *Gorda* Kálmán, nagyenyedi ügyvéd és Alsófehér vármegye tiszti főügyésze e hó 8-án tartja esküvőjét az újvidéki réformátus templomban *Molnár* Erzsékével, *Molnár* Hugó ref. lelkész és neje *Tóth* Gizella leányával.

— **Házajándékok.** jegygyűrűk legelőnyösebben *Polgár* Kálmán műorás ékszertelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Dühöngő örült.** *Koczka* István makói gazda fián ma az örültség jelei mutatkoztak. Baltát ragadva, atyjára támadt, kit halálosan megsebesített, majd a többi családtag ellen fordult, kik elmenekültek, rázárva az ajtókat. Följelentésre rendőrök jöttek. Ekkor már *Koczka* baltával elpusztított minden kezeltügyébe akadt tárgyat, majd a rendőrökre támadt, kik közül kettőt megsebesített. Nagynehezen sikerült az örültet ártalmatlanná tenni és az elmeigyógyintézetbe szállították. Édes atyja, *Koczka* István a halállal vívódik.

— A svédországi sztrájk vége. Stockholmból táviratozzák: A svéd nyomdász-szövetség tegnap kihirdette, hogy legkésőbb hétfőn megkezdik a munkát. — A munka csak kevés nyomdában vette kezdetét. A nyomdások túlnyomó nagy része megtagadta a munka megkezdését.

— Motorcsónak és gőzhajó összeütközése. Egy luganói távirat szerint Melide mellett tegnap este egy gőzös összeütközött Ritter morcotei szállótulajdonos motorcsónakával és a csónakot kétfelé hasította. A csónakban ülő Ritter s három bázeli vendége, két hölgy és egy férfi a vízbe fulltak. Két másik embert sikerült megmenteni.

— A Mátyás-templom elnevezése. Dr. Nemes Antal pápai prelátnak, a budavári koronázó templom plébánosa érdekes dolgokat mondott el a Mátyás-templom hibás elnevezéséről. Szerinte a Mátyás elnevezésnek nincs sem történelmi, sem egyházi alapja. A templomot még Szent István király idejében építették. A nagy tatárjárás után, negyedik Béla király újáépítette a templomot. Mátyás király neve annyiban függ össze a templom történetével, hogy az ő uralkodása alatt építették azt a nyolcszögletű tornyot, amelyet most restaurálnak. A Mátyás elnevezés azonban sokkal fiatalabb keletű. Mikor a király 1873-ban osztrák császárrá koronázásának negyedszázados évfordulóját ünnepelte, kétezer koronás alapítványt tett a Mátyás-torny restaurálására. Ettől az időtől datálódik a Mátyás-templom hibás elnevezése, mely utóbb átmént a köztudatba. A templomot eleinte Nagyboldogasszony egyháznak nevezték és később lett a Nagyboldogasszony budavári temploma, amely az egyedüli helyes elnevezés.

— Meghíusult bankrablás. Tegnap reggel a sátoraljai helyi Általános-bank helyiségébe egy ismeretlen tettes betört. Midőn Zsirus József szolgáló földszinti folyosóról a bankba nyíló ajtót megnyitotta, egy magas termetű s fehér szennyes vászon ruhát viselő férfi ugrott elébe, kezében egy fejszével és le akarta ütni Zsirusot, aki az utcára menekült. A betörő, ki a bankból kirohanva, a szomszédos utcában elűnt, csak két ajtót feszített fel s a könyvelőnek a szekrényébe helyezett borát megitta, de a pénztárhelyiségbe nem volt ideje behatolni. A betörő visszahagyta fűzős cipőjét és egy darab gittet, melyek nyomán a rendőrség megállapította, hogy az illető Hajdu József 40 éves kubikos munkás volt. Elfogatására az összes intézkedéseket megtették.

— Birtokcsere. A veszprémegeyi Zirc közelében fekvő „Tündérmajor”-birtok, mely annak idején gróf Esterházy Györgyé volt, Chmel Gusztáv kereskedelmi tanácsos s ennek veje, Walla Géza birtokába szállt át.

— Gyilkos szerelem. Kohn Bernát nagybecskereki ügyvédi őrök felesége tegnapelőtt megszökött Steity Milán nagybecskereki kereskedősegédével. Bácsföldvárról érkezett hír róluk, hogy Steity előbb az asszonyt, azután önmagát lőtte agyon. Mindketten meghaltak. — Dégi István makói hetedik oszt. gymnázista ma este Szőke Etel makói leány társaságában kiment a ludvari erdőbe, hol Dégi revolverével előbb a leányra, majd önmagára lőtt. A fiu azonnal meghalt, a leányt haldoklóval szállították a kórházba. Dégi tettét reménytelen szerelme miatt követte el. — Kisvid pusztán Kálmán Miklós gazda találkozót adott Varga Andrásnénak. Varga András az asszony régi szeretőjével, Kovács Antallal rálesett a bűnös szerelmesekre és Kálmán Miklóst agyonverték. Varga Andrásné elmenekült. A gyilkosokat letartóztatták.

— Ismeretlen betörők. Szikszón tegnap éjjel ismeretlen tettesek betörték Reinitz József lakásába és onnan mintegy 1000 korona értékű ékszert raboltak el és az összes feltalálható készpénzt, értékpapirokat és váltókat elvitték. A váltókat és az értékpapirokat azonban az udvaron eldobták. A csendőrség nyomozza a tetteseket.

— Öngyilkos segédjegyző. A csurgói főszolgabíró táviratban értesítette a főváros rendőrségét, hogy Havasi Gyula poroszi segédjegyző nagyobb összeg elikkasztása után megszökött. Utja valószínűleg a fővárosba vitte, kéri letartóztatását. Ma este a Rákóczi-uti Máday-féle vendéglő különfülkéjében egy mulató-vendég föbelötte magát. A mentők a Rókusba szállították, szállítás közben meghalt. A golyó jobb halántékán hatolt be s koponyáját széttronsolta. A rendőrség megállapította, hogy az öngyilkos azonos Havasi Gyulával, aki valószínűleg az üldözés elől menekült a halálba.

— Rendőrök és csavargók harca. Mialatt a főváros belső részén sajnos sok utcában zugkavéház iftas népe veri föl éktelen lármájával és dorbézolásával a napi munkájuk után fáradtan pihenő embereket, a kültereken nemcsak csunya, hanem véres epizódjai is vannak az éjszakának, különösen szombaton és vasárnap. Nem szólva a sok véres verekedésről, ami egyébként gyakran megtörténik a belső részeken is, a periferiákon a sötétben a csavargók és másféle elvetemült gyanus emberek egész raja kóvályog és szövi gonosz terveit élet és vagyon ellen. Szombaton éjjel harmadfél óra tájban a hetedik kerület külső részén az Órnagy-utcában két ilyen csavargó akadt a czirkáló rendőrök elé. Az egyik Kis Gyula, a másik Pizma Miklós volt, mind a kettő rovtott multu. Egy kapu-mélyedésbe bujva, nagyon tanakodtak, ami feltűnt a két rendőrnök, Horváth III. Istvánnak és Hajasy Lajosnak. Elhatározták, hogy megfigyelik a gyanus alakokat, akik aztán megindultak a Fogarasi-ut felé. A rendőrök utánuk surrantak. Horváth a Francia-ut felől akart eljűk kerülni, társa pedig egyenesen utánuk ment. A csavargók közben észrevették a rendőröket s amikor Horvát a közelükbe ért, hirtelen megrohanták, a földre tepertek és zsebkészükkel borzasztóan összeszurkálták. A rendőrnök végül sikerült revolvért rántani, rálőtt támadóira, akik közül Pizma Miklóst mellén érte a golyó. A csavargók erre futásnak eredtek. Közben odaért Hajasy, a másik rendőr is. Rémes hajsza kerekedett. A menekülőket a Bihar-utcában egy fűs telken. ahová elrejtőztek, utólérték. Pizma ekkor már összeszerkadt s oda bukkott melléje a sebesült rendőr is, aki tiz szurást kapott. Mind a kettőt a mentők vitték be a Rókus-kórházba. Kis Gyula, a másik csavargó az Órnagy-utca 8. számú házában egy istállóba szaladt be. Ott fogták el hajnal tájban. A rendőr sebei súlyosak, de nem veszedelmesek. A csavargón halálos sebet ejtett a golyó.

— Halálhír. Stadler Károly, a Fehérlő-szálloda tulajdonosa és a Keleti-pályaudvarnak évtizedek óta vendéglőse, a főváros törvényhatósági bizottságnak tagja meghalt. Népszerű és általánosan ismert vendéglőse volt a fővárosnak. Ipari mozgalmakban tevékeny részt vett s a jótékonyág terén is gyakran szerepelt. Tulajdonosa volt a koronás arany érdemkeresztnek. Halála híre a központi városnéző orrmára fekete lobogót tűztek. Holtestét kivitték a Kerepesi-uti temető halottasházába, ahol díszes ravatalra tették. A temetés holnap délután 4 órakor lesz a Kerepesi-temető halottasházából.

Dr. Bartal Antal királyi tanácsos, nyugalmazott főgimnáziumi igazgató, az akadémia rendes tagja ma délután Dunaharaszti-n meghalt. Temetése szerdán délután fél négy órakor lesz.

Weissmann József, a budapesti értéktözsde egyik legrégebb, tekintélyes tagja tegnap hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogultban Fodorné Aranka, a m. kir. Operaház művésznője édes atyját gyászolja.

Idősb Jövér Mihály, hajduszoboszlói birtokos, volt 48-as honvéd 84 éves korában Hajduszoboszlón meghalt.

Szaplonczay Szaplonczay Rozsánna, néhai nagyszombati Pap József kir. tanácsos özvegye életének 75-ik évében Nagyszombaton elhunyt.

Özv. Úrr Györgyné tanárné szül. walldorfi báró Diemar Irma Mária meghalt Marosvásárhelyt.

Szamis Vilmos építész és vállalkozó hosszas szenvedés után életének 42-ik évében meghalt.

Özv. Bakó Ferenczné szül. Kovács Petronella életének 90-ik évében meghalt Léván.

Rudnói és divékújfalusi Rudnay József volt nemzetőr és 48-as honvéd főhadnagy 81-iki évében elhunyt Vácshartyánban.

Dezseri Csacriás János, a zentai agrár takarékpénztár részvénytársaság vezérigazgatója meghalt.

Özv. Kunetz Albertné Beck Rózsa életének 58-ik esztendőjében elhunyt.

Kapots Istvánnak és nejeének szül. Haschka Rózsának, gyermeke, Lacika életének 11-ik havában meghalt.

— Dadogók vagy bármily beszédhibában szenvedők részére gyógytanfolyamot és siketnémák részére természetes kiejtésre oktató állandó tanfolyamot tart özv. Roboz Józsefné. Az oktatás néhai Roboz József, a kiváló gyógypedagógus, s hazánkban a dadogó oktatás megalapítójának kitűnő módszere szerint történik. Vidéki tanulók teljes ellátásban is részesülhetnek s szeretetteljes otthon találnak. A szeptemberben kezdődő tanfolyamra már jelentkezhetni. Értekezni lehet délután 2-4-ig Ferencz-körut 46. szám alatt. (Üllői-ut sarok.)

— Rendőri hírek. A száguldó automobil. Az éjszaka az Almássy-téren Fenyő Jenő gépkocsivezető a 410. számú automobilal elgázolta Statal János szabósegédet, akit súlyos sérüléssel a Rókus-kórházba vittek. — Tettenért zsebtolvaj. Az utóbbi időben sok panasz érkezett a főkapitányságra, hogy a keleti pályaudvaron, a vonatok indulására várakozó munkások között zsebtolvajok garázdálkodnak. Tegnap Evarics György 223. sz. rendőr polgári ruhában a munkások közé ment és alvást színlelve lefeküdt, hogy tetten érhesse a tolvajt. Csakhamar érezté, hogy valaki a zsebébe nyul. Megragadta az illetőt, a kőről kiderült, hogy Hallai István csavargó. A társa Schwarz Sámuel csavargó. Együtt szökték fosztogatni a munkásokat. Mind a kettőt letartóztatták.

x Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítanak a gyermektorna- és vívásra.

x Kéz- és lábizzadás sok embernek óriási kellemetlenségeket okoz. Dr. Hönig Izsó Villanygyógyító Intézetében (Károly-körut 24) a Röntgen sugárak segítségével teljesen fájdalommentesen tüntethető el e kellemetlen baj, még ha évek óta is dacolt minden orvosi kezeléssel.

Nyílt-tér.

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN

jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.

— Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. —

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET

(*) Kabaré József főherceg előtt. Érdekes és művészi nivóju kabaréestélyt rendezett a múlt héten a fegyvergyakorlaton lévő budapesti I. honvédegyalozságtudományi tanácskara Szirákon József főherceg előtt. József főhercegen kívül ott voltak még: Balás altábornagy, kerületi parancsnok, gróf Dégenfeld és családja, az egész tisztikar és a környék intelligenciája. A sikerült előadást József főherceg elejétől végig nagy tetszéssel nézte és a kabaré után a szerzőket és a szereplőket megszólítással tüntette ki. A kabarét táncz követte.

(*) A bolgár malkaság. Ez a című a Nemzeti Színház pénteken bemutatásra kerülő, szezonnyitó újdonságának. A darab „Die glücklichste Zeit” címen a múlt évadban a bécsi Burg-színházban és Münchenben igen nagy sikert aratott s szerzőjét, Auernheimer Raoul, a Neue Freie Presse szellemes tárczairóját egy csapásra a legnépszerűbb vigjátékirók közé emelte. A Nemzeti Színház gondos rendezésben és elsőrendű szereposztásban mutatja be a vigjátékot.

(*) Clémenceau új drámája. Párisból jelentik, hogy Clémenceau, a volt miniszterelnök „A leg-erősebbek” című regényéből drámát írt, amelyik a Renaissance-színházban fog színre kerülni.

(*) Az „Ország-Világ” e heti (36-ik) száma a szokott érdekes és változatos tartalommal jelent meg Szövegrészében N. Kiss Ferencz regényén és Szeghalmi Gyula e számban véget érő vágvölgyi utirajzán kívül egész sereg cikk foglalkozik a tudomány, művészet, közgazdaság aktuális kérdéseivel. Az egyes rovatok gazdagságukkal tűnnek ki és kiváló gondtal vannak összeállítva. Az illusztrációk közül kiemeljük X. Pius pápa legújabb arczképét, továbbá azt a 28 képet, mely székesfővárosunk gyöngyét, a Magitszigetet mutatja be. Több érdekes kép a nagykőrösi uborkavásárról, a mostanában megnyílt margittligeti szanatóriumról csatlakozik még a fentebb említettekhez. Hét kép mutatja be a Vágvölgy gyönyörű, történelmi emlékekben gazdag vidékét, több eredeti felvétel pedig a Budapest tanácskozó XVI. nemzetközi orvoskongresszusra vonatkozik. Szóval az „Ország-Világ” e heti száma gazdag és aktuális tartalmával méltán sorakozik az eddigiekhez.

(*) Dalegyel-jubileuma. A tiszaföldvári daleyel most ünnepli 30 éves fennállását. A jubiláris évforduló alkalmából tegnap szentelték fel az egyet zászalját, amely ünnepegre megjelentek Tiszaföldvár lakossága és a környékből igen sokan. A zászlóanyai tisztet Juhász József cs. és kir. kamarás felesége töltötte be. Este nagyszabású hangverseny volt, amelyen közreműködtek a szolnoki Milleniumi dalárda, a törökszentmiklósi dalárda és a jubiláló daleyel. Hangverseny után táncz volt.

(*) A II. zeneiskolában (II., Török-utca 10.), mely szakavatott vezetésével eddig is kiváló sikereket ért el, megkezdődtek a beiratások. A növendékek felvétele naponta délután 3-5-ig tart az intézetben.

A kiváló bőr- és lithumos gyógyforrás

SALVATOR

Vese- és hólyagbajoknál, kövszénynél, szokerbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás. Főraktár Budapeston: EDESKUTY L.-nél.

FŐVÁROS.

(Szabadságról. Hanvay Sándor, V. kerületi előjáró visszaérkezett szabadságáról és átvette hivatalának vezetését.

(A közmunkatanács. A közmunkatanács ma adta ki a tavalyi évről szóló beszámolóját. A beszámoló szerint a közmunkatanács a főváros csaknem egész területére kidolgozta már a szabályozó tervet, de a fővárosnál megakadtak a tervek, pedig ez a késedelem károsan érinti a főváros fejlődését. Örömmel konstatálja a közmunkatanács, hogy ülésén maga a miniszterelnök elnökölts minden alkalommal tanujelét adta a fővároszhoz való szeretetének.

(Gyorsvonat Münchenbe. A tanács arra kérte a kereskedelmi minisztert, hogy München és Budapest között közvetlen összeköttetést létesítsen. A kereskedelmi miniszter ma tudatta a fővárossal, hogy állandóan gondoskodik a müncheni összeköttetés javításán, eddig azonban a külföldi vasutak állásfoglalása miatt nem ért el eredményt. De bizik a miniszter abban, hogy decemberben, a menetrendi nemzetközi értekezleten sikerül eredményt elérnie.

TÖRVÉNYSZÉK.

(A nyári szünet után. Zsitvay Leó, a budapesti büntetőtörvényszék elnöke, nyolc hetes szabadság után visszatért a fővárosba és átvette a büntetőtörvényszék vezetését helyettesítő, Tóth Ernő kir. táblai bírótól.

(A külföldi okiratok végrehajthatóságáról. Magyarország közép-európai közgazdasági egyesülete kérdőpontokat dolgoztatott ki a külföldi közokiratok végrehajthatósága tárgyáról Magyarország, Ausztria és Németország között köendő nemzetközi szerződés előkészítése céljából. A budapesti ügyvédi kamara nevében dr. Szivák Imre elnök és dr. Pap József titkár elkészítették a véleményes jelentést és azt dr. Wekerle Sándor miniszterelnöknek, mint a Magyarországi Közép-európai Közgazdasági Egyesület elnökének be is terjesztették.

(A telekkönyvesek gyűlése. A telekkönyvesek országos egyesülete vasárnap délelőtt tartotta meg az évi közgyűlést Oertzen Ottó elnöklésével. Elhatározták, hogy új telekkönyvi szaklapot indítsanak és hogy a politikai válság lecsillapodása után fel fogják hívni a kormány figyelmét a telekkönyvesek sérelmeire. A jövő évi közgyűlést Szent István napján Budapesten fogják megtartani.

(Az Andrassy-uti csata. A tárgyalás mai, negyedik napja iránt szokatlanul nagy érdeklődés mutatkozott, mert a bíróság ma hallgatta ki a vád- és a védelem egyik legfőbb koronatanuját, Posch Ferencz vasmunkást, aki a tüntetés utáni napon a rendőrségnél súlyosan terhelő vallomást tett a vasmunkások szakszerveletének titkára, Payer Károly ellen. Posch vallomása szerint a tüntetés napján este szemtanúja volt a kiserdőnél annak, hogy Payer, mikor Bérkoesin odaérkezett, kocsijából egész csomó botot dobott az árokba és az ott egybesereglett munkásoknak ezt mondta: „Itt vannak a botok, ezeket használjátok; ha a rendőrök odatálnak a pofájukat, üssétek őket agyon.” Payer ezután beszédet intézett a munkásokhoz, akik a kiserdőben elszéledtek. Mikor másnap értesült a tüntetésről, módfelett felháborodott azon, hogy ártatlan munkásokat fogtak el, ahelyett, hogy a felbujtókat tartóztatják volna le. E körülmény indította őt arra, hogy másnap a VII. kerületi kapitányságon megjelenjék, ahol a legnagyobb diszkréció mellett elmondotta, hogy mit látott a kiserdőnél. Elmondotta a tanu, hogy Payer folyton üldözte őt, sőt munkástársait biztatta, hogy ne dolgozzanak véle. Dr. Ladányi Armin védőintézet ezután a tanuhoz kérdéseket. Kérdésére Posch kijelentette, hogy nem árulja el, hol dolgozik most, mert meg van róla győződve, hogy a

mai tárgyaláson tett vallomása miatt a munkások innen is kiüldöznék. Erre Ladányi megjegyezte, hogy a párt nagyon jól tudja, hogy a tanu Szterényinek és Krecsányinak pártfogásával jutott be az állami gépgyárba, ahol most is dolgozik. Az elnök kérdésére elmondja a tanu, hogy vallomása miatt a munkások üldözték, szerszámaikat összerombolták és munkáját lehetetlenné tették. Elmondja a tanu azt is, hogy feljelentésének megtétele után megfélemlítették, hogy vonja vissza terhelő vallomását a vizsgálóbíró előtt. Ő azonban a fenyegetésre nem reagált, és amit a rendőrség előtt mondott, azt ma is teljes egészében fentartja. A bíróság a tanu megesketését, több tanu kihallgatásáig felfüggesztette. A tárgyalást holnap folytatják.

SPORT.

(Las Torres legyőzte Scheffet. Az abbaziai uszóverseny derék magyar fiaink fényes sikerével végződött. Az osztrákok világbajnok uszója, Scheff, kit a nyáron már Hajós a Császárfürdőben legyőzött, Abbaziaiban még súlyosabb vereséget szenvedett mint nálunk. Két kiváló versenyzőnk, Las Torres (MAC) és Hajós (MTK) oly erős tempóban kezdték az 1000 méteres bajnokságot, hogy Scheff alig 200 méter leuszása után feladta a versenyt. A bajnokság győztese Las Torres lett, ki idén már a hatodik bajnokságot nyerte meg a legkülönbözőbb távokon. Hozzá hasonló nagy klasszisu uszónk Halmayt kívül még nem is volt. — A részletes eredmények következnek:

1000 m. osztrák sósízi bajnokság. 1. Las Torres Béla (MAC.) 44 p. 19 mp. 2. Hajós. Scheff 160 m. után feladta. 50 m. főverseny. 1. Donáthi (MAFC.) 33 mp. 2. Munk. 3. Domonkos. 100 m. hátúszás. 1. Honhold (Drezda) 1 p. 19 mp. 2. Müllers. 1. Müller (Bréma). Mellúszás. (100 m.) 1. Toldi (MTK.) 1 p. 21 mp. 4-szer 50 m. vegyes staféta. 1. MTK. 50 m. oldalúszás. 1. Honhold (Drezda) 41.2 mp. Domonkos (FTC.) az első helyről diszkvalifikáltak. Buváruszás. 1. Müller (Bréma), 2. Holst (Berlin), 3. Kankovszky (FTC.). Vízpoló. IWASC 4:1 győz a Berlin SC. ellen.

(A vasárnapi mérkőzések. Az őszi szezon megnyitója kellemetlen, csatások időben és pofonok csattanása között folyt le. A BTC.—MTK. bajnoki mérkőzésén történt meg az a botrány, melynek okozói a legsúlyosabban kell büntetni, mert különben fiatal játékosaink a mérkőzések napirendjébe viszik a durvaságokat és maholnap majd így referálnak a lapok BTC.—MTK. eredménye: goal 3:2, pofon: 2:1. A bíró inzultáló játékos eljárása már azért is súlyosabb beszámítás alá esik, mert nem a játék hevében, hanem annak befejeztével, az öllözében történt meg. Remélhetőleg nemcsak a Szövetség, hanem a bírák restüllete is a legerélyesebben jár el ebben az ügyben, mert különben a mérkőzések bírái csak box és birkózó bajnokok lehetnek, akikkel nem egykönnyen mernének kikezdeni vitéz labdarugóink.

A Budapesti Torna Club—Magyar Testgyakorlók Köre 3:2 arányú eredménnyel mérkőzött a millenáris pályán. A győztes csapatban Rákóczi, Bihari és Simon tündek ki ügyes játékkukkal.

A Budapesti Torna Club és a Magyar Testgyakorlók Köre előtt a Terézvárosi Torna Klub és a Budapesti Atlétikai Klub mérkőzött 2:2 arányban eldöntetlenül.

A Ferencvárosi Sport Klub és a Postások a Soroksári-uti pályán mérkőztek. Az eredmény 1:0 volt az előbbi javára. A II. csapatok 7:0 arányban mérkőztek ugyancsak az előbbi javára.

A Magyar Atlétikai és Football Club II. csapata 10:0 arányban verte az Erzsébetfalvai Atlétikai Klub csapatát.

(Magyar csapat győzelme Bécsben. Az első nemzetközi match-et Bécsben a mieink nyerték a Germánia ellen. A match lefolyása mindvégig érdekes volt. A „Törökvs” igazán szép játékot produkált. Bécs az első félidőben játszott kitűnően, a második félidőben azonban már szembetűnő volt a magyarok felsőbbsege. Végeredményben 3:2 arányban verték a magyarok a bécsieket.

(Kerületi bajnoki viadal Eperjesen. Az Eperjesi Torna- és Vívó Egyesület tegnap zuhogó esőben

tartotta meg Eperjesen a MASz. felsőmagyarországi kerület bizottságának határozatából kerületi bajnoki viadalát.

Az eredmények a következők:

I. Gerelyvetés (nem bajnoki). 1. Bornemissza Béla (DTE) 47.70 méter. 2. Ifj. Wott Béla 41.06 méter. 3. Csasztek Jenő 36.40 méter.

III. 1000 yardos bajnoki síkfutás. Két előfutam után a döntőben: 1. Szobota Ferencz (KAC) 10 kétötöd mp. 2. Szökő Alajos (DTE). 3. Pál Sándor (NyTVE).

III. 100 yardos ifjusági síkfutás. Három előfutam a döntőben: 1. Kohányi Kálmán (KAC.) 2. Benke Antal (KAR.) 3. Mohr Gyula (Ny. T. V. E.)

IV. Diszkoszvetés (bajnoki). 1. Gobonya Albin (ETVE) 35.23 méter. 2. Horváth Aladár (DTE) 34.05 méter. 3. Csabinyák Elek (ETVE.) 31.85 méter.

V. Ifjusági diszkoszvetés. 1. Wott Rezső (ETVE.) 29.72 méter. 2. Szedlák Tivadar (ETVE.) 28.25 méter. 3. Mohr Gyula (Ny. T. V. E.) 27.65 m.

VI. Magasugrás (bajnoki). 1. Gamauf István (ETVE.) 165 cm. 2. Zöld József (DTE.) 165 cm. 3. Bornemissza Béla (DTE.) 165 cm.

VII. Súlydobás (bajnoki). 1. Pivnyik Gyula (Ny. T. V. E.) 11.07 méter. 2. Csernyák Elek (ETVE.) 10.68. 3. Dobó Árpád (ETVE.) 10.55 méter.

VIII. Negyed angol mértföldes síkfutás (bajnoki). 1. Korány Imre (KAC.) 56 négyötöd mp. 2. Fülöp Miklós (ETE.) 3. Hirschfeld Márk (ETVE.).

IX. Hármassugrás (nem bajnoki). 1. Wunsch Kálmán (ETVE.) 10.26 méter. 2. Stefan Ferencz (KAC.) 9.72 méter. 3. Grünfeld Jenő. (ETVE.) 9.10 méter.

X. Rudugrás (nem bajnoki). 1. Horváth Aladár (DTE.) 301 cm. 2. Zöld József (DTE.) 270 cm.

XI. Fél angol mértföldes síkfutás (bajnoki). 1. Fülöp Miklós (DTE) 2.15 perc. Kribel Aladár (ETVE.). 3. Fülöp József (KAC.).

XII. Távugrás (bajnoki). 1. Szobota Ferencz (KAC.) 6.12 méter. 2. Wensah Kálmán (ETVE.) 5.38 méter. 3. Nováky Gábor (KAC.) 5.31 méter.

XIII. Ifjusági távugrás. 1. Bencza Kálmán (KAC.) 5.51 méter. 2. Horváth Ferencz (ETVE.) 5.49 méter. 3. Koháeyi Kálmán (KAC.) 5.36 méter.

XIV. 220 yardos síkfutás (nem bajnoki.) 1. Szobota Ferencz (KAC.), időt az eső miatt nem mértek. 2. Nováky Gábor (KAC.) 3. Szökő Alajos (DTE.).

Budapesti nyári meeting.

— Tizenharmadik nap. —

A szakadó eső egészen elrontotta az utolsó nap programját s a tribünök is csak félig teltek meg. A felázott talaj azután nagyban befolyásolta az eredményeket is, mert minden versenyben a jó start döntött, mert ha egy ló sikeresen az élre szökött, az nehezen volt leverhető.

Kétségtelenül része volt ennek a körülménynek az Erzsébet királyné-díj sorsának eldöntésében is. A nagy érdeklődéssel várt mérkőzésben ugyanis a favoritok, Stixenstein és Aveline vereséget szenvedtek Herr Gödtől, amely a start után száz méterrel magához ragadta a vezetést és végül könnyen négy hosszal győzött. A startnál a Derbynerő Stixenstein volt a favorit, mert Aveline erősen bekötött lábai aggodalomra adtak okot.

A start hamarosan sikerült. Illustra ugrott el legjobban Herr Göd és Mortimer előtt, míg Harlekin utolsónak jött el. Száz méter után már Herr Göd volt az élén s hosszakkal vezetett. A rövid oldalon Aveline ment a második helyre. Az egyenes elején a Springer-ló megpróbálta Herr Gödöt beérni, de ez nem sikerült neki. A távoszlópnál Stixenstein is próbálkozott, de ez is hiába s ez még Avelinet sem tudta megközelíteni. A negyedik helyet az utolsó métereken foglalta el Mortimer. Ötödik Harlekin, hatodik Rengeteg, utolsó Illusztra lett. A lefutási idő: 2 p. 16 és kétötöd mp., a legrosszabb a királyné-díj fenállása óta. A győztes lovasa Hewitt volt, aki lovaglásáért most ötezer koronát kapott Dreher Jenőtől.

A nap egyéb futásai közül az I. oszi. eladóversenyben Hirnök II. miként a minap, most is végigvezetve győzött, de most a finishben erősen megszorította Vöröskirály.

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle

használatával valódi áldás gyomorbetegségek és székelyorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt teljesen
újra rendezheti.
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

A *Beaten-handicapben* a románok jutottak újabb győzelemhez *God Bye* révén, amely szintén végigvezetett.

I. J. oszt. eladóverseny. Díj 4000 korona. Táv. 1600 méter. 1. Herczeg Esterházy B. 46 pm Hírök II. 59 és fél kg (Janek). 2. Jankovich B. 46 pm Vörös király 54 és fél kg (Krouzil). 3. Gr. Henckel A. 46 pm Midshipman 54 és fél kg (Broadwood) Futott még: Hazlemimi (Pretzner). Küzdelem után nyakhoszzal nyerve, öt hoszzal harmadik. Tot.: 10:17, 20:21, 22. Könyvfog.: 1 és fél Hírök II., 2 és fél Vörös király, 6 Midshipman, 10 Hazlemimi.

II. *Beaten Handicap*. Díj 3000 korona. Táv 2000 méter. 1. Negropontes Gy. 36 sher *Good Bye* 54 kg (Hewitt). 2. Szemere M. 36 pm Rieni 47 és fél kg (Janek F.). 3. Rohonczy G. 36 pm Rontó Pál 44 és fél kg (Gulyás). Futottak még: Bellerophon (Szente), Györgyike (Janek G.), Orgazda (Peschka). Nyakhoszzal nyerve, hat hoszzal harmadik. Tot.: 10:39, 20:44, 90. Könyvfogadás: 2 és fél Rontó Pál, 3 Györgyike és Orgazda, 3 és fél *Good Bye*, 6 Rieni, 10 Bellerophon.

III. *Erasébet Királyné-díj*. Díj 50.000 korona. Táv. 2000 méter. 1. Dreher A. 36 stpm Herr Gód 52 kg (Hewitt). 2. Báro Springer G. 36 sk Avline 52 kg (Carlslake). 3. Jankovich B. Gy. 36 sm Stixenstein 56 kg (Janek). Futottak még: Illustra (Pretzner), Harlekin (Krouzil), Rengeteg (Miles), Mortimer (Dyck). Négy hoszzal nyerve, három hoszzal harmadik. Tot.: 10:74, 20:30, 29, 30. Könyvfog.: 2 és fél Avline, 2 Stixenstein, 5 Herr Gód, 6-10 a többi.

IV. *Nar-cry Beaten handicap*. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Zangen I. pk Alfa 53.5 kg (Vivian). 2. Zombory R. pm Vezér 44.5 kg (Fetting). 3. Milne F. pm Edison 55.5 kg (Southey). Futottak még: Columbus (Pretzner), Batae (Janek), Courlande (Blades), Viránka (Miles), Iram (Hewitt), Berettyó (Schersin), Sweet (Broadwood), 1000 (Hönig), Minek (Baumgartner), Sógör (Gulyás), Jóság (Hollinger). Küzdelem után fejhoszzal nyerve, két hoszzal harmadik. Tot.: 10:104, 20:60, 50, 60. Könyvfogadások: 4 Columbus, 5 Iram, 6 Alfa, Vezér, Minek, 8 Edison, Batae, 10-20 a többi.

V. *Kétevesek eladó versenye*. Díj 2000 korona. Táv.: 1000 méter. 1. Dávid E. pk Jungfer 48 kg (Janek F.). 2. Milne F. sher Egerton 49 és fél kg (Pulai). 3. Gr. Pejacevich A. sk Lady Bird 45 kg (Sinka). Futottak még: Royalist (Kerstein), Rose of Sorrent (Weisz), Moulinrouge (Fetting), Foolhardy (Witthalm), Star (Brahacsek). Hat hoszzal nyerve, egy hoszzal harmadik. Tot.: 10:29, 20:26, 28, 39. Könyvfog.: egy és egynegyed Jungfer, 3 Egerton, 5 Star, 7 a többi.

VI. *Eladóverseny*. Díj 2000 korona. Táv 1000 méter. 1. Hg. Lubomirski Gy. 66 stpm Walperl 54 és fél kg (Hewitt). 1. Oroszvári ménés 36 pm Sybarit 50 kg (Seiler). 3. Zombory E. 56 pm Sepoy 61 kg (Janek). Futottak még: Ormód (Tausz), Adige (Brahacsek), Munster (Pretzner), Csüdröngölő (Janek F.) Hóverseny. Fejhoszzal harmadik. Tot.: 10:20, 29, 20:30, 37, 29. Könyvfog.: 1/2 Munster, 3 Sepoy, 3/2 Sybarit, 4 Walperl, 7-12 a többi.

VII. *Welter handicap*. Díj 3000 korona. Táv 1100 méter. 1. Geist G. 36 stpk Motolla 55 és fél kg (Baumgartner). 2. Dávid E. 36 pk Napagedi 57 kg (Pretzner). 3. Br. Harkányi J. 36 pm Tiborcz 53 és fél kg (Krouzil). Futottak még: Temeraire (Vivian), Gaillardin (Juhász), Ambrosine (Janek), Paula (Miles), Hanum (Hewitt), Grashopper (Cockeram), Gyere rózsám (Smutny), Perlay (Seiler), Bouquet (Fetting), Pandur (Finan), Harnia (Peschka). Egy hoszzal nyerve, másfél hoszzal harmadik. Tot.: 10:84, 20:42, 105, 91. Könyvfogadás: 4 Ambrosine, 5 Hanum, 6 Motolla, Grashopper, Tiborcz, 7 Perlay, 8 Napagedi és Paula, 10-20 a többi.

○ A pozsonyi ügetőversenyek második napjának eredménye ez:

I. *Borsai-díj*. Díj 800 korona. Táv. 2000 méter. 1. Hauser L. *Fra Diavolo* (Tappan). 2. Dalia. 3. Czimbora. Futottak még: Páva, G. V. T., Gábor, Czankó, Regent. Tot.: 10:44, 20:28, 39, 50.

III. *Megyei-díj*. Díj 800 korona. Táv. 2500 méter. 1. Mr. Ralp Geisha (Albrecht). 2. Brácsos S., 3. Pogány. Futottak még: Eljen (disqu. I.), Ellie, Ansol, Ella (disqu. II.), Képviselő. Tot.: 10:208, 20:77, 39, 28.

III. *Miskolci-díj*. Díj 900 korona. 2500 méter. 2. Hauser L. Agnes H. (Tappan.) 2. Dongó. 3.

Kedvencz. Futottak még: Siess R. (disqu. II.), Liebe Freundin (disqu. I.), Demokrat, Junta, Darabant. Tot.: 10:27, 20:34, 59, 26.

IV. *Szabadkai díj*. Díj 900 korona. Táv 2500 méter. 1. Körmenyi ménés Giza (Ryerson). 2. Fatma. 3. Lucza. Futott még Faust. Tot.: 10:28, 20:32, másodikra nem volt tét.

V. *Ügetőversenyegyleti díj*. Díj 700 korona. Táv 2100 méter. 1. Wanko L. Everl (Schodl), 2. Várásfuvola, 3. Lord Simon. Futottak még: Karnevál, Csárdás, Colomol, Willan, Phöbe. Tot.: 10:30, 20:28, 27, 67.

VI. *Királyteleki díj*. Díj 1000 korona. Táv 2200 méter. 1. Wanko L. Heckenrose (Miller). 2. Gáva. 3. Sashalom. Futottak még: Hugó, Lauriene, Lord Gayton, Eboli, Brigadier, Dylla R. Tot.: 10:100, 20:41, 71, 33.

VII. *Kötesfogatu urkocsis-verseny*. Díj 1000 korona. Táv 5000 méter. 1. Gr. Csáky B. *Lugas-Utas* (tulajd.) 2. Ledér-Szárcsa. 3. Doktor-Jucus. Futottak még: Budavár-Jubilee Boy, Asan-Küzdő, Shamrock-Togó. Tot.: 10:35, 20:41, 33.

KÖZGAZDASÁG.

Kezdődő mozgalom a Leszámitoló Bank ellen. Az alig pár napos őszi tőzsdei szezon egyik szenzációt a másik után szüli. Még javában dul a harc a Rimamurányi részvények körül s a pénzpiac még visszafajtott lélekzettel lesi nap-nap után a harczó felek pozíciójának erősödését vagy gyengülését: a tőzsdét máris újabb harc előhírei izgatják. A tőzsdei benfentesek ugyanis ma bizalmas körben azt a szenzációs hírt terjesztették, hogy az a csoport — mely legutóbb bejutott a Közuti Villamos Vasut R.-T. igazgatóságába, jelenleg pedig a Rimamurányi majoritásáért küzd — elhatározta, hogy a Rimamurányi harc befejezése után a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank részvényeire veti magát, de legálit beillesse a bank igazgatóságába is. A cél — forrásunk szerint — az, hogy a régi, de meglehetősen merev tüzeti elveket valló Leszámitoló Bankba új és modernebb elveket vigyenek be, hogy a bankot a modern gazdasági felfogásnak megfelelően mozgékonyabb és szélesebb alapokon fejlesszék. Ez a hír annyira merész, hogy első pillanatra szinte nehéz elhinni, — viszont azonban azok után a rendkívül nagy energiájú mozgalmak után, amiket ez a csoport a Közutinál és a Rimamurányinál vezetett, — el kell hinnünk azt is, hogy ha akarja, valóban végig is harcolja ezt a legújabb tervét a Leszámitoló Bank ellen. Olyan szilárd és tőkeerős egyének vannak e csoportban, hogy fell róluk tételni azt, hogy képesek lesznek tervük végrehajtására. Éppen ezért pénzügyi körökben óriási érdeklődéssel várják e kérdésben is a fejleményeket. Mi, — akik kötelességszerűen regisztrálunk minden érdekesebb tőzsdei és közgazdasági hírt, — megemlékezünk erről is, mert ha ez a campagne tényleg létrejön, kétségtelenül az év legnagyobb pénzügyi eseménye lesz.

Ipari hírek. Sasváron egy német papirgyáros nagyszabású papirgyárat akar építtetni. A papirgyár évi termését 1,800,000 kilogramm papírmennyiségre tervezik. — Fiumében tárgyalások folynak egy konyakgyár létesítése ügyében. Az új gyár építését egy részvénytársaság tervezi, amely félmillió korona alaptőkével alakult. — A rózsahelyi textilipar részvénytársaság 50,000 orsóval akarja nagyobbítani tüzemét. — A győri szövőgyár fehérítő osztályt akar felállítani s erre a célra már kormánysegélyt is kapott. — Egy osztrák textiliparrészvénytársaság Turdosinban főkgyárat akar létesíteni.

A Rimamurányi harc. Vasárnapi számunkban megírtuk azt a hírt, hogy a Wiener Bankverein egy millió koronát kínált annak a csoportnak, amely legújabbban oly nagy erővel lépett fel a Rimamurányi ellen. Ez a hír a pénzpiacson értehető érdeklődést keltett. Még nagyobb szenzációt keltett az, hogy a csoport — a hír szerint —

visszautasította az ajánlatot. Ebből a visszautasításból azt következtetik, hogy a csoportnak már is olyan nagymennyiségű részvény van birtokában, hogy akciójának sikerére lehet következtetni. A hírhatásaa mai tőzsdén meg is látszott, s dacára annak, hogy Bécsből is igyekeztek pressziót gyakorolni a harcra, egy cseppet sem vesztett az az erejéből. A vásárlás teljes erővel tartott a Rimamurányi papirosokból is, de a Közutinban is. A Wiener Bankverein ma sokkal élénkebben ment a harcra a Rimamurányi papírokért, viszont a csoport megbízottjait szintén minden árt megadtak, úgy, hogy ebben az örült keresletben csakhamar a szombati 632.50 korona zárlati árról 636, 645, 648 koronáig emelkedtek a papirosok s végül 646.50 koronán zárultak. Ez az óriási hausse-mozgalom pedig nem ért véget. Egészen bizonyos, hogy a Rimamurányi bankárja, a Wiener Bankverein, minden eszközt el fog követni, hogy megvédje pozícióját, a csoport pedig, hogy megszerezze a vezető szerepet. Ugy, hogy egész bátran el lehet mondani, hogy a budapesti értéktőzsde ma a Széchenyi-Szapáry csoport körül forgott.

Új takarékpénztár. Medgyesen a napokban „Erdélyrészi Takarékpénztárak záloglevél-intézete R.-T.” cég alatt új vállalat alakult három millió korona alaptőkével. Az új bank főleg zálogleveleket fog kibocsájtani pénzügyi intézetektől engedmény útján szerzett jelzálogi követelés alapján.

Az Autóforgalmi r.-t új igazgatója. Alig kezdette meg működését a Magyar Auto Forgalmi Részvénytársaság, máris kibővítette igazgatóságát egy új, de jönnév igazgatóval. Az új igazgató — akit legutóbb választottak be az igazgatóságba — gróf Scherr-Thocs Béla.

Katonalovak árverése Budapesten. A Lehel-utcai szekerész-kaszárnyában október 9-én mintegy 100 kincstári lovat fognak elárverezni katonatisztek számára. Az árverés reggel 8 órakor lesz. A lovakat a megelőző napon délelőtt 9-12-ig és délután 3-5-ig lehet megtekinteni.

Mi lesz a tőzsdereformmal? Megemlékeztünk mi is arról, hogy az osztrák kormány a távozó magyar kormányhoz egy átiratot intézett, amelyben szinte felelősségre vonja a magyar kormányt azért, hogy a kiegyezési tárgyalás alkalmával a tőzsdereformra tett ígéretét még ez ideig nem váltotta be. E kérdéssel foglalkozik most a gazdák lapja, s meglehetősen érdes hangon támadja a magyar kormányt, melyet „kötelességmulasztónak”, „bátortalanak” és „halogató politikájúnak” nevez és pirul azért, mert a kormánynak szemébe mondja az osztrák kormány a szőszegés vadját. A gazdák lapjának ez a hihetetlenül éles hangú támadása komoly közgazdasági körökben ugyan nem valami nagy súlyú bir, mindazonáltal megemlékezünk róla, mert élesen kritizálja azt a helyzetet, amelyben képzelik magukat azok, kik azt hiszik, hogy Magyarországon az agresszív agrár irányzatnak feltétlenül uralkodnia kell és még a kormány politikájának is ahhoz kell simulni. Kétségtelen, hogy az adott viszonyok között nem érthetően a gazdák lapjának ez a hangja. A mostani törvénykezés meglehetősen ipar- és kereskedelemellenes áramlatokkal van telítve. De nem hiszünk azt, hogy ez a Ház olyan könnyedén nyulna ezekhez a nagy jelentőségű kérdésekhez, mint ahogy teszik a gazdák. Elvégre a tőzsde a mai modern közgazdasági életnek egyik legfontosabb szerve. Nélküle szinte béna lenne nemcsak a pénzügyi és a szőszoros értelemben vett ipari és kereskedelmi forgalom, hanem béna lenne maga a mezőgazdasági forgalom is, mert hiszen senki nem vonhatja kétségbe azt, hogy a gabonaértékesítés tőzsdei közvetítés nélkül egyenesen lehetetlenség lenne. Igaz ugyan, hogy sokszor megkísérlik s megkísérelték az idén is, hogy a gabonáruk szabályozását lehetőleg a tőzsde mellőzésével csinálják meg a gazdák, az eredmény azonban, mint látható, a kenyér árának olyan hallatlan mérvű megrágu-

TÉLIKABÁT 35, selyem 45, prima ölt. 30 frt.
vagy angol 45, vagy átmeneti 30 frt.
béléssel, kabát

Csakis mérték szerint, első-rangu kivitelben
Angol készpénzrendszerű ariszabótermek
ZÉLINGER SAMU
Budapest, IV., Belváros.
Magyar-u. 3., I. em. Kossuth Lajos-
utca mellett — Telefon 116-59.

lása lett, amelyet sem a természetviszonyok, sem pedig az általános gazdasági viszonyok nem indokolnak. Akkor tehát, amikor a tőzsde egyoldalú reformját annyira sürgetik, nem szabadna pusztán csak egyoldalúan — jórészt érzelmi momentumokból táplálkozó gazdafelfogást olyan bátran hirdetni, hanem gondolni kellene egy kissé az általános közérdekre is, amely ebben a kérdésben a legnagyobb óvatosságot, a leggondosabb és legkörülményesebb erőtanulmányt követeli meg. A kormány igen helyesen és igen okosan cselekedett akkor, amikor a mostani nagy közjogi és közgazdasági politikai viszonyok közepette nem akart félmunkát végezni, hanem a tőzsdereform kérdését elhalasztotta arra az időre, mikor ezt a kérdést a szükséges tárgyilagossággal és alapos-sággal lehet megcsinálni. A gazdák egyébként „Mi lesz a tőzsdereformmal” ezt írják:

„Az osztrák kormány tőzsdereformunk sorsát firtató minapi átirata fölött, amelyről már lapunk múlt számában megemlékeztünk, nem térhünk csak úgy könnyedén napirendre. Mikor az osztrák kormány azon kíváncsiskodik, mi lesz a vele szemben szerződésileg vállalt kötelezettség beváltásával, olyan fricskát adott nekünk, amely a kormányhoz van ugyan csímezve, de voltaképpen az egész nemzetnek szól. *Kötelességet mulasztó kormányunkak bátortalan, halogató politikája miatt mégis nekünk kell most a világ előtt pironkodnunk, a szőszegés kemény vadját nekünk kell szőzölnünk zsebre raknunk.* De ha már kormányunk a tőzsde darázsfejébe belenyulni sehogysem mert és a tőzsdei körök elismerő vállveregetését az ország érdekének elébe helyezte eddig, legyen most végre valahára erje és bátorsága határozott állásfoglalásával kiköszörölni a nemzetközi hitelünkön (?) esett csorbát. Az osztrák kormány nem szabad tények helyett remény-ségekkel válaszolnia, hanem ösztönözzen az osztrákoknak ez a megszegéni intőczédulája arra, hogy elodázhatalan és záros határidőt tűz-zünk ki a megvalósításra rég megérett reform megoldására. Kiszivárgó hírek szerint valami kanapépör folya a javaslat körül érdekelt két közgazdasági tárca között s ez hátráltatná állítólag a végleges tervezet elkészültét. Mi igaz e szálló hírből, nem tudjuk. De bármiként álljon is a dolog és bárhol lappangjon a megoldás kerékkötője, a magunk részéről felette kívánatosnak tartanók, ha Kossuth Ferencz mihamarább megegyezze a mezőgazdaság érdekeinek is megfelelő pontozatok felől Darányi Ignáczal, amire Kossuth legutóbbi, az OMGE-hez intézett leirata tán nem alaptalanul ad némi reményeséget. A reform előkészítésére volt idő bőven és úgy tudjuk, hogy van is már teljesen kész törvénytervezet. Nos, hát tessék ezt le-tárgyalni és mint kormányjavaslatot nyilvánosságra hozni, hadd szólhassunk hozzá és hadd váljon mielőbb törvény belőle. Ezt sürgeti nemcsak Ausztriának lekötött becsületszavunk, hanem a gabona-tőzsdén éppen a jelenlegi mozgalmak időkben napról-napra tapasztalható hiányok, hibák, visszás-ságok és visszaélések is, amelyeket orvosolni és megszüntetni termelőnek és fogyasztónak egyaránt érdeke.”

A fiúmei aszfaltgyár botránya. Megirtuk a minap, hogy a kereskedelmi miniszter a fiúmei aszfaltgyárat kitiltotta az összes magyarországi közszállítá-sokból. Ez a kitiltás annál nagyobb szenzációt keltett, mert a fiúmei gyár összeköttetésben állott nemcsak az Osztrák Aszfaltipar Részvénytársasággal, hanem összeköttetésben áll a Magyar Aszfaltipar Részvénytársasággal is. A kitiltás oka az volt, hogy a fiúmei gyár képviselője egyes vidéki köz-munkáknál, különösen Szentesen és Gyöngyösön a munkák elnyerése érdekében nemcsak hogy meg nem engedett módon hivatkozott a kereskedelmi-ügyi miniszter támogatására, hanem az üzletszer-zésnek sokkal súlyosabban beszámítás alá eső eszközeivel is megpróbálkozott, annyira, hogy a vállalatot több oldalról fel is jelentették vissza-élései miatt. A vizsgálat folyik s annak eredménye a vádak alaposságát igazolni fogja.

Az új helyi díjszabás. Ismeretes, hogy a MÁV. új — fölemelt — tarifákat kap. Megirtuk azt is, hogy az új tarifa 1910. január 1-én lép életbe. Mint értesülünk, a tarifabizottság serényen dolgo-zik a díjszabáson s már túl is van a munka de-rekán, úgy, hogy minden valószínűség szerint már 1909. november 1-én a díjszabás meg is jelenik. Akkor már — ideje is lesz!

A budafoki viczinális alaptőkéje. Tudott dolog, hogy a Köztűzi Vaspálya-Társaság megvásárolta a budafoki villamos vasutat, azaz a Budapest-Bu-dafoki Helyi Érdeku Villamos Vasuti Részvénytár-

saságot, egyúttal elhatározta, hogy a vasutat ki-építi Nagytétényig. Ez időközben meg is történt. Az újabb építkezésekre, illetve beruházásokhoz nagyobb tőkére is volt szüksége a társaságnak. Ezt az alaptőkét az év elején tartott rendkívüli közgyűlésen meg is szavazták. Most az alaptőke-felemelésről a cégbíróóság is tudomást vett s e szerint az alaptőke: 16.705 darab egyenként 200 korona névértékű bemutatásra szóló új részvénynek kibocsátása által 3,341.000 koronával felemeltetvén, a részvénytársaságnak ez idő szerinti alaptőkéje 6,001.000 koronából áll, mely 30.005 darab, egyen-ként 200 korona névértékű, bemutatásra szóló rész-vényre oszlik.

A Generali forgalma. Az Assicurazioni Generali élet-biztosítási osztályánál 1909. évi augusztus hónapban 1516 ajánlat 10,203.917 korona 90 fillér biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 1239 kötvény 8,571.382 korona 01 fillér biztosítási összegre állított ki. F. évi január 1-je óta 13,421 ajánlat 111,557.886 korona 25 fillér bizo-sítási összeg erejéig nyújtott be és 11,499 kötvény 95,556.802 korona 42 fillér biztosítási összegre állítot-tott ki. Az 1909. január elseje óta bejelentett károk összege 6,859.130 korona 45 fillérre rug. Az életbizo-sítási osztály kimutatott állománya 1908. december hó 31-én 132,855 kötvény után 972,108.481 korona 17 fil-lér tőkét és 1,846.873 korona 60 fillér járadékot tett ki, amire készpénzben 283,242.702 korona 29 fillér van tartalékba helyezve. Az 1908. évben az életbiztosítási osztály által kifizetett károk 16,675.839 korona 14 fil-lért tettek ki s az összes ágazatoknál a társulat alapítá-sa óta (1831.) az évenkénti kimutatások szerint fizetett károk 938,794.591 korona 91 fillért tesznek ki. A bizo-sítás minden pótdíj nélkül érvényben marad a teljes összeg erejéig, ha a biztosított népfelkelési kötelezet-tésénél fogva hivatott be. A betöréssel szembeni bizo-sítási osztályánál ugyanezen hónapban 118 káreset je-lentett be 54,678.90 korona összeggel, f. évi január elseje óta 840 káreset 251,721.40 korona összeggel ke-rült bejelentésre.

Ankét a munkásbiztosítási törvény teljes végrehaj-tása tárgyában. Ismeretes, hogy a munkásbiztosítási törvény előírja, hogy az illetékes miniszteriumok által megállapított módok mellett a községi előljáróságok a pénztárak helyi közvetítő eljárásá-val megbízandók. E tárgyban a kereskedelmi mi-niszteriumban terjedelmes rendelettervezet készült el, amely e hó 2-án szakemberekből álló szakta-nácskozmány elé került. A szaktanácskozmány megállapodásai alapján a rendelettervezet újbóli átdolgozás alá kerül és a lehető legrövidebb idő alatt ki fog bocsáttatni. Ez a rendelet fogja sza-bályozni és az eddigig eltérőleg más alapon szervezni a pénztárak ugynevezett bizalmi férfiui rendszerét.

Az osztrák földhitelsorsjegyek húzása. 60.000 ko-ronás főnyereményt nyert 7558/24, 4000 koronát nyert az 5995/24, egyenként 2000 koronát nyert a 678/46 és a 3601/26.

Vásártartás. A kereskedelemügyi miniszter rendeletben megengedte, hogy a pozsony megyei Somorja községben a szeptember 16 és 30, vala-mint az október 7-re eső hetivásárt az idén kivé-telesen az ezen napokat megelőző szerdán tart-sák meg.

Dr. HÖNIG IZSÓ

VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZET
Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24., I. em. Lift
Telefon 102-39.

Gyógytényezők:

Finson-féle izzólámpa fűrdők
szívja és veredényel-meszedés ellen.

Elektromágnesesgyógyítás

Röntgen sugarakkal való
kezelés.

Magas feszültségű áram-mal való kezelés (Arson-valisatio).

Kék fényrel való kezelés.

Villamos hőfűrdők (Elek-trotherm).

Villamos fényfűrdők.

Villamos massage (Vib-ratio).

Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.

Villamos vízfűrdők.
Szénsavas fűrdők.

— Rendelés d. u. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig. —
Kezelés egész napon át.

Főbb javallatok:

Általános idegesség (neu-rasthenia, hystéria).

Ideggyengeségi állapotok

Álmatlanság, Fejfájás.

Hűdés (Paralysis).

Idegfájdalmak, Idegcsúszás

(Neuralgiák, Ischiás).

Gerincvelősorvadás (O-sbes).

Szívbetegségek.

Veredényelmeszedés.

Köszvény és osz, reuma, izületi és esontbajok.

Székrekedés. Baganatok, Anyagcserebajok (Elhízé-cukorbeteg, vérszegénység)

Bőrnapok, Bőrvizkeletés, Lupus, Hajhullás, kopaszság, Szőrmentés (nőknél az arcon), Aranyeres események.

Kívánatra prospektum

TŐZSDÉK.

BUDAPESTI ARU- és ERTEKTOZSDE.

Gabonatőzsde.

Budapest, szeptember 6.

A készáru piacra kifejezetten lanyha volt ma az irányzat. Gyöngye kínálatával szemben a malmok tartózkodók voltak és rossz árakat ígértek, amelyeket azonban az eladók nem nagyon voltak hajlandók elfogadni. Így aztán csak korlátozott for-galom fejlődött ki, amelynek a folyamán mind-össze alig 17000 q buza kelt el, a szombatiaknál 20 fillérrel olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 28.40 korona volt 79 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 25.85 korona 78 kilós szerb búzáért. Egyéb gabonaművek változatlanok. For-galomba került: 1500 q rozs. 18.60—18.75 ko-ronás áron, 600 q zab, 14.20—15.30 koronás áron és 300 q árpa, 14.40 koronás áron. A há-táridőpiacra a mai üzlet mindjárt megnyitáskor kedvtelenül és a szombati zárathoz alacsonyabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom folyamán, amely különben sem volt valami nagyon élénk, igen csekély vételkedv mutatkozott és mivel ezzel szemben a kínálat egyre jobban fokozódott, mér-sékeltlen bár, de még tovább csökkentek a kur-zusok. Az októberi buza 6 fillérrel a szombati zárathoz 26.96 koronán indult, 26.82-ig to-vább hanyatlott és zárathoz 26.86 koronán ma-radt. A szombati zárathoz viszonyítva, ma vég-eredményképpen az októberi buza 16 fillérrel, az áprilisi buza 14 fillérrel, az októberi rozs 28 fil-lérrel, az áprilisi rozs 26 fillérrel, az októberi zab 6 fillérrel, a májusi tengeri szintén 6 fillérrel csökkent.

A készáru jegyzése a mai roszon a követ-kező volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	27.90—28.20
"	76	—	80	28.—28.50
"	77	27.30—27.55	81	—
"	78	27.50—27.80	82	—
Féjérmeyei	75	—	79	27.60—27.80
"	76	—	80	27.80—28.20
"	77	27.10—27.40	81	—
"	78	27.30—27.60	82	—
Pestvidéki	75	—	79	27.70—28.—
"	76	—	80	27.90—28.35
"	77	27.30—27.50	81	—
"	78	27.40—27.70	82	—
Bánsági	75	—	79	27.80—28.05
"	76	—	80	28.—28.35
"	77	27.30—27.55	81	—
"	78	27.50—27.80	82	—
Bácskai	75	—	79	27.90—28.30
"	76	—	80	28.—28.50
"	77	27.30—27.55	81	—
"	78	27.50—27.80	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	18.80—19.—
középmínőségű új	—	—	—	18.60—18.70
Arpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.35—14.65
II-rendű	—	—	—	14.—14.20
Zab I-rendű	—	—	—	15.20—15.40
II-rendű	—	—	—	14.60—15.—
Tengeri belföldi új	—	—	—	15.20—15.40
Korpa	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

A készáru piacra elkelt:

Buza: Pestvidéki: 200 q 80 k 28.30 K, 200 q 79 k 28.40 K, 100 q 78.5 k 28 K, 100 q 78 k 28.20 K, 100 q 76 k 27.40 K.

O-becsei: 700 q 76 k 27.40 K.
Zimonyi: 100 q 77.4 k 27.50 K.

Bánsági: 300 q 80 k 28.50 K, 200 q 79 k 28 K, 200 q 78 k 28.16 K, 400 q 78 k 28 K, 500 q 78 k 28 K.

Szerémségi: 100 q 75 k 26.60 K.
Szerb: 2800 q 88.5 k 26.95 K, 200 q 78 k 26.80 K, 1700 q 78 k 25.85 K úszkös, 200 q 77 k 26.40 K.

Rozs: 200 q 18.70 K kpf par, 500 q 18.75 K kpf par, 500 q 18.70 K kpf, 300 q 18.60 K kpf par.

Zab: 100 q 15.30 K kpf, 100 q 14.80 K kpf, 200 q 14.80 K 150 q 14.20 K kpf.

Arpa: 300 q 14.40 K kpf par.

A hátráridőüzletben köftetett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (100 kg.-kint) 1909-re:
Buza októberre 26.96—26.82—26.94—
Buza áprilisra 27.88—27.40—27.20.
Rozs októberre 19.10—19.08—19.12—18.90.
Rozs áprilisra 19.58—19.44—19.52.
Tengeri májusra 14.26—14.20.
Zab októberre 14.64—14.66—14.58—14.64.
Zab áprilisra 15.10—15.12 K.

8	Sz
9	Cst
10	Pé
11	Sz
12	Va

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza októberre	26.86—26.88
Buza áprilisra	27.26—27.28
Rozs októberre	18.88—18.90
Rozs áprilisra	19.44—19.46
Tengeri májusra	14.20—14.92
Zab októberre	14.58—14.60
Zab áprilisra	15.16—15.18

Budapesti gabonaforgalom.

1909. szeptember 3-ától 1909 szeptember 5-ig.

	Erkezett	Elszállított
	m é t e r m á z s a	
Buza	128725	33738
Rozs	3224	1564
Arpa	7588	5774
Zab	12045	13011
Tengeri	1650	808
Liszt	583	36779
Korpa	—	5766

Ertéktőzsde.

A mai tőzsdét is a Rimamurányi és a közúti papirosai domináltak. A kínálat Rimában annak daczára, hogy egy hét óta negyven koronával emelkedett, nem nagy és ami csak piacra kerül belőle, rögtön vevőre akad, bármilyen árat kérjenek is érte. Így ma is 632 koronás kezdő kurzusa még az előtőzsdén 639.50 koronáig és a déli tőzsdén 648 koronáig még tovább emelkedett és csak ezután gyöngült 645.50-ig. Egyébként meglehetősen nyugodt volt ma az értéktőzsde irányzata: az Osztrák hitel csak alig hogy fentartani tudta a jegyzését, a Magyar hitel félkoronával javult, az Államvasut másfél koronával, a Déli vasut két koronával gyöngült. A helyi értékek közül drágult: a Rima 14 koronával, a Városi villamos 1 koronával, a Közúti 4 koronával. Forgalmomba került: Osztrák hitel 664.50—663.25 koronán, Magyar hitel 766.50—768 koronán, Államvasut 759.50—757—758 koronán, Leszámitolóbank 485.50—486—485.25 koronán, Jelzálog 447.50—447 koronán, Rimamurányi 632—648—645.50 koronán, Városi villamos vasut 288—287.50 koronán, Közúti 594.50—598.25 koronán, Hazai bank 288.50—289.50 koronán, Kereskedelmi bank 3498 koronán, Salgótarjáni 594—598 koronán, Danubius 333 koronán, Adria 419 koronán.

A előtőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 664.50—663.25—664—663.75, Magyar hitel 766.50—765.50—767.25—768.50, Osztrák-magyar államvasut 759.50—757—757.25, Leszámitolóbank 485.50—486.—, Rimamurányi 632—631—639.50—637.25, Városi villamosvasut 288.—, Közúti vaspálya 594.50—598.—, Déli vasut 127.50—125.——126.— koronán.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 664.50—663.75, Magyar hitel 768 767.50—768, Osztrák-magyar államvasut 758.50—758, Leszámitolóbank 485.75—485.25, Jelzálogbank 447.50—447, Rimamurányi 639—648—645.50, Városi villamosvasut 287.50, Közúti vaspálya 598—600—599, Déli vasut r. 125.25—124.50 K.

Díjbiztosítások Osztrák hitelrészvényre: holnapra

3—4 korona, nyolcz napra 6—8 korona, szept. hónap végére 18—20 korona.

Utőtőzsde.

Osztrák hitel 663.—, Magyar hitel 768.25, Államvasut 756.50, Leszámitoló 485.25, Jelzálogbank 496.—, Rimamurányi 645.50, Városi vasut 286.50, Közúti vasut 592.75 korona.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, szeptember 6. (Saját tudósítónktól.) Az irányzat gabonaneműekben gyöngült, mert a konzum teljesen tetlenül viselkedett és az üzleti forgalom majdnem egészen szünetelt. Buza és

rozsa 5—10 fillérrel olcsóbb lett a mult szombati árnál, takarmányárak irányzata azonban nyugodt és úgy tengeri, mint zab árfolyama is változatlan. Arpa lényegesen olcsóbb áron lanya irányzat mellett kelt.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 14.60—15.—, bánáti 14.35—14.55, mosoni 13.55—13.75, tótfelvidéki 13.50—13.80, déliavasut 13.45—13.80, marchfeldi 13.50—13.60, románai 14.—14.30, orosz 13.80—14.20 korona.

Rozs: tótfelvidéki 9.50—9.70, csepeli 9.45—9.65, pestmegyei 9.70—9.80 déliavasut 9.50—9.65, különféle magyar 9.40—9.55, osztrák 9.40—9.65 korona.

Arpa: Morvaországi 8.10—9.—, marchfeldi 7.50—8.20, tótfelvidéki 7.10—9.50, csepeli 7.—8.—, győri 7.—7.70, közép-dunai állomások 7.20—7.50, déli vasut 7.10—8.25, tiszavidéki 6.80—7.30, maláta 7.25—7.50, takarmány 7.—7.35 korona.

Magyar tengeri 8.05—8.35. Cinquantin 10.35—10.65 korona.

Magyar zab 7.70—8.30. válogatott 8.20—8.50 korona.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, szeptember 6. Az előtőzsdén az irányzat gyöngült és a helyi spekuláció Alpési részvényekben nagyobb realizációkat eszközölt, amelyek erre 6 koronával hanyatlottak. Egyébként a kulisszértékek némileg behozták árnyatfalaikat. Állandóan érdeklődés mutatkozott Rimamurányi részvények és Török sorsjegyek iránt. Korlátok közt petroleumértékek és 3 százalékos déliavasut elsőbbségek gyöngültek. Prolongációra elég szűken volt pénz és a bankok 4 egynolczad százalékon reportáltak.

A déli tőzsde nyugodt irányzattal nyílt meg és az árfolyamok a forgalom későbbi során nem változtak.

Tizenegy órakor: Osztrák hitel 664.50, Laenderbank 473.—, Union 570.—, Bankgyesület 542.25, Államvasut 757.50, Rimamurányi 637.—, Prágai vasmű 2824, Galicziai Kárpát 569.—, Skodnica 557.—, 3 százalékos déli vasut elsőbbség 280.75, Török sorsjegy 197.50 korona.

Egy óra 15 perczkor: Osztrák hitel 664.—, Magyar hitel 768.—, Anglo 304, Bankgyesület 542.50, Laenderbank 473.50, Union 570.—, Államvasut 758.25, Déliavasut 125.—, Alpési 713.—, Rimamurányi 738.50, Orosz járadék 100.40, Török sorsjegy 197.50 korona.

Bécs, szept. 6. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 113.40, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 146.—, Magyar hitelbank részvény 767.—, Magyar leszámitoló és váltó részvény —, Rimamurányi 644.50, Magyar czukoripar —, Adria hajózási részvényláráság 472.—, Magyar koronajáradék 92.40, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény —, Magyar nyereg.-kötv. sorsjegy —, Kassa-Oderbergi Vasútrészvény —, Magyar Jelzálogbank 444.— Magyar kereskedelmi bank —.

Bécs, szept. 6. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 95.75, 4 százalékos osztrák arany-járadék 117.20, 1860-as sorsjegy 163.—, Osztrák hitelsorsjegy 496.—, Angol-osztrák bankrészvény 302.75, Bécsi Bankverein 543.25, Osztrák magyar bank 1761, Déli vasut 123.25, Dunagőzhajózási társ. 1007.—, Dohány részv. 372.—, Cs. k. arany (vert) 11.35, Német bankv. 117.42, Osztr. Lloyd 507.—, 4.2 száz. ezüst jár. 95.70—905 Osztr. koronajáradék 95.70, 1864-es sorsj. 296.—, Osztrák hitelintézeti részvény 662.50, Union-Bank 570.50, Osztrák Länderbank 472.—, Osztrák-magyar államvasut 755.40, Elbevolgyi vasut —, Alpési részvény 711.25 20 frankos 19.07, Londoni váltóár 230.75, Lipótkohó —, Török sorsjegyek 195.75 K. Nyomott.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 6. (Tőzsdejelentés.) Ma is előtérben volt a szilárd hangulat, azonban az emelkedés csak egyes értékekre szorított. Kohórészvények irányzata megoszlott, habár a félgártmány árának ismételt bekövetkezett emel-

kedése kedvezőleg hatott, mintegy 1 százalékgig terjedt a javulás. Egyes értékeknél ugyanennyivel csökkent az árfolyam, azonban a csökkenés csak egyes papirokra szorított. Bankértékek iránt ugyszólván semmiféle érdeklődés sem mutatkozott, orosz bankot kivéve, amely javult. Hajózási részvények és déli vasutak engedékenyek voltak nyereségrealizációkra, ellenben Prinz Heinrich-vasut és 3 százalékos fix kölcsön továbbra is emelkedtek. Villamossági értékek nem voltak egységes irányzatúak, mert részben valamivel emelkedtek, mások kinalva lettek. Az üzlet későbbi menetében bányáértékekben élénk üzlet fejlődött, ami mellett ez értékek legnagyobb részét meglehetősen emelkedést mutattak. Más értékek azonban csak árfolyamaikat tarthatták meg, de ezek a papirok is zárlat felé realizációk hatása alatt némileg gyöngültek. A tőzsde csendesesen zárult. A készpénzpiacz ipari értékeinek irányzata igen szilárd volt. Napi pénz 2 és fél százalék, magánleszámitolási kamatláb 2 és ötnolczad százalék.

Berlin, (Zárlat.) szept. 6. (Saját tudósítónktól. Zárlatok jegyzetelték: 4.2 százalékos papírjádék —, 4 százalékos osztrák aranyjádék 100.—, osztrák hitelrészvény 209.90, Déli vasut 24.20, orosz bankjegyek 219.20, 4 százalékos új orosz kölcsön 88.30, Disconto Commandit 190.10, Dinamitruszt 172.—, Harpeni 200.—, Unifikált török járadék 94.10, 4.2 százalékos ezüst jár. —, 4 százalékos magyar aranyjádék 95.40, Magyar koronajádék 93.—, Osztrák-magyar államvasut 162.—, Bécsi váltóár 85.10, Olasz járadék —, Alt. villamos, sági Edison 237.80, Gelsenkircheni 200.—, Laurakohó 192.20. Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) szept. 6. 4.2 száz.-os papírjádék —, 4 száz.-os osztrák ar.-jár. 100.—, Magy. ar.-jár. 95.50, Osztrák hitelint. részv. 209.—, Osztrák-magyar államvasut 162.—, Eszaknyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 203.95, Bécsi Bankverein 137.40, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 73.70, 4.2 százalékos ezüstjádék 99.40, Osztrák koronajádék 96.20, Magyar koronajádék 92.95, Osztrák-magyar bank 127.10, Déli vasut részvény 24.40, Elbevolgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.125 Párisi váltóár 811.33, Union bankrészvény —, Alpési bányarészvény —, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat.) szept. 6. 4.2 százalékos ezüst járadék 99.10, 1860. sorsjegy 163.—, Déli vasut 24.15, 4 százalékos aranyjádék 99.60, Osztrák hitelrészvény 209.—, Osztrák-magyar államvasut 161.75, Olasz járadék 104.30, 4 százalékos Magyar aranyjádék 95.25. Gyenge.

London, szept. 6. Angol consol —
Paris, (Zárlat.) szept. 6. 3 százalékos francia járadék 98.45, Osztr. aranyjádék 101.10, Magyar aranyjádék 97.70, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 505.—, 3/4 százalékos Olasz járadék 104.15, Déli vasut elsőbbségi kötv. 298.—, 5 százalékos marokkói járadék 519.—, 4 százalékos 1890. román kölcsön —, 4 százalékos kons. amort. román jár. 94.30, 4 százalékos amort. román járadék —, 5 százalékos orosz járadék 104.—, 4 és fél százalékos 1909. orosz jár. 97.85, 4 százalékos spanyol jár. 97.10 4 százalékos unifikált török jár. 95.67, Török sorsjegy 178.40, Török dohányrészvény 396 — Osztrák földhitelintézet 12.25, Osztr. Länderbank 515.—, Magyar jelzálogbank —, Banque de Paris 17.07, Banque Ottomane 740.— Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 131.—, Meridionalvasut 700.—, Hartmann gépgyár 613.—, Rio Tinto 19.61, Sucrerie d'Egypte 39, Tula 353, Urkányi köszén 164.— Chartered 4+25, De Beers 422.— East Rand 194.—, Jagersfontein 178.—, Trans. Land Cop —, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.—, Váltó német piacokra (rövid) 123.15, Váltó Bécsre (rövid) 104.87, Váltó Belgiumra (rövid) 3/8, Olasz aranyváltó (rövid) — Váltó Svajczra (rövid) pari, Csekk Londonra 251.55. Magánkamatláb 1 3/8. Szilárd.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

HETI MŰSOR.

Szeptember	Nemzeti Színház	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Föv. Városligeti Színház	Föv. Nyári Színház	Uránia
8 Szerda délután este	A hálás utókor	Lupin Arzen Zsiros ügy	Jánoska Táncos huszárok	A szabin nők elrablása Hivatalnok urak	A Smokk-család Nebánt-virág	A cigánybáró A dollárkirálynő	Velence A jövő háborúja
9 Csütörtök --- ---	Elnémult harangok	Az édes teher	Az elvált asszony	Almodozók	Az erdészleány	Színészvér	A tenger
10 Péntek --- ---	Boldog mátkaság	Zsiros ügy	Mohamed paradicsoma	A sasfók	A Smokk-család	A tévedt nő	A XIX. század
11 Szombat --- ---	Boldog mátkaság	Tatárjárás	Mohamed paradicsoma	A tökfilkó	Nebántsvirág	Az iglói diákok	—
12 Vasárnap délután este	A cigány Boldog mátkaság	A tanítónő, Zsiros ügy	Jánoska Mohamed paradicsoma	A császárkatonai A tökfilkó	Nebántsvirág A Smokk-család	Rip van Winkle Az iglói diákok	—

Üzleti tudósítások.

Sertéskonsumvárosi jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbárány igazgatósága.) Szeptember 6-án. Előző napi eladatlan maradvány 562 drb sertés, 16 drb süldő, 0 drb malacz. Pótfelhajtás — drb. sertés, — drb süldő, 0 drb malacz. Mai felhajtás 1231 drb sertés, 69 drb süldő, 0 drb malacz, összesen 1793 drb sertés, 85 drb süldő, 0 drb malacz. Eladatott 1770 drb sertés, 43 drb süldő, 0 drb malacz. Mai maradvány 23 drb sertés, 42 drb süldő, 0 drb malacz.

Következő árak jegyeztettek: Zsirsertés: Öreg I. rendű 350 kilogrammon felül ételsúlyban 114—124 fill., ételsúlylevonással — fillér. II-odrendű 280—350 kilogrammig — 112 fill., ételsúlylevonással — fillér, silyány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül étős. 122—114 fillérig, ételsúlylevonással 140—152 fillérig, fiatal közép 220—300 kg.-ig — fillér, ételsúlylevonással 186—154 fill.-ig, fiatal könnyű 120 kilogrammig — fillérig, levonással 136—150. Husstetés, nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogrammig — fill.-ig, ételsúlylevonással — fillérig, belföldi süldő — fill.-ig, külföldi süldő — fillér, malacz — fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsúlyban értendők. A vásár irányzata igen élénk. Az árak 2—4 fillérrel emelkedtek.

Köbányai sertésplacc.

Budapest, szept. 6. Hizott sertésárak. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kg-ron felül) — fillér, öreg közép (páronként 300—400 kg-ig) — fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kg-ron felül) 141—142 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kg-ig terjedő súlyban, 142—144 fillér, könnyű (páronként 250 kg-ig) — fillér. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kg-ron felül) — fillérig, közép (páronként 240—280 kg-ig) 142—144 fillérig, könnyű (páronként 240 kg-ig) 144—146 fillérig. Sertéslétszám: 1909. évi szept. hó 3. napján volt készlet 26760 darab, — 1909. szept. hó 4-én felhajtott, 618 drb, — 1909. szept. hó 4-én elszállított 621 drb — 1909. szept. hó 6. napjára maradt készletben 26757 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: szilárd.

Budapesti juhvásár.

Budapest, szept. 6. Felhajtott 2340 darab juh. Árjegyzék: Elsőrendű ürü 51—54 fill.-ig, kivételesen — fillér kilogrammonként, vagy 40—46 korona páronként. Középmínőségű ürü 44—50 fillérig, kivételesen —, vagy 32—38 korona. Anyajuhok 36—44 fillérig, vagy 26—34 K. Raczjuhok — fillérig, vagy K. Kiverési juhok — fillérig, vagy 13—27 korona. Kosok — fillérig, vagy 22—38 korona páronként. Az irányzat élénk volt, elsőrendű minőségek, melyekből kevesebb volt felhajtva, 1—2 fillérrel kgként magasabb árakat jegyeztek.

Bécsi vágómarhavásár.

St. Marx, szept. 6. A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott marhavásáron felhajtott 4155 drb magyar, 236 drb galicziai, — drb bukovinai, 1109 drb németországi. — Jegyzések kilogrammonként élő súlyban: Magyar hizóökor I-ső minőségű 81—84 fill.-lér, kivételesen 83—92 fill., II. minőségű 75—78 fillér III. minőségű 46—66 fillér, galicziai hizóökor I-ső minőség 86—92 fillér, kivételesen 84—97 fillér. II. minőségű 77—85 fillér, III. minőségű — német hizóökor I. minőségű 89—92 fillér, kivételesen 93—103 fillér, II. minőségű 76—88 fillér, III. minőségű 66—79 fillér, legelő ökor 56—70 fillér, silányabb hizó ökor 58—80 fillér, bika 54—78 korona, kivételesen 78—82 korona, tehén 52—80 korona, bivaly 28—46 korona, 100 kilogrammonként a fogyasztási adóval együtt.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Szeptember 5. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Tichy Gyula okleveles középiskolai rajztanárjelöltet és rozsnói ág. hiv. ev. főgimnáziumi helyettes tanárt a rozsnói ág. ev. gimnáziumhoz rendes tanárrá, Kovács Jenő székesfővárosi római katolikus főgimnáziumi r. tanárt a nagyszabenyi állami főgimnáziumhoz rendes tanárrá, Derbész Bertalan, Schreiner Ferenczet és Zemkó Pétert a siketnémák budapesti állami intézeténél működő gyógypedagógiai tanítókat, eddigi minőségükben a X. fizetési oszt. 3. fokozatába, Elter Dávid karánsebesi áll. polgári iskolai helyettes-tanítót a kapuvári állami polgári iskolához a XI. fizetési osztályba segéd-tanítót, a bajai ujonnan szervezett állami elemi iskolához Novoth István, Lissák János, Kellner János, Demuth Gyula, Olácsy György, Vidákovich Benedek, Vágó Rezső, Csepke Teréz, Beyer Ede, Ozvald István, Klein Emília, Pajor Jozefin, Ozvaldné Eiselt Emma, Vagyzó József, Nádas Lajos, Schwartz Agnes, Ujhelyi Géza, Raics István és Szélig Ferenc községi iskolai tanítókat, illetve tanítókat rendes tanítókká, illetve tanítóknak, Fejér Erzsébet okleveles tanítónőt a főköli állami elemi népiskolához rendes tanítónővé;

a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Dankó Kálmán esztergomi lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számvakornokká;

a balassagyarmati pénzügyigazgatóság Szlatinszky András jegyzővakornok, középiskolát végzett losonczy lakost a losonczy adóhivatalhoz, díjtalan adóhivatali vakornokká nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Lerneré Nendwich Paula mezőtúri állami felsőbb

leányiskolai rendes tanítónőt eddigi minőségében a máramaroszigeti állami felsőbb leányiskolához, Grósz Vilma karánsebesi állami polgári iskolai rendes tanítónőt eddigi minőségében a zalaegerszegi állami polgári leányiskolához, Szóts Gyula brassói állami főgimnáziumi rendes tanárt a budapesti V. kerületi állami főgimnáziumhoz, Makoldy Sándor verseczi állami főreáliskolai rendes tanárt a budapesti VI. kerületi állami főreáliskolához, Graf Gusztáv verseczi állami főgimnáziumi rendes tanárt a kecskeméti állami főreáliskolához helyezte át.

Pályázatok. Az aradi pénzügyigazgatóságnál pénzügyi szemlési állásra 14 nap alatt; Pancsova városnál főjegyzői állásra szeptember hó 25-ig; a dohányjövendéki központi igazgatóságnál kapusi állásra október 10-ig; Csicsmány községben postai ügynöki állásra szeptember 10-ig; a marosvásárhelyi pénzügyigazgatóságnál számvakornoki állásra 2 hét alatt; a viániki állami közszékhelyi hivatalnál segédmérnöki állásra szeptember 20-ig; a budapesti ítéltáblánál ítéltáblai állásra 2 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (e.g., Dunas, Móra, Rába, Dráva, Mura, Szava, Szamos, Kraszna, Laborca, Latorca, Ung) and water level measurements in meters for various dates (e.g., szept. 6., szept. 4.).

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap tulnyomóan borus, esős idő uralkodott. A csapadék mennyisége a nyugati és délnyugati részeket kivéve csaknem mindenütt meghaladja az 5, legtöbb helyen a 10 és sok helyütt a 20 mm.-t is, sőt itt-ott az észak-északkeleti részekben, Erdély és a Duna-Maros közének egyes vidékein 30 és 50 mm. között ingadozott és Resicán 56 mm.-nyi eső volt. Ma reggelre helyenként élénk szél keletkezett és nyugaton derülés állott be. A hőmérséklet az ország északnyugati felén stílyedt, délkeleten alig változott; a maximum Kaposvárott 24 C° és a minimum Selmeczbányán 6 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Tulnyomóan száraz idő várható legfeljebb keleten még némi esővel és lassu hőemelkedéssel. (Sürgöny-prog.: Keleten elvéve csapadék, enyhébb.)

Table with columns for location (Allomás), wind direction (Szélirány), wind force (erő), and other weather-related data.

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

Advertisement for SCHOTTOLA ERNŐ GYÁRDS BUDAPEST VACZI KÖRUT 13. 53. featuring illustrations of mechanical devices and the text 'BOR PRÉSEK SZIVATTYUK TÖMLÖK SZOLOZÜZÖK'.

Advertisement for POLGÁR KÁLMÁN featuring an illustration of a man with a clock and the text 'Lekéselt! mert nincs jó órája, pedig megbízható, pontos járása órád'.

Advertisement for POLGÁR KÁLMÁN with address 'BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 29. szám' and details about watch repairs.

Advertisement for ROPS featuring an illustration of a watch and text 'Minden elővigyázatos férj felesége ROPS-ot vesz'.

Vertical text on the right edge of the page, partially cut off, containing various small notices and advertisements.

Table with columns: Buza, 100 kilogramm ára, 100 kilogramm ára. Rows include: tiszavideki, fehérmegyei, pestvidéki, lánysági, búcsukai.

Table: Egyéb gabonafélék. Columns: Rosta, elsőrendű, közepminőségű, másodikrendű, harmadrendű, zab, rozs, repce.

Table: Burgonya. Columns: Fehér, Rosta, Sárga. Rows: Dunántúli, Kétszemű, Nyírségi, Erdélyi, Hányási, Pesti.

Table: Különféle termények. Columns: Faj, Pénz, Ár. Rows: tiszavideki, szalonna, szilva készlet, heremag.

Table: Államadósság közkölcsonok. Rows: Magyar aranyáradek, All. k. Vaskapu, Horv.-szlav. reg.-k. 100 frt, M. földterhelment. köv. 4%, Horv.-szlav. 4%, Tiszai szegedi ny. kölc. 4%, Kov. osztr. adom. koronaj. 4%, Egyes. osztr. jár. papir. 4%, Osztrák aranyáradek, koronajáradek, áll.-sors. 1800. 100K 4%, 1884-ből 200K 4%, 1884-ből 100K 4%, Bosz.-herc. orsz. k. 1895. 4%, vasúti 1893. 4%, 1902. 4%, Bpest. székes-írv. kölc. 4%, Bpest. székes-írv. kölc. 4%, Orosz államkölcson sz. 4%.

Table: Záloglevelek, Elsősorú. Rows: Belvár. tkpt. r.-l. 4 1/2%, Egyesült. írv. tkpt. 4 1/2%, korona 4%, Hazai bank r. kam. köv. 4 1/2%, Kisbirt. orsz. földh. 84 év 5%, 50 1/2 évre 5%, 50 1/2 évre kor. ért. 4 1/2%, M. agrár-jár.-b. szőlőköt. 4%, jaradeklev. vt. 4 1/2%, záloglevél kölc. 4 1/2%, M. ált. tkpt. r.-l. 50 évre 4%, 65 évre 4%, 85 évre 4%, Magyar földhitelint. 41 évre 4%, 50 évre 4%, 63 évre 4%, szab. és talajjav. 4%, M. jels. hitelb. frt.-ban 4 1/2%, ugyanez 50 évre 4 1/2%, forint értékben 4%, 50 évre kor. é. 4%, közs. köv. 50 évre 4 1/2%, ugyanez 50 évre 4%, 50 év vt. 110 frt. 4%, osztr. köv. frt. 4%, ny. köv. kor. é. 3%, M. jelszám. prvtib. 50 évre 4%, 63 évre 4%, M. tkpt. közp. jelz. 4 1/2%, közs. köv. 60 évre 4 1/2%, közs. köv. 70 évre 4 1/2%, Orsz. közp. hitelsz. köv. 4%, Osztr.-m. bank 50 év o. 6.4%, kor. é. 4%, P. hazai. tkp. közs. ktr. 4 1/2%, 100 K n. e. nyköt. 4%, Pesti m. keresk. bank 4 1/2%, közs. köv. vt. 110 frt. 4 1/2%, közs. köv. vt. 105 k. 4%, Adria tengerhajóz. r.-l. 4 1/2%, Pesti kóauti vaspálya 4%, Pesti városi villamos vasút 4%, Veli vasút 100 márká ért. 4%.

Table: Bankok részvényei. Rows: Angol-osztrák bank, Budapesti bankgyesül. r.-t, Házai bank szent k. 5%, Hormos-magy. áll. váltóüzlet, Magy. agr. és jár. d. r.-l. 5%, M. ált. hitelbank szent k. 5%, M. jelzáloghitelb. szent k. 5%, Magy. kereskedelmi r.-t. 5%, Magy. k. sz. osztályosaj. 5%, M. lesz. és p.-b. szent k. 5%, M. pénzünt. k. p. h. b. r.-t., M. tkp. közp. jelz.-ja 5%, Magyar teleph. és par. bank, Osztrák-magyar bank, Pesti m. keresk. bank, Unióbank.

Table: Takarékpénztárak. Rows: Belvárosi takarékpénztár 5%, Budapest III. ker. takarékp., Budapest-Erzsébet-városi tak., Budapest-Lipótvárosi bankr., Bpesti tak. sorsz. záok. r.-t., Egyesült pesti fővárosi tk., Magy. ált. takarékpénzt. 5%, Magyar orsz. központi takpt., Pesti hazai első takarékp.

Table: Biztosító társaságok. Rows: Első magyar ált. biztosít., Foncior pesti bizt. int. 5%, Magy. jég- és vízsz. b. 5%, Nemzeti baleset biztosító 5%, Pannónia vízsz. b. intézet.

Table: Kassa-oderb. v. 1890. frt. 6.4%, 1884 arany márká ért. 4%, 1891 ezüst frt. ért. 4%, 1891 arany márká ért. 4%, osztrák vonal frt. o. 4%, M. folyam-ig. r.-l. k. ért. 4%.

Table: Gőzmalomok. Rows: Borsod-Miskolci gőzm. r.-l., Concordia, Első budapesti, Erzsébet, Luiza, Pesti hengermalom, Pesti molnárak és sütők, Pesti Viktoria.

Table: Különféle vállalatok. Rows: Bpesti-szilvánczi teglafágy, Egyes. tegla és cementgy. 5%, Eszák. egy. közs.-bánya 5%, Felsőm. bánya és kohóüz. 5%, Kőbánya gőztég. agy., Kőszénbánya és teglafágy, Magyar asztal r.-l., Magyar ált. kőszénb. r.-t. 5%, Magyar korallgy. 5%, Salgótarjáni kőszénbánya 5%.

Table: Újlaki tegla és mészegelő, Első m. gazdasági gépgyár 5%, Danubius-hajógyár 5%, Fegyver- és gépgyár r.-l. 5%, Ganz és társa vasönt., Magyarbánya fémipar. gyár, Nicholson gépgyár rész. társ., Rimamur. vasönt. r.-l. 5%, Schlick-féle vasöntőde, Weitzer J. gépgyár r.-l., Franklin-társulat, Könyves Kalmán m. r. t., Brassócellulose gyár r.-l. 4%, Bpesti ált. villamosági r. 5%, Első magyar öntőműköd., Első magyar gyapjúmosó, Első m. rősz-szőrőműköd., Első m. sertéshialó, Első magyar szálloda r.-t., Fiumei rizshálóde kem., Gschwind-féle szeszgyár, Hungaria multrágyagyár, Kőbányai pórgári serfőző, Magyar cukoripar 4%, Magyar vasuti forg. r.-t. 5%, Magyar villamosági rvt. 5%, Royal-szálloda rész. társ., Szegedi kenderfonóggyár r.-t., Adria tengerhajózási r.-t. 5%, Bpesti közuti vasút szent k., Bpesti vill. városi vasút 5%, Bpesti-árpás-érv. vill. vas., Déli vasút sze. tv., Dunagőzmozgató társ. 5%, Kassa-derbergi vasút 5%, Magyar h. ó. vasutak, Magyar nyugati vasút, Osztr.-magy. államv. v., Pécs-barcsi vasút.

Table: Sorsjegyek. Rows: Bazilika sorsjegy, Bazilika osztrák felülv., Bazilika sorsjegy ny. jegy, Beov. ny. kölc. 1914. év, Erzsébet szanatórium sorsj., József sorsjegy, osztr. felülv., Magyar vöröskereszt sorsj., osztr. felülv., Osztrák vöröskereszt sorsj., Osztrák hitelint. sorsjegy, Pálfi-sorsjegy.

Table: Pénznekem és váltók. Rows: Arany, magyar v. osztr. vort, kor., frt., 20 frankos, 20 márkás, Német b. bankjegy (100 mk.), Francia b. (100 frank), Olasz bankj. (100 lira), Papirrubel darabonként, Román bankjegy (100 lei), Amsterdam (100 holland forint), Váltók London (100 font st.), New-York 100 dollar, Német bankp. 100 m., Olasz bankp. 100 lira, Páris 100 frankért.

A RENEGÁT

EREDETI REGÉNY. - RTA: DÉRI GYULA.

63

A két zászló ki van bontva, Greppo azt mondja: „Szabadságot a polgári osztálynak forradalommal! Az én jelszavam: „Kenyeret a népek, békés uton! Válasszatok, s te Lefranc Péter, jer, itt a mellem, surj belé, amiért kenyeret akarok adni a gyermekeidnek!

XXXVII.

Oda ment Lefranc Péter, de nem gyilkolt vett a kezébe, hanem a Du Charras köpenye segélyét, s mint aki érzi, hogy jóvátehetetlen, iszonyatos bünt követelt el a legnagyobb jóltevőjével, megsemmisítlen rogyott ott előtte a földre s megcsókolta a ruháját.

Az a nagy szív, mely ismeretlen emberek fenyegetett élete megmentéséért százsoros tűzhálal torkába vezette egykor e durva munkást, most tomboló fájdalommal áradt tul, s egész patakját a könyeknek fakasztá szemeiből.

Olyan szép szinpadias jelenet lett volna az, amint az a veres pófajú, marczona tekintetű herculesi férfi, kiejtve kezéből a gyilkot, letérdepel a kiszemelt áldozat előtt, a szeméit nem meri fölemelni hozzá, csak kinos kétségbeesés közt hörgi: Bocsánat nekem, nyomorult, ostoba embernek; átkozott legyen a kezem! átkozom a szívem! Tiporj el, nem vagyok másra érdemes — én hitvány féreg!

Olyan szinpadias jelenet — csak ne lett volna olyan nagyon igaz, hogy Blanqui, Mignard és többiek a bűnbánat e csodás jeleitől megszegyenülten oda rohannak hozzá s táborulnak, megölelik, aztán megragadják kezét s egy szívvel-lélekkel kiáltják: — Éljen Du Charras! A nép igaz barátja!

S a lelkesülés ragadós; a kisebbség, mely egész az utolsó pillanatig bizalmatlan tartózkodással vonult félre, most nem állhat többé ellen az áramlatnak, oda ragadtatik általa Du Charrashoz. Legelsőnek megy Lemaître; utána sorban a többiek. Egymástól szorítanak kezét a győzelmes vezérrel, kinek fejére egy félóra előtt egymásután szavazták meg a halált.

Csak három ember volt, kire nem ragadt ebből a lázból semmisen.

Greppo, Saint-Ivon marquis és Dumouriez.

Azok ott álltak külön az asztal túlsó oldalán s néhány percig szótlanul bámulták a csodás jelenetet. Hogy egy ember, akit az előbb mindenki el akart pusztítani, miként lesz profétává egy-két szava által, mint fakaszt könyvet azoknak a szeméből, akik vért akartak fakasztani az ő szívéből s mint borulnak neki a keblére meg a lába elé olyan emberek, akik nem szoktak sem érzelegni, sem imádkozni.

Hát csakugyan olyan sok az éhezők száma a mai világban, hogy aki azt mondja: „En kenyeret adok nektek“ az lesz Istenné a nép előtt, akihez leborulva imádkozik mindenki? Hát azok a szép főséges eszmék mind lejártak magukat örökre és végképen? Nem azok tárgya képezi hát az ember igaz jogait, hanem az, amit a gyomor kíván? A lélek, a szellem vágyai álmok, ábrándképek s aki bennök hiszen, ide jut? Hogy megtagadja őket a nép, mint hamis profétákat, az első szóra? Nincs hát többé haza, amelyet lehet szeretni szegényül, önfeláldozóan, amelyért lehet szenvedni nyomort, éhséget, martirialt? Nincsenek többé emberek, akik a koldus függelenségért lelkesülni tudnak, hanem van egy csürhe, amely enni kér s ha jóllakott, nem törődik többé sem istennel, sem emberrel, sem magával? Amelynek nincs egyéb, eszménye mint a szintülig telt vályu?

Greppo szívébe a legkeserűbb csalódás fájdalma vágta körmeit. Nem dühöngött többé;

az a forrás, honnan átkai fakadtak az imént, kiapadt már.

A váratlan legyőzetés, a szégyenteljes kardarc s az a kétséget kizáró meggyőződése, hogy a hatalmat egy mindenható áruló ragadta ki a kezéből, aki ellen haszlatlan küzdene tovább, elkeserítette a vén forradalmárt egészen addig a fokig, ahol az erély elhagyja a vasszivós-ságu jellemeket is. S Greppo egyszerre csak úgy látta, hogy valami vigyorgó satyr tánczol a szemei előtt, csufolódva öltögeti rá nyelvét s gunyos szemeivel integet neki, biztatgatja, hogy sohase vegye ezt a dolgot olyan zokon, hanem ha már megtörtént, nevensen hozzá, kacagjon felette, hiszen olyan röhögni való is az, mikor az emberek bolonddá hagyják magukat tenni s mikor mégis az a józanelméjű a legnagyobb bolond köztük, aki mindezt sejtette volna, és még elősegítette, mert nem volt elég leleményes esze hozzá végig gondolni a következőkét. Hát nem nevetni való dolog ez? Hahahaha! Hahahaha! Hahahahahaha!

Greppo úgy kacagott, mint akinek valami kapitális tréfát beszéltek el, vagy mintha a talpát meg a hónaalját ciklandoznák egyszerre. Még a könyei is megeredtek bele, a szeme is kidülledt, a szája szegleteit meg olyan furcsán huzta félre, hogy másoknak is nevetni kellett volna fölötte, — ha az olyan megdöbbenő nem lett volna, hogy egy komor, epés ember, akit soha senki sem látott nevetni, hosszú perczeken át görcsösen hahotázik, mikor mindenki nagyon jól tudja, hogy a szívében észbontó fájdalom nyilallik keresztül.

Mikor aztán a kacagást erőltető görcsös roham valamennyire kitombolta magát, s a félrehuzódott ajk idegei ismét engedelmesskedni kezdtek a lélek akaratának, a nevető vén ember megkísérti, hogy nem beszélhetne-e valamit. Hiszen volna neki sok mondani valója arra, amit Kamilló olyan szépen elszavalt.

S ráerölteti magát.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK

Kedden, 1909 szeptember 7-én

M. kir. Operaház

Zárva

Nemzeti Színház

Mary Ann. Vigjáték, 4 felv. Irtá Zangwil... Személyek: Péter, Brahmsohn, Samuel Smedge...

Vigszínház

A király.

Vigjáték 4 felvonásban. Irták Flers, Caillavet és Aréne. For...

Magyar Színház

Almodozók

Számú 3 felvonásban. Irtá Fényes Samu dr. Kézde fél 8 órakor

Király Színház

Az elvált asszony.

Operett 3 felvonásban. Irtá Leon Viktor, Fordította Gábor Andor...

Uránia Színház.

A párisi asszony.

Kezde fél 8 órakor

Föv. nyári színház

Szinészver.

Operette három felvonásban. Kezde fél 8 órakor

Föv. Városligeti Színház

A Smokk család

Bóhozat 3 felvonásban. Kezde fél 8 órakor.

APOLLO-PROJEKTOGRAF

Halálgrás a Dunába. Kankovszky Artur, Magyarorszá...

Dr. Batizfalvy I. Z. fővárosi legelső FOGORVOSI INTÉZETE áthelyezve: Károly-körút 3. sz. alá.

PARISIANA MULATÓ Márványpalota. Szerecsen-utca. Igazgató: FRIEDMANN A. Telefon 161-45.

STEINHARDT-MULATÓ Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23.

A PEKETE FRANCZI. Bohózat, Irták: Glinger és Taussig, ford. Steinhardt. 11 órakor: CSINGILINGI!

CIMBALMOK, legújabb szabadalmazott acél belső szerkezettel, melynek hangja, hangtartása rendkívül...

Fővárosi Orfeum

Waldmann Imre igazgató. VI., Nagymező-u. 17.

Georg Neumüller

PALMA-NATHAL

??? Ember-e vagy majom ??? továbbá 10 különlegesség.

Az előadás kezdete 8 órakor. A tenkertben reggeli 6 óráig VÖRÖS ELEK cigányzenekar hangversenye.

ROYAL ORFEUM

ERZSEBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22

Minden este 8 órakor a páratlan sikerű műsor.

UJ SZENZÁCIÓ!

A FAUN ÉS A NIMFA

(Mythology Revived.)

A paikovník előtt. (Drama) Zsigányország. (Operett)

Prohászka találmánya. (Bohózat) SZERENCSÉSZÁM. (Bohózat)

Uj kuplók: Doktor ur!!! Az észak-arkai hordár. A villamos. Rábó kaland.

Louzay - Heltai - Simai - Varjas és még 8 attrakció. Ejjel 12 órakor a ragyogó tükörteremben: ROYAL-CABARET.

BUDAPESTI CABARET BONBONNIERE

Teréz-körút 28. sz. Telefon 52-88. szám. Bálint Dezső igazgatása alatt.

Minden este 9 órakor az óriási sikert aratott és új számokkal bővült szeptemberi műsor.

Bohózat: Barai Vilmos. - Az orvoskongresszus. - Ujdonság: Idegentorgalom a Vigadóban. - KOSMÉE. - Pista a gimnazista. - Welz Adel. - A műtét. - A vésztek. - A szerény divat. - Fáros-páratlan? - A bank-hős. - Miss Chnp. Az a szegény Timót! stb, stb.

FOLIES CAPRICE

téli helyiségei Révay-utca 18. Igazgató: LeitnerésKeleti TELEFON 14-29. Rendező: Rott Sándor

Ma este fél 9 órakor! Megnyitó ünnepi előadás. 10 órakor

Falusi erkölcsök

tréfás vidéki történet. Irtá Satyr. Rendező: Rott Sándor.

Die Actien Republik

alompén. Irtá: Satyr. Rendező: Rott Sándor. Továbbá Werner Tercsi és Springer Armin ugymint Trebitsch Sándor új szöve műsorával.

Nappali pénztár Révay-utca 18. d. e. 9-11-ig és d. u. 3-6-ig, ugymint Sopronyi nagytársaság Rákóczi-ut 1. sz. 12 óra után az 1-35 emeleti CASINO DE PARIS-ban a világ legelső cirkusz-tánc-attrakciók felépíté.

Alkalmi vételt

ajánl szép és finom

butorok,

perzsa-

szőnyegek,

csillárok

a legnagyobb alkalmi lakáshozrendezési áruház

VI., Lázár-utca 3.

(BAZILIKA KÖZELÉBEN.)

Jegyeseknek fontos! Vételkényszer nélküli mindenkinek meglepetésként ajánlatos.

Azonnal jogos tulajdona! A zongora vagy pianó ha REMÉNYI MIHÁLY

legújabb rendszerű hitelosztályából veszi át meg. Nem bérli a részletfizetés lejele alatt, hanem azonnal sajátja a megvett hangszert. Ugyanazon árak mintha készpénzzel venné. Előleg nem kell 10 ftt havi részletfizetés mellett a legjobb zongorát v. pianót. Részletes árjegyzék és prospektus díjtalanul küldetik Budapestről, Király-u. 58.

Nemcsak Budapesten, de vidéken is bárkinek rendelkezésére áll ezen eddig még nem létező alkalom ily könnyű feltételek mellett zongorát vagy más hangszert vásárolni. Zongorák hangolása és javítása a legképzettebb szakmunkások által.

ÖN BÉREL KIDOB

egy ócska zongorát vagy pianót és havonta 12 vagy 16 korona kölcsönját, végre pénzt kiadta, zongorája nincs.

HA FIZET

havonta 20 koronát, kap egy kiváló gájtárgyat, legmodernebb ércpancsezdíőkes keresztúros új zongorát vagy pianót, nem ir alá váltót, nem állít kezest, nem köteleztette bankszövetkezetnek és idővel mégis tulajdona lesz a zongora. - Ilyen ideális szözl, liberális módon kapható kizárólagosan csak

„MUSICA“ részvény-társaság

(Igazgató: Sternberg Dezső.)

zongora eladási és kölcsönzési telepén. Eufon tölcsermélküll legkülönlegesebb gramofon- és művész-lemek előadására.

Budapest, VI., Teréz-körút 1/a. (Király-utca sarok, az Országos Zenekadémiá közelében.) Telefon 4-31.

Zongorák beoszerlése, javítása, hangolása legkülönlegesen. Fenti rendszer kedvezményében egyelőre csak a fővárosban lakók részesednek.

MARGIT GYÓGY-FORRÁS

(Bereg megye)

a gyomor, belek, hughólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is ha vérzések eseté forog fenn

Megrendelhető: Édeskuty L.-nál Budapesten és a forrás kezelőségénél Munkácsán.

Klopper Testvérek

IMAHÁZA

Nagy János-utca 5.

Az imaszékek naponta reggel 8 órától este 8-ig (a déli órákban is) bérbe adatnak

Most jelent meg!

Tátrakalauz

Utmutató a Magas Tátrába és a tátravidéki fürdőkhöz. - A Magyarországi Kárpátgyűléslet közreműködésével szerkesztette dr. Szontagh Miklós, átnézte dr. Jarmay László. Törképpel. Negyedik kiadás, ára 2 kor. 40 fill. Singer és Wolfner kiadása Bpsten, VI., Andrássy-ut 10.

Ugyanott jelent meg a Kassa-Oderbergi Vasút személyszállító vonatának

Zsebmenetrendje

Érvényes 1909. május 1-től. - Ára 12 fillér. Minden könyvkereskedésben kapható.

A vadászati idény

beköszöntével ajánljuk
dus választékú és elsőrendű minőségű
vadászfegyvereinket,
melyek csekély havi

részletfizetés mellett
beszerezhetők.

Aufrecht és Goldschmied
"egyveráruháza"

Budapest, VII., Rákóczi-ut 30.
Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve

UJ-VUKOVÁRI

arcztisztító kenőcs **szeplő, himlőbely, sümör, májfoltok, fakadékok, forrósági pörsenések, orrvörösségek és minden egyéb arczavirágások ellen, valamint az**

uj-vukovári **bőrszépítő szappan** **mely az arczenőccsel a használati utasítás szerint alkalmazva még korosabb egyéneknek is viruló és fiatal kinézet kölcsönöz.**

Egy nagy tégely ára 1 kor. 60 fillér, kisebb 1 korona, szappan 1 korona. Utánzásoktól óvakodjunk Csak Krajosovios által Vukováron készített kenőcs valódi. Minden tégelyen Krajosovios, a készítő arczképe látható.

Főraktár: Budapest, Király-u. 12. és Andrassy-ut 26., Török József gyógyszerháza.

A címre tessék ügyelni!

VALÓ-

di francia különlegességek (óvszerek) csakis

P. Bergueran Pils leghíresebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők

Polgár Sándornál
Budapest, VI. ker., Erzsébet-körút 50.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szász királyság
Technikum
Mittweida.
Igazgató: A. Holzt, tanár. Magasabb technikai tanintézet elektro- és gépészmérnökök, technikusok és művezetők képzésére. Gazdagon felszerelt elektrotechn. és géptíp. laboratóriumok. Gyári tanuló műhelyek. 3610 hallgató a 36. iskolai évben. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

Alkalmi Butoráruház

Legolcsóbb bevásárlási forrás butorok, garnitúrák és szőnyegekben!

BALASSA ES RÓNA

butoráruháza

Budapest, VI., Eötvös-utca 17. sz.

(Andrassy-ut sarok.)

Gevers Károly fafoszlato tulajdonos, Oesterode-ban a 37986. számú

„Ujtás fa foszlatásánál“

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyakorlatbavétele céljából beiföldi gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgálnak

Harsányi Jenő és dr. Messinger Károly

hites szabadalmi ügyvivők,

Budapest, V. kerület, Váci-körút 78. szám.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK,
NÁSZAJÁNDÉK-
TÁRGYAK

A
LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-ÉS MŰÖR-ÉS
üzletében szerezhetők be.
BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház angyszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

DR. FABINYI

specialista nemi bajokban
emeritált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

nemi betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphillist és únfertőzésből támadt idegbajokat.)

Meglepő az eredmény férful egyen-geségnél (impotentia) még öregebb egyéneknél is.

Biztos alkor folytan a honorárium utólag is fizethető. Lovólokra általában válassz. Kívánatra gyógyszerék.

Bendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.

Budapest, Rákóczi-ut 8/A. szám.

(Állaróház, a Fennolia szállóval szemben.)
Loposbázi bejárati - Kőrös városrészben.

BAROSS-FORRÁS

KITÜNŐ LITHIUMOS VASASE
SAVANYUVIZ VESEBAJOK ELLEN

IZ PALACKOT MÁR HÁZHÓZ SZÁLLITUNK

FÖLERAKAT:

MAGYAR ÁSVANYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI R.T.
BÁTHORY-U. 5. TELEFON: 162-84.

Titkos betegségek.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, akinek vére és testnedvei megvannak fertőzve és aki fiatalkori könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapotban csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetők olyan lelkiismeretes specialista orvoshoz fordulnak, aki jó tanácsokat tud adni a nemi életre vonatkozólag és az esetleg már meglévő bajokon is tud segíteni; akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése is.

Ilyen magaslatos hivatású Dr. Palócz v. kórházi orvos-specialista országos híri intézete (Budapest, VII., Rákóczi- (Kerepesi)-ut 10.), ahol a legnagyobb titoktartás mellett a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan kigyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros sebeket, hugycső-, hólyag-, ideg- és hátgerinczabajokat, az únfertőzés és szifilisz-úrbajait, magömlést, elyengült férfierőt, (impotenciát), kezdődő elmezavart, aranyeret, sérveket, vérbajokat, bőrbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha valaki bármi oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak levelére kimerítő választ (a levélbe csak válaszbélyegzet kell mellékelni.) A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges specialis gyógyszerekről is gondoskodik. Rendelés naponta d. e. 10 órától d. u. 8 óráig (vasárnap déli 12-ig.)

Cím: Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista Budapest, VII., Rákóczi- (Kerepesi)-ut 10.

BODOKI MATILD

A LEGTISZTÁBB ÉS LEGÉRTÉKESEBB
LUGOS ALKALIKUS SAVANYUVIZ

IZ PALACKOT MÁR HÁZHÓZ SZÁLLITUNK

FÖLERAKAT:

MAGYAR ÁSVANYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI R.T.
BÁTHORY-U. 5. TELEFON: 162-84.

„Matteine“ vállalat 6 óra alatt végleg kiirtja **poloskáit** egy évi jótállással Videkre gép és Király-u. 16. Telefon 161-28. anyagszállítást

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható...

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola...

Pénzszekrények

és amerikai iradabutorok, használtak és újak...

Csodaerős!

Gramofon, 200 koronás, vadonat új, 16 forintért eladó...

Ne fogadjon

el nemetű cukorkát Réthy név nélkül. Ara 60 fill.

Pótvizsgálatra

javítóra, póterettségire, bármily vizsgálatra előké-szít: «Szünidei Tanfolyam»...

Csemegezőllöt

remekszép nagyszemű cheselasat muskotályval, vagy válogatott legszébb öszibarackot 5 kilót 2/3 koronáért...

Csemegezőllöt

Saszellas fajok métermázsánként kosarastul 42 koronájával előleg beküldéssel postakosaránként 280, öszibarackot 280, öszibarackot 280...

Kéztelket veszek

a VI. vagy VII. kerület forgalmasabb pontján 150-300 000 nagyságú, közvetítő-ügynökök kizárásával...

Pénzt rögtön

butorra, zongorára, varrógépre, kerékpárra, könyvekre és kereskedelmi árucikre...

Tauber

VI. ker., Eötvös-utca 6/B. TELEFON 84-33.

BUTOROK

áló-, ebédlő-, szalonerendezések, továbbá nriszoba, iroda-berendezések, réz- és mahagoni butorok...

3 koronáért

szép csemege-zőllöt szállít postán 5 fillős kosárban (kb. 4-4 1/2 ko. utánvéttel)

URAK

főlöleges a gummi VIRGO az ideális ÖVSZER három dobozzal 3 koronáért portómentesen és diszkréten küld

Nevelőnöket

német, angol, franciaikat, zene és nyelvismerettel minden nemzetségi bönnokat belépésre ajánlok...

Szabók részere

mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi

Ingyenes

gépírás-tanítás. Kedvezményes magyar, német gyorsíró-oktatás.

«Stenografia» Országos Gálcsisberger magyar, német gyorsíró- és gépíróiskolában okleveles gyorsíró- és kereskedelmi iskolai tanárok vezetése alatt...

Soványság

Az egyedül eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtap-pora. Soványak tartós, szép télt testidomokat nyernek...

Tankönyveket és Segédkönyveket

Magyarország legrégebbi és legnagyobb tankönyvkereskedésében

LAMPEL R.

könyvkereskedése (Wodianer P. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, VI., Andrassy-ut 21. Itt kapható az elemi-, polgári-, közép-, felsőbb leány-, kereskedelmi- és magániskolákban...

Brilliantot, aranyat, ezüstöt, ékszereket veszek...

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt...

A legelőnyösebb rezisztív zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedűt

bankhitel utján kizárólag csak REMÉNYI nagy magyar hangszertelepén

Ajtók és ablakok régi és új vasredőnyök teljes vasalással...

Kelemen Mór épület-bontós vállalkozónál Budapest, Rádor-u. 72-74.

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása

GROSZ SÁNDOR és Társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám, exelött Gyár-utca. Telefon 14-08.

Neu Samu és Fia szállítóeszköz és gépgyár, kir. országos fegyintézet VÁCZ.

«Hungária» beszélő-gépek kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, részletfizetésre is olesón kaphatók.

Deményi és Társa Budapest, VI., Király-u. 74. Kérjen árjegyzéket

BUTOR

30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3 lételelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek mahagoni és palisander butorok, nri szobák, angol bergarnitúrák és szalonbutorok, keleti szőnyegek, csillárok. Telefon 82-12.

Dr. Kapitány Kálmán utikönyvei:

Az osztrák császárság. 11 térképpel és 6 városi tervrajzzal. Kötve 6 K Bécs város tervrajzával 80 K Karlsbad. Három térképpel 80 L Merán és Arco. Két térképpel 80 L Kaphatók: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer P. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

LEFKOVICS ADOLF Budapest, VII., Wesselényi-u. 51/E. Telefon 113-46. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kállai Lajos motorgyára BUDAPEST, Gyár-utca 28. sz. Legújabb rendszerű benzínmotorokról tessék díszárjegyzéket kérni.

Egyedül pontos teljes levelezime összes hirdetésemnek

Wienner A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon 62-80.

Bouvet-Ladubay legjobb és legelőcsőbb francia pezsgő. Vezérképviselőség: PRÁGA, Soukenicka 30.

Kocsi árnasarnok VII. Rákóczi-ut 72. sz. Magyarország legnagyobb Kocsi raktára Árjegyzék ingyen és bérmentve. 26898

Légszsz és Vilamos csillárok legelőnyösebben szereshetők be Kocsár Sándor bronzárú-csillárgyárában, Budapest, VI. ker., Dessoewy-u. 9-11.

50 kor. hetibért

vagy 50-60% proviziót kap bárki, aki aluminium cimitábláimat és cikkeimet üzembe veszi. Nagyszériai üdön-ságok. Képviselet, mint melletti foglalkozás is átvethető. Az aluminium tárgyak játsszi könnyűségeggel adhatók el. Felvilágosítás, és mintákat ingyen. Ne mulassza el senki felvilágosítást kérnit. Előleges egy levelezőlap. Cim:

Anton Hruby

Muglitz (Morvaország). Előrendelvényomat Singer női varrógépet 27 forintért kárta-hajót 40 forintért, centralbo-lin: 45 forintért, iparosgépeket igen olcsón 5 évi jótállással szállítok, vidékre árjegyzék ingyen. Krausz Henrik varrógépgyári raktára Budapest, IV. Veres Pálné-u. 40. fűsz 3. Vízonteladónak árendára

Pénzkölcsönt

4 1/2, 4 3/4, 5 és 6% ábrapon földbirtokra, jövedelmező fövárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő bérházakra I., II., III. helyen 15-60 évig törleszt-hető. Személyi hitelt tisztviselőknak gyorsan eszközöltetik. HOFMANN JAKAB bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-körút 1/a.

Vasbutor.

Rézagy 35 ft, gyermek-ágy 11, összecusukható vas-ágy 5, ágybetét vaskerettű 5,50, fakerettű 3,50, rézgarnis 2,50. Összecusukható tábori ágy acélsodronnyal 8.-, sodronnyonlat kerítést, vaskaput legelőcsőbben szállít Hicker Gy. gyára Holló-utca 3/B. Telefon 22-66. 26975

Ajtók, Ablakok,

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók.

Wienner A. utódánál

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon 62-80.

Bouvet-Ladubay

legjobb és legelőcsőbb francia pezsgő.

Vezérképviselőség: PRÁGA, Soukenicka 30.

Kocsi árnasarnok

VII. Rákóczi-ut 72. sz. Magyarország legnagyobb Kocsi raktára Árjegyzék ingyen és bérmentve. 26898

Légszsz és Vilamos csillárok

legelőnyösebben szereshetők be Kocsár Sándor bronzárú-csillárgyárában, Budapest, VI. ker., Dessoewy-u. 9-11.